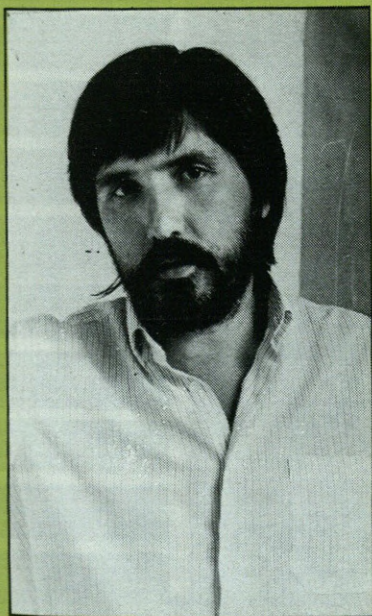

ARGIA

1986 Apirila 20 — XLIX urtea — 1.100. zenbakia — 130 pezeta (Bez barne) / 7 libera

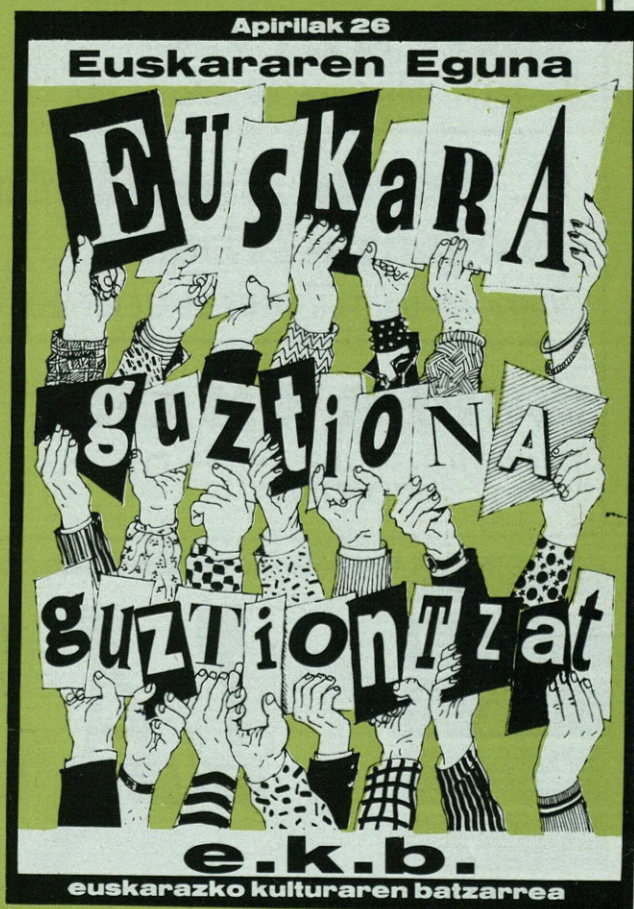
Euskararen eguna 86

**Euskaltzaleak
indarrak
biltzen**

Ramon Saizarbitoria,
ospearen eskizofrenia eta
narrazioaren forma

Endrike Knörrekin toponimia ihardunaldietaz

EKO

EKO ALTZA

Larratxo Ibilbidea, 96 zbk. ALTZA

S. Juan Bautista Koperatiba

Villas auzoa. Tel. 55 01 99 HERNANI

SUPER AMARA

Isabel II.a, 16 zbk. Tel. 46 11 77
DONOSTIA

EKO ASTEASU

Keelavite Poligonua, z/g. Tel. 69 25 26
ASTEASU

EKO AIETE

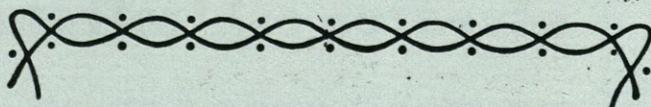
Grupo Etxadi. Tel. 21 14 88 AIETE
(Donostia)

EKO LASARTE

Loidi auzoa, z/g. Tel. 36 12 79
LASARTE

Vivodist

LA CASA DEL CAFE

Zure Etxeko Kafea

San Martzial 19 Telf. 424512
DONOSTIA

Lemoizko zentralaren kontrako borroketan hainbestearainoko protagonismoa erakutsi zuten Antinuklear Batzordeak itzali samarrak zebiltzan azken garaiotan, eta indar berrieta nahian bezala mugimendu sozial berrietan beren eragina sendotu nahiz, bileratan murgildurik dabiltz. I.Zubiondok kontatzen digu eztabaiden ardatzak nondik doazen. **14. orrialdean.**

Espero ez bezalako aktualitate bat hartzen du aste honetan bere hirugarren zatian eskaintzen zaigun Libiako kronikak. Ronald Reagan Tripoli eta Bengasi atakatzera deiditu denean, distira berezia hartzen du A.Biskarrok han ikusitakoaz egiten duen kronikak. **20.ean.**

1.100. zenbakia

4.— Astegiroa.

POLITIKA

- 13.— Ttanttaka. **Este ban Galar.**
 14.— Antinuklear Batzordeak erakunde berri bat prestatzen. **I. Zubiondo.**
 16.— IPIk prentsa eta antiterroismoa lotu nahi. **I.Z.**
 19.— Nazioartekoa.
 20.— Libiako kronika (III). **A. Biskarro.**

ERREPORTAIK

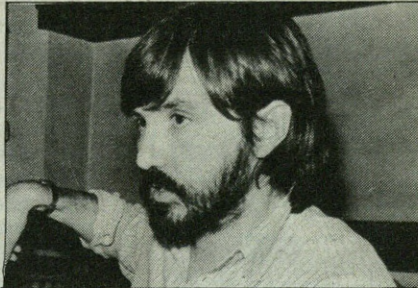
- 22.— «Punto y Hora»k 10 urte informazioaren trintxeran. **Artaso.**
 24.— Euskararen Eguna 86, euskaltzaleak indarrak biltzen. **J.Mollarri.**
 27.— Aste honetako elkarriketa: Ramon Saizarbitoriarekin. **I. Camino.**
 35.— Jean Mari Etienne Ipar-Polara oinez.
 36.— Irakurleak mintzo.

KULTURA

- 37.— Kultur ataria.
 38.— Endrike Knorr: «Toponimia da herri baten gordailua. **Pablo R. de Aretxabaleta**
 40.— Anuntxi Arana: sineste zaharretan arakutzen. **P.Z.**
 42.— Nafarroako bertsolari txapelketa. Lekunberrin Alkhat onena. **J.A.**
 44.— Aste borraستا.

ETA BESTE

- 47.— Bertsoak.
 48.— Denborapasak.
 50.— Azkena: **X. Arondo.**

Ramon Saizarbitoria dakargu Iñaki Caminoren eskutik aste honetako elkarriketa nagusiaren txokora. Euskal literatura berrian aurkezpenik behar ez duen norbait bada, gutxi horietako bat da Saizarbitoria, eta orrialde lasai horietan zehar bere bibentziez bezala inguruan ikusten dituen hainbat xehetasun interesgarri esplikatzan digu. **27. orrialdean.**

Euskararen Eguna aurten apirilaren 26an ospatuko da, Euskal Kulturaren Batzarreak antolaturik, eta bere ekitaldi nagusia Iruñean izango delarik. Azken egunotan inguruan ikusten diren prestakizunak ongi ateratzekotan, sekula baino distira handiagoa izango du Euskararen Egun honek. EKBko partaide nagusiek kontatzen digute aferak ze itxura duen. **24. orrialdean.**

Jabea: Zeruko ARGIA S.A.L.

ARGIA egiten dugu:

Donostian: Mikel Antza, Iñaki Camino, Jon Barandiaran, Ostaiska Irastorza, Gorka Izeta, Josu Landa, Pablo Sastre, Iñaki Uriarte, 'Anaitasuna Taldea'.

Bilbon: Antton Azkargorta, Edorta Jimenez, Karmelo Landa, Laura Mintegi, Iñaki Uriarte, 'Anaitasuna Taldea'.

Gasteizen: Blanca Agiriano, Txotxe Andueza, Irantzu Iriondo, Josu Olano, Pablo Ruiz de Aretxabaleta.

Iparaldean: Ladix Arrosagarai, Mikel Iribarren, Itxaro Borda, Allande Sokarros.

Iruñean: Jon Alonso.

Kolaboratzaileak: Xabier Agirre, Martxel Aizpurua, Itziar Alkorta, Joseba Alvarez, Enrike Amonarriz, Jose Azurmendi, Balere Bakaikoa, Amaia Elosegi, Enbido, Xabier Erro, Xarlot Etkezaharreta, Esther Forcada, Joxean Gezalaga 'Zaldubi', Gure Irratikoak, Tito Irazusta, Irulegi Irratikoak, Koldo Izagirre, Kaki, Asun Larrañaga, Josetxo Lizartza, Loren Loidi, Emilio Lopez Adan 'Beltza', Alfontso Martinez, F.J. Mendiguren, Bego Montorio, Mikel Nabarro 'Trikuharri', Eneko Olasagasti, Xabier Portugal, Koldo San Julian, Andoni Sarriegi 'Murumendi', Joseba Sarriñanandia, J.L. Alvarez 'Txillardegi', Mikel Ubillos, Urederra.

Marraskilariak: Joxemi, Julio.

Publizitatea: Maximo Aierbe, Joxe Mari Ostolaza.

Administrazioa: Jon Barandiaran.

Ardura teknikoa: Simeon Barroso, J. Jose De Marcos.

D.L.: 80—1963.

Helbidea: ARGIA, Ametzagaña 19 Behea. 20012 Donostia.

Telefonoa: 28 33 99.

Inprimategia: Gráficas SEMI.

Ale Bakararra: 130 pezeta / 7 libera (BEZ barne).

1986. urterako harpidetza sariak: (BEZ barne)

Hego Euskal Herria.....4.800 pezeta.
 Ipar Euskal Herria.....330 libera.
 Estatu Espainola.....4.800 pezeta.
 Beste atzerriak.....6.600 pezeta.
 Airez.....10.000 pezeta.

APIRILA
19
APIRILA
25

apirilaren 24ean
ilbete

mareak: (apirilaren 20an)
gora: 02.09 eta 14.46
behera: 08.31 eta 20.48

eguzkia: (apirilaren 20an)
irten: 07.30
sartu: 20.58

(ordulariaren ordutan)

liburuak

Egilea: Andolin Eguzkitza.
Titulua: Orhiko mendirantz
urratsez urrats.
Argitaletxea: Pamiela.
Ezaugarriak: 56 orrialde.

Andolin Eguzkitza lehen ere literatur sorkuntzan abiatua genuen, «Lehen orenean» nobela aspaldikoa du, Bilbo inguruko langile giroa goizeroko trenean aipatzen duena. Oraingoan berriz, poesiari heldu dio. Molde tradizionalako poesiak bereak, gaur egungo modetatik arras urrun gertatzen direnak. Laguntasuna, herioren igitaia, natura eta berta-

ko animaliak, maitasuna, bakardadea, itxaropena, etsipena, samina eta beste halako gai batzu dira ageri dituenak. Motzak, ulermen errazekoak, iradokizun gehiegi gabekoak. Ez dakigu nola adierazi gustatu ez zaizkigula.

Egilea: John Steinbeck & «Bordaxuri» taldea.
Titulua: Itsas izar bat zen.
Argitaletxea: Susa. Antzerki saila: 4.a.
Ezaugarriak: 48 orrialde.

Bordaxuri-ko hazpandarrak arduratu ziren Steinbeck ezagunaren lan honen itzulpenaz, eta guri hizkera asko gustatu zaigu. Batetik antzerkian erabiltzen den bizitasun eta gatza eman zaiolako hizkerari, eta bestetik, testuak daraman erritmo eta abaila arras ongi aditza ematen duelakoz.

Senarremazte batek gaiso du haurra, eta sendatzeko medikuaren beharrean gertatzen dira, baina medikuak dirurik gabe ez du haurra sendatu nahi. Dirua lortzeko asmoz perla bat atzematen dute itsasoan eta perla horrek zikoiztu eginen du fuerte senarra, baina herriko auzo guztiak perlaren gibeletik abiatzen direnean arazo frango sortzen dizkiete haurren gurasoei. Atzenean heriotzeak, pertsekuzioak eta antzeko bizikizunetan sartuak ikusiko ditugu auzo nahiz perla atzeman duten gurasoak. Diru-egarriari eta aberats berriei egindako kritikaz gain, atzipetzeko inolako lotsarik ez duten bitxi-erosle maltzurrez beterik ageri da lana. Irakurketa bederen egietan atsegin egiten da. Oso ezenografia kaskarra eskatzen du.

Bertoldo
eta
Bertoldino

GIULIO CESARE CROCE

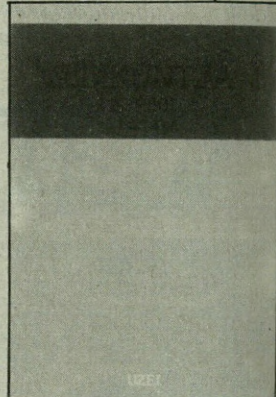
Egilea: Giulio Cesare Croce.
Titulua: Bertoldo eta Bertoldino.
Argitaletxea: Elkar. Itzul saila 52.
Ezaugarriak: 194 orrialde.

Euskal itzulpengintzak gerra aurrean emandako fruituetatik Bernardo Otxolua Garroren «Bertolda ta Bertoldino» dugu, Giulio Cesare Croce XVI. mendeko italiarraren nobelatik zuzen egin. Croce edo Bernardo Otxolua arabera ko Della Croce hau, diruz pital samar ibilitako poeta dugu. Croce honek, Bertoldo pertsonaia asmatu zuen, Euskal Herriko Peru Abarkaren antzekoa, bizkorra, irudimen eta irtenaldi finekoa, Erdi Aroan Italian zehar herriak zerabiltzan esames, ipuin, atsoitz eta zirtoen jabe dugu gure Bertoldo. Satira da nagusi liburuan. Seeme Bertoldino, aitaran alderantziz, inozoa da.

Bigarren itzulpena, gaurkoan dakarzuguna, Xabier Mewndigurrenek egin da. Otxolua nonbait, euskaldundu egin zuen Della Croceren testua, gordinkeria zenbait ezabatu egin zituen eta hizkuntza arloan neologismoak e.a. sartu. Ezin ahanzi gainera Otxolua testua bizkaieraz zegoela.

Egileak: Talde lanean egin.
Titulua: Medikuntza hiztegia 1. Liseriketa.
Argitaletxea: UZEI&EL KAR.
Ezaugarriak: 1.500 pta. 276 orrialde.

Uzei-k aurrera egiten segitzen du, eta oraingoan medikuntzari tokatu zaio txanda. Beti bezala lexikolari dagokion hiztegia atera du, batetik euskaratik gaztelaniara, frantsesera eta ingelesera; bestetik ingelestik beste hiruretara eta gauraz bera gaztelania eta frantsesekin. Ez dezagun ahaztu liseriketari mugatzen zaiola. Bestetik, eta garai batean natur-zientzia hiztegiarekin egin zen bezala, benetako hiztegi bilakatu dute, termino bakoitzaren esplikazio

teorikoa ematen digute marrazki eta guzti, liseriketazko manual erraz bat eginda, erdal itzulpena mugatu gabe. Liseriketa bere osotasunean biltzen dute artikulu nagusiek. Kontsultabide gisa, irakurleak gai berezi bat argitu eta aztertu nahi badu, horri dagokion artikuluan edo paragrafoan aurki dezake argibidea. Grafikoak eta taulak ere ugari dira. Hitz-zerrendetan sartu diren sarrerak 1.500 dira. Medikuntza hiztegi hau, liseriketaz diharduen hau, taldeka egin dago, 32 lagun inguru baitira parte hartutakoak. Aurrerantzean ere medikuntzaren arlo gehiago landu eta itzultzeko asmoa dago UZEI-n, etor daitezkeenak hauek izaki: zirkulazioa, arnasketa, traumatologia, nerbioak (neurologia, psikiatria), pediatria, gurguntza eta ugalketa.

Aldizkariaren izena: Elhuyar.
Ezaugarriak: 2. zenbakia. 1986.aren apirila. 400 pta.

Elhuyar aldizkari serioak azken aldi honetan kalera-tzen dituen aldizkari itxuro-so eta tekniko horietako 3.a atera du zenbakiz 2.a baina. Ea gaurkoan ezer ez zaigun ahazten. Iñigo Mendiola Euskal Herriko muxarraren ezaugarriak aipatzen dizki-gu. M.J. Barandiaranek eta Inaki Irazabalbeitiak Mar-titz-era iristeko gizakiak di-tuen ahalmenez. Joserra Aizpuruak telefonoz eta zortzi zifrez dihardu; Mar-txel Aizpuru naturazale ezagunari egiten zaio elkar hizketa; J. Iturbek Gilbert Newton Lewis kimikari-az egin du artikulua. Luis Mari Bandresek Greziako eskola pitagorikoaz; J. M. Rodri-guezek metalen soldaduraz; Iñaki Azkunek untzigintza-ren historiaren sailean Europa eta itsas-gerra. Rafa Saiz Elizondok Euskal Herri-ko itsas-hegaztien gainean egin du eta Inaki Irazabal-beitiak, berriki lehertutako amerikanoen espaziuntziari eta bere erregai solidoari buruzko informazioa es-kaintzen digu.

Ohizko sailak ere badira 2. zenbakia duen Elhuyar honetan.

Aldizkariaren izena: De sastre. (tontokeria ken tzenduen fanzinea). New barbarians.

Ezaugarriak: 1. zenbakia. U.R.S.S. 23 g. U.S.A. 120 \$. Japon 2 yen. Sa turno 16 & España 100 pta.

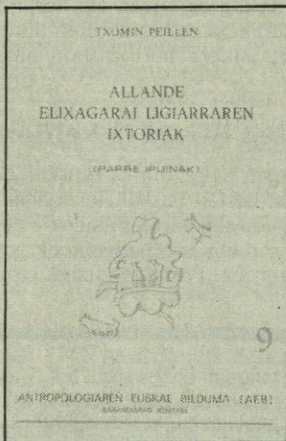
Baionako ikastolako gaz-teek ere beren aldizkaria atera dute, eta bada ez bada ere inork berekin harremanetan jarri nahi badu, hara beren telefono zenbakia eta beren helbidea: Goikoateko-rrietakoaletxererenzanbei-kozubiberrieta 15, Katastro-fe kalea, 64100 Baiona. Te-lef.598123895377165420 104 83275 01764. +6801 472359 7524. Deitzekotan goizeko hiruretatik seieta deitzeko mesedez.

Aldizkarian musika da nagusi, Kortatu, Iepe-Txo edo Laminak, Eskorbuto, Hertzainak eta beste batzu-ren diskoen aipamenak, Hendaia kontzertu baten berri eta antzekoak gainon-tzekoak ere. Galoso batekin ere elkar hizketa egin dute. Zabalkunde laburra eman omen diote, 100 aleetatik ez bait dira pasa, saiatu topa-tzen, merezi du, giro berria dakarren periodismo gaztea da ta.

ASTE HONETAN NABARMEN

Herriaren eskolaren gozoa

Egilea: Txomin Peillen.
Titulua: Allande Elixagarai ligiarraren ixtoriak (Pa-rre ipuinak).
Argitaletxea: Antropolo-giaren euskal bilduma (AEB). 9.a.
Ezaugarriak: 192 orrialde. 750 pta.

Antropologiaren euskal bilduma sortu zenetik saiatu gara bere tituluak gure orriotara agertzen, zinez merezi dute ta. Kanpoko idazle ezagunek egindako liburu ospetsuen itzulpenez gain, gure herriko arlo asko ukitu dituzte: hala nola, sor-

ginkeria eta animismoa, Zu-beroako herri teatroa, Bida-soa inguruko esku-langi-leak, Ataungo jolas tradizio-nalak eta besteren bat.

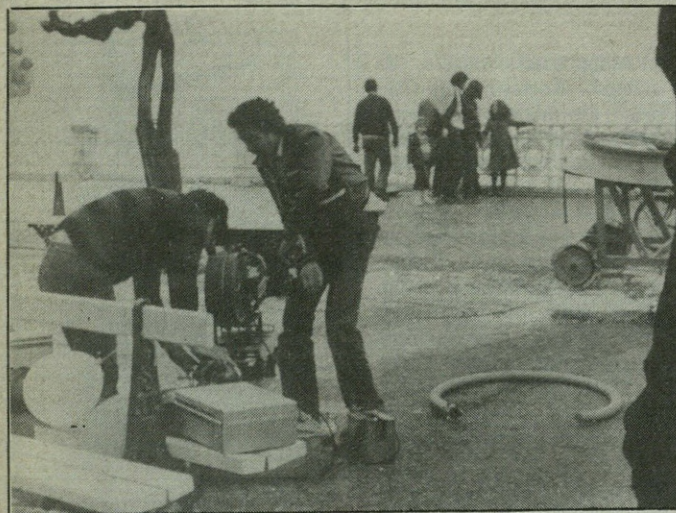
Gaurkoa, Zuberoako he-rri tradizioan bizirik dauden irri-ipuinek osatzen dute, Allende Elizagarai ligiarrak kondatuak.

Antropologia, makina bat sakonune, eta galantak gai-nera, dauzkan arloa dugu, Europa aldean Espainian baino hobeki ukitu eta az-tertua orainokoa, baina ezin ahanzt Basanabarre, Lapurdi eta Zuberoako eus-kal aztertzaileek beren ka-rarrerak frintzian eginak di-tuztela, eta hortatik datorre-la beren maisutasuna, nola edo hala frantses kultura aberatsaz horniturik baitau-de edozein aztreketari eki-terakoan. Peillenekin hori gertatzen da, eta oraingoan egin duen lana erraza eta soila bada ere, ezin zaio me-riturik ebatsi, antropologia bera zientzia bezala gauza bat baita eta oso bestea Eus-kal Herrian egun jaso eta aztertu behar den herriaren ekarri zahar eta sekulakoa;

material guztia jaso eta, da-tozela azterketak.

Peillenek Allanderen kon-ta-teknika zehazten digu hi-tzaurrean; istorioen hedape-na askotan europeoa dela argitzen duelarik. Kontaera hatsarreko eta akabantzako formulen berri, bisaiaren ki-nuak, zentsurarik eza eta beste batzu ere argitzen di-tu Txominek. Testuak zube-rotar euskaraz datoz, aloku-tiboz maiz. Allande konta-tzailearen bizitzaren zertze-ladak ere azaltzen dira. Fi-nitzeko, ezar dezagun Allande Elizagaraiaren ba-rre-ipuin bat argigarri gisa. Hemen ezarriko duguna motzena da liburu guztian, gainontzekoak luzeagoak dira, eta neskaten moda berrie; mutilenez; ezkon-tzaz; gazte mithiriez (ausar-tez), morroinen filosofiaz; herritarrenak; Santa Gra-ziko apeznenak eta besteren bat. Peillenek argigarri fran-go ezarri ditu manexenda-ko. Horra ba testua:

*Pottiko küriusa.
Harek atsülütoki jakin nahi zia(n) haurrak nuntik sortzen, erditzen ziren. Amak kota gorat' eta erakutsi zioan eta harek ordian erran 'bizpahirur erhi behe-rago eta khaka mokhor bat izaten ahal beinizatekian.*

zinema

Fas

apirila

21 Bilboko zine-klub honek "CHA-CHA" filma holandarraren emanaldia eskainiko du apirilaren 21ean. Nina Hagen, Herman Brood eta Lene Lovich-en musikaz eginiko filma honetan maitasun istorio bat tartekatzen da, istorio honetako pertsonaiek erokeri ugari egiten dutelarik. Entretenigarria izan daitekeen filma ... Emanaldia Bilboko Arrasate kaleko 2. zenbakian.

King-Kong

apirila

23 Oretetako King-Kong zine-klubak apirilaren 23rako "Kalabaza Triponzia" filma eskainiko du. Juanba Berasategiren lan honetan musika Oskorri taldeak jarri zuen. Marrazki bizidun hauek benetan biziak agertzen dira pantailan.

Kresala

apirila

21 Donostiako Kresala zine-klubak apirilaren 21erako berriz, 'El castillo de Dragonwyck' izeneko filma eskainiko du Donostiako Arrasate kaleko 12. zen-

bakian, Aurrezki Kutxa Munitzipalaren Kultur Aretoran, arratsaldeko 7,30tan.

Goierrikoak

apirila

26 Goierriko zineklubak ere badu zer eskaini

egun hauetan. Apirilaren 26an "Pink Flamingos" John Waters zinegile amerikarraren filma eskainiko da Ordiziako Herri Antzokian arratsaldeko 4,30tan.

Gros

apirila

26 Hauzo honetako zine-klubak apirilaren 26an 'El asesino' (Ottokar Runze) filmaren emanaldia antolatu du Padre Larroka kaleko 8. zenbakian, arratsaldeko 8,30tan.

Zine amateurra Gasteizen

Arabako Diputazioak antolatutako XVII. Zine Amateur Lehiaketa apirilaren 16tik 18ra ospatuko da Gasteizen. Joan den hilarte izen emateko epea irekita egon zen eta bertara aurkeztutako filmen artean aukeraketa bat egin zuten antolatzaileek. Egun hauetan beraz, aukera hori dastatu ahal izango da Gasteizen.

Euskal Zinema eta Bideo Bilera Lekeition

Ekainaren 23a eta 28a bitartean Lekeition IX. Euskal Zinema eta Bideo Bilera izanen da, bertan Euskal Herrian jaio edo bertan bizi den edonork har dezake parte. Filmek 8 eta super 8 formatokoa izan behar du, eta arlo hauetakoak: argumentu, dokumental edo animazioa. Partaide guziek jasoko dute laguntzaren bat.

antzerkia

■ Apirilaren 23an Zornotzan eta 24an Tolosan Maskarada taldeak "Gastibeltzaren karabinak" izeneko lana eskeiniko du Udaletxeen Antzerki Zirkuitoaren barruan. Karlita gerrate garaian kokatu-

tako lan honek sasoi honetako ikuspegi berezi, gehiegizko, esepentiko eta komikoa eskaintzen digu.

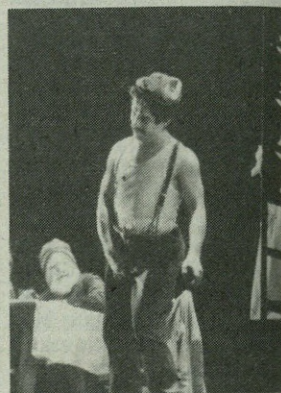
■ Zirkuito berberaren barruan Orain taldeak berriz, "Kontaktos kabaret" izeneko antzezlanaren eskainiko du apirilaren 23an Ordizian. Lan hau sketch-ez osaturik dago, kabaret batetan gertatzen diren sketch-ak dira, eta hauen bitartez lortzen den lana, lan bizia eta gaitzea da.

■ Bestalde Kaiola taldea ere buru belarri sarturik dabil zirkuito

honen barruan bere "Azentsorea" gelditu egin da" izeneko lanarekin. Ekintza, humore eta tentsiorik handiena, lekuri txikienean: asentsore bat. Lan hau ikusteko aukera apirilaren 25ean Durangon.

■ Apirilaren 19an Donibane Garazin Vaugan zine salan, arratsaldeko 9etan **Hirurak Bat** taldeak Gilloume Irigoienek egindako azken lana "Apetitu on" antzetzuko du.

■ Eibarko Mogel Ikastolaren eskutik Tau-pada antzetzaldearen emanaldia ospatuko da apirilaren 19an Eibarko Coliseo Antzokian, eguerdiko 12,30tan. Bertan "Behin batetan... Ju, Ju, Ju,..." lana ikusteko aukera izango da.

Hernaniko II.

Nazioarteko

Antzerki

Topaketak

Apirilaren 25ean hasiko diren topaketa hauek maiatzaren 3a arte luzatuko dira. Inauguraketaren egunerako, 25erako hain zuzen, Paris-eko Mie de Pain antzerki taldeak "Terminus Hospital" izeneko antzezlanaren eskainiko du. Tanttaka taldeak, udaletxearen laguntzaz, antolatutako topaketa hauetan antzerki talde ugari hartuko du parte, baina denboraz emango dugu behar den informazioa.

EATB-ren zirkuitoa

Beste zirkuito honen barruan berriz, honako taldeen emaldiak ikus ahaliko dira hurrengo egun hauetan. Apirilaren 19an **Bordaxuri** taldeak Gernikan "Itsaz izar bat zen" izeneko lanaren antzezpina eskainiko du. Hilak 25ean bestalde, **Kilimatxo** taldeak "Kinkanputz" deritzan lana antzeztuko du Lazkaon. 26an Taupada taldeak Gernikan "Behin batean... Ju, Ju, Ju..." izeneko lana emango du.

Eibarko Ihardunaldietan erdal antzerkia nagusi

Apirilaren 8an hasitako ihardunaldi hauetan gazte-leraz eginiko antzerkia nagusitzen ari da. Hauek dira hurrengo egun hauetako emaldiak: hilak 21ean Luis Vives izeneko antzerki taldeak "El ceri transparente" Alfonso Vallejoren lana eskainiko du eta 22an Woody Allen-en "Aspirina para dos". 24an Manuel Barcelo-ren taldea kataluniarak "La tigresa y otras historias" lana eskainiko du. Bukatzeko, 25ean Maite Agirrenen kolektiboak "La balada de Woyzeck" izeneko lana antzeztuko du, Georg Buchner-en lana, hain zuzen.

hau zabalik dagoen bitartean antolatzaileek beste erakusketa bat antolatu dute, pieza zahar eta arraroen erakusketa bat, alegia.

J. A. Azpilikueta eta Alejandro Lopez lanak ikusgai

Donostian dagoen Gipuzkoako Aurrezki Kutxa Pro-bintzialaren erakusketa aretoan (Garibai 20-21) bi pintore hauen lanak ikus daitezke apirilaren 27a bitartean. Hauek XXVII. Artista Berrien Txapelketaren pintura arloko irabazleak izan dira. Biok Bilboko Arte Ederren Fakultateko ikasleak izan dira, Alejandro donostiarra eta Jose Antonio Eibartarra izanik.

arte

"GIROA '86"

Apirilaren 18tik 22ra bitartean "Ambiente '86" deritzan erakusketa egingo da Bilboko Erakustazokan. Bertan, zenbait herritako stand-ak ikus ahaliko dira, RAFekoak, Frantziakoak, Italiakoak eta Suezikoak, besteak beste. Erakusketa

"Lurra Iraitz" Erakusketa Oreretan

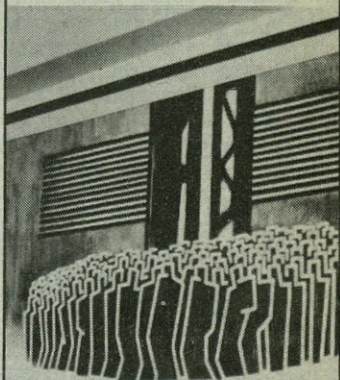
Xenpelar Arte Plastikoen Taileraren Erakustokian apirilaren 17tik hasitako eta Kataluinako «Fundació Caixa de Pensions»ek egindako "Lurra Iraitz" erakusketa maiatzaren 15ra arte ikusteko aukera izango dugu. Erakusketa hau Euskaldarrak elkarteak antolaturik dago, udalaren babespean. Erakusketa honek duen interes pedagogikoa ikusita, eratzailerek antolatu dituzte, inguruko ikastolentzat, talde-ikusaldiak. Ikusaldi hauek izan daitezke bai goizez, 9tik ordu bata arte, bai arratsalde, 3tik 5,30ra arte. Talde hauek hirurogei ikasleek osatutakoak izan behar dira. Publikoarentzat 6tik 9ra arte izango da ordutegia. Erakusketan satelitez ateratako Lurraren argazkiak agertzen dira. Kontaktoan jartzeko deitu telefono honetara: 525193.

Jose Antonio Legorburu Donostian

Donostiako ALTxerri erakustokian hilabete honen zehar Jose Antonio Legorbururen pintura argitsua ikusteko aukera izango dugu. Estilo aldetik, figurazio eta barruko sentimenduen adierazpenaren aldeko espresionismo artean koka dezakegu. Bere gaia paisaia da, baina bere ikuspuntu partikularretik ikusita, kolore apastelatua, tono argitsuak eta masen egitura erabiliz pasai zabalak eskaitzen dizkigu. Arratsaldeko 5etatik 9tara irikita.

Chillidaren obra grafikoa Irunen

Lankide Aurrezki Kutxak Irunen daukan erakostoki berrituan (Colon pasealekuan) apirilaren 4tik 24ra bitartean Eduardo Chillidaren obrak ikusteko aukera dugu. Bere eskulturen bitartez ospetsua egindako artista honek kasu honetan bere 32 grabado erakusten dizkigu. Grabado hauek egiteko teknika ezberdinak, xilografia, punta lehorra, litografia, erabili ditu.

- ☐ Galeria 16 (Donostia): **Marta Cardenas** (pint.) 16tik.
- ☐ Irungo Lankide Aurrezkiaren: **Txillida** (mono.) 17ra arte.
- ☐ Donostiako Asociación Artística: **J.M. Sanchez** eta **R. Gonzalez** (pint.), 30a arte.
- ☐ San Telmon: **Luis Toffoli** (lan grafikoa), 27ra arte.
- ☐ Donostiako Caja Postalen: **Pintura III lehiaketa**. 22tik.
- ☐ Donostiako AKMn: **Agustin Ansa** (erak. antologikoa). 30a arte.
- ☐ Errenteriko Gaspar-en: **Tomas Hernandez**.
- ☐ Altxerrin: **Legorburu** (pint.)
- ☐ Donostiako GAKPen: Artista berrien XXVII. lehiaketako irabazleak.
- ☐ Oreretako Xenpelarren: **M. Cristobal** (pint.) eta **Loli Alto-lagirre** (tapizak).
- ☐ Azpeitiako LAKen: **Gaspar Montes** (pint.) 27ra arte.
- ☐ Zarauzko Galeria 7n: **Koldo Merino** (esk.) 25etik.
- ☐ Donostiako Etzeberrian: **Eloy Erentxun** (pint.) 25etik.
- ☐ Bilboko artederretako museoan: "Plateria en Bilbao".
- ☐ Colchonerian: **J. Resano** (pint.) 19ra arte.

ETB

apirilak 20 **igandea** 11,00: Meza. 12,00: Klasikoen txokoa. 13,30: Hit Parade. 14,30: Teleberri. 14,35: Superstars. 15,00: Pottokiak (m. bizidunak) 14. kapitulua. 15,30: Don Don Kikilikon (pailazoak). 16,30: «R» Kodea (telesaila) 2. kapitulua. 17,30: Kirolak (Borroka libre). 18,00: Popa zoro. 18,30: Emakume bionikoa (telesaila) 28. kapitulua. 19,30: Txoria dut maite (egitarauaren aurrerapena). 20,00: Simon eta Simon (telesaila) 3. kapitulua. 21,00: Gaur egun. 21,15: Hemen bizi. 22,15: Kirolez kirol.

apirilak 21 **astelehena** 13,00: Aurkezpena. 13,02: Hitz eta Pitz. 13,30: Pottokiak (marrazki bizidunak) 13. kapitulua. 14,00: Teleberri. 14,30: Carsonarren Legea (telenobela) 16. kapitulua. 17,32: Haur kirolak. 19,00: Arturo erregea (m. bizidunak) 8. kapitulua. 19,30: «R» Kodea (telesaila) 3. kapitulua. 20,30: Plaza berri. 21,00: Gaur egun. 21,20: Kirolez kirol. 21,50: Dallas (telesaila) 103. kapitulua. 22,50: Gaur egun. 23,00: «Basoko solasaldia» (luzemetraia).

apirilak 22 **asteartea** 13,00: Aurkezpena. 13,02: Hitz eta pitz. 13,30: Valentina eta palazioa (m. bizidunak) 2. kapitulua. 14,00: Teleberri. 14,30: Carsonarren Legea (telenobela) 17. kapitulua. 15,30: «Basoko solasaldia» (luzemetraia). 16,15: Plaza berri. 19,00: Arturo erregea (m. bizidunak) 9. kapitulua. 19,30: Charlie Brown (m. bizidunak) 2. kapitulua. 20,00: Baker kaleko mutikoak (telesaila) 1. kapitulua. 20,30: Gaztetandik. 21,00: Gaur Egun. 21,20: Superstars. 21,50: «Jolasean» (luzemetraia). 23,00: Gaur Egun.

apirilak 23 **asteazkena** 13,00: Aurkezpena. 13,02: Hitz eta pitz. 13,30: Charlie Brown (m. bizidunak) 2. kapitulua. 14,00: Teleberri. 14,30: Esamesak. 15,00: Carsonarren Legea (telenobela) 18. kapitulua. 15,30: «Jolasean» (luzemetraia). 18,30: Gaztetandik. 19,00: Arturo erregea (m. bizidunak) 10. kapitulua. 19,30: Abere taldea (m. bizidunak) 8. kapitulua. 20,00: Traste zaharren kutxa (zine komikoa). 20,30: Dagoenean bonbon. 21,00: Gaur egun. 21,20: Superstars. 21,50: Mahai Ingurua. 23,00: Gaur egun.

apirilak 24 **osteguna** 13,00: Aurkezpena. 13,02: Hitz eta pitz. 13,30: Slump doktorea (m. bizidunak) 14. kapitulua. 14,00: Teleberri. 14,30: Carsonarren Legea (telenobela) 19. kapitulua. 15,30: «Txanpaina eta zianuroa» (luzemetraia). 19,00: Arturo erregea (m. bizidunak) 11. kapitulua. 19,30: Emakume bionikoa (telesaila) 29. kapitulua. 20,30: Benji (telesaila) 5. kapitulua. 21,00: Gaur egun. 21,20: Aurrez aurre. 21,50: Ligabue (telesaila) 2. kapitulua. 23,00: Gaur egun (informatiboa). 23,10: Fede Giroan.

apirilak 25 **ostirala** 13,00: Aurkezpena. 13,02: Hitz eta pitz. 13,30: Abere taldea (m. bizidunak) 8. kapitulua. 14,00: Teleberri. 14,30: Carsonarren Legea (telenobela) 20. kapitulua. 15,30: Ligabue (telesaila) 2. kapitulua. 14,30: Aurrez aurre. 19,00: Arturo erregea (m. bizidunak) 12. kapitulua. 19,30: Valentina eta palazioa (m. bizidunak) 3. kapitulua. 20,00: Bai ministroa (umorezko telesaila). 20,30: Kirolez-Kirol. 21,00: Gaur Egun. 21,20: Hit parade. 22,30: Esamesak 22,50: Ilunabar aldea (telesaila) 5. kapitulua. 23,30: Gaur egun.

apirilak 26 **larunbata** 11,30: «Charlie Bubbles» (luzemetraia). 13,00: Haur Kirolak. 14,30: Teleberri. 15,00: Slump doktorea (m. bizidunak). 15,30: Buck Rogers (telesaila). 16,30: «Pinotxo» (luzemetraia). 18,00: California Fever (telesaila) 2. kapitulua. 19,00: Fawltkyo dorreak (dokumentala). 20,00: Dokumentala. 20,30: Ipuin harriarriak (telesaila) 8. kapitulua. 21,00: Gaur egun. 21,15: Magnum (poliziakoa).

Oharra: programazio honetan egon daitekeen edozein huts edota azken orduko aldaketaren erantzukizuna ETBrena berarena da, halaber zehaztu gabeko programena.

aste honetako luzemetraiak

Gerrate artetik
Pinotxorengana

Idazle baten historia, lehenengo gerrate handian pakealdia sinatu zeneko tren-bagoiaren inguruan egindako beste filme bat, beste pare bat pelikula transzendentziarik gabekoak eta Pinotxo ipuinarekin egindako filmea dira aste honetan dauz-kagun gauzarik aipagarrienak.

apirila

21 **Basoko solasaldia** ez da filme ekologista bat inondikan ere. Brian Gibson-ek zuzendutako filme hau bi gerrate handien artean egondako gerra hotzaz dihardu. 1918. urtean, Frantzia, Alemania eta Ingalaterraren arteko pakea sinatze-ko Pariseko Lits Konpainia-ko bagoi bat jarri zuten frantsesek. 2.419 D zenbakia zeukan bagoia hain zuzen ere. Pakea sinatu eta gerra sikolojiko bat hasi zen 1945. urterarte bukatuko ez zena, justu bagoi hori suntsitu zen bitartean. 1918. urtean amaitutako gerrak lau urtez iraun zuen, eta Frantziako baso batetan sinatu zen pakea. Hara nondik datorkion filmeari izena. Gainontze-koan esan behar nobela batetan oinarriturik dagoela luzemetraia, Thomas Keneally idazle australiarren elaberrri batetan zehatzago izate-ko.

apirila

22 Asteartean **Jolasean** izeneko filmea jarriko digute. Paul Bogart-ek zuzendu eta Valerie Harper, Cliff De Young eta Max Gail aktore moduan dauzkaguneko filme honetan, historia arin bat bat kontatzen zaigu. Carol Hefferman, hogeita-mar urtetako emakumea, separatuta dago, bost urteko alaba bat dauka eta San Diegoko Ferma Stat-Factory izeneko kate batetan lan egiten du. Carolek kalitate kontroleko sailean test bat egin du lana hobetzeko, bertan oso puntuazio ona ateratzen duelarik.

Berandu doa da lanera eta bere automobilarekin Peter Dermonten mercedesaren guardabarrosarekin egin du txoke. Eztabaida betean sartuko dira biak, azkenean hanka egingo duelarik Carolek. Peterrek berriz lantokiraino segituko du. Azken finean bera da faktoriaren hazkundeaz arduratzen den ejekutiboa.

apirila

26 Charlie Bubbles Al bert Finneyren filme bat dugu. Zuzendaria bera aktore nagusiaren lana egiten ateratzen zaiguneko filme bat hain zuzen ere. Bere ondoan Colin Blakely eta Billie Whitelaw agertzen zaizkigu Smokey eta Lottieren paperak eginaz. Idazleen mundua aurkezten zaigu filme honetan Charlie Bubbles idazle famatuaren bizimoduaren oinarrituz. Idazle mota baten mundua esango genuke hobekiago. Famatua egin den idazlearen giroa bait da filme honetan aurkezten zaiguna. Bubbles dibortziaturik dago. Bere emazte-ohiak jaioterriaren ondoko herri txiki batetan erosi du baserri bat eta bertan bizi da. Bubbles berriz, Londoneko etxe handi batetan bizi da Noseworthys senar-emaztearekin. Bere estudiotik, telebistako monitore batetik, etxe guztiko gelatan gertatzen dena ikusten du.

apirila

26 Larunbatean bertan, aste honetako gauzarik interesgarriena segurutik: **Pinotxo**, Ron Field eta Sid Smith-en bertsio batetan. Antzezle modura agertzen zaizkigunak Danny Kaye, Sandy Duncan eta Flip Wilson ditugu. Ez diogu inori kontatuko Pinotxoren istorioa, hain da ezaguna, zeren bere abenturak eta sudur luzatzeak hala nola Geppeto harotz zaharraren ibilkerak, ipuin guztitako hadak bezain ezagunak bait dira ume eta ez hain umeentzat.

ikusitakoak ikusita

«Plaza berri», kultur programa baten bila

«Plaza berri» programari buruz gauza asko esan daitezke, ez bait da alperrikakoa bere beterano-izaera eta bere ibilbide luzea. Esan beharra dago lehenik «Plaza berri» izan dela beti gure eritzirako betidanik gauza interesgarriak eskaini ohi dituen programa bat. Dena dela, bere estruktura finkoegia da (azken aldian bertsolariari dedikatuak saioak eta katalanei erositakoa kenduta), eta horrelako eskema estu-estuak berehala erre egiten dira. ETBko kultur programak beste zerbaite eskatuko luke, elemendu gehiagorekin eta arinagoa, baina jakin badakigu ere hori diru prolema dela eta erabakiak goitik etorritakoa behar lukeela.

Bikoizketaren kalitate kaskarra

Azken aldian jaso dudana inpresioa aipatzera noa hemen, ez bait zait egokia iruditzen azken aldian bikoizketaren kalitateak ETBn sufritu duen beherakada. Gaur egun fenomeno kuriosoak gertatzen da ETBn: bikoizketetan esperientzia nabaritu egiten da, profesionalismoa gero eta haundiagoa da, baina badirudi gero eta deskuido haundiagoz egiten dela lana. Hasierako ilusioak pasata, nonbait.

«Haurren programazioa»

Segitzen dugu euskarazko «Telebista» aldizkaririk eskuratu gabe (erderaz 3.a kaleratua dute), eta gainera eskutara «Haurren programazioa» izenekoa heldu zaigu, tamaina haundiko orrialde batzutat osaturik. Haurrei zuzenduta, eta hor ere erdera parra-parra.

botoia sakatu aurretik

«Baker kaleko mutikoak» beste telesail baten hasiera

T ELESAILAK etengabe ari dira berrizten ETBn. Nahi adina dau dela ezin uka. Bata bukatu eta berehala jartzen dizute bestea. Oraingo honetan gainera ez daki inork ez zertaz den ez zer agertuko zaigun gutxi-gorabehera telebistan. Txori txikiari deitu diogu baina ez digu pio-piorik egin. Sorpresa bat nahi baduzue bada-kizue. Saka botoia. «Beste» telesail bat besterik ez dela izango ikusten baduzue, aprobetxa denbora tontotu aurretik.

«Bakartia», Ilunabar Aldean

T ELESAIL honen, «Ilunabar aldean» telesailaren boskarren kapitulura iritsi gara. James Corry, erahilketa bategatik epaitua, kulparik ez daukala aldarrikatzen ari da baina asteroide batetara eramango dute oso bakarrik sentitzen delako. Espazioko kapitain batek Alizia izeneko eta neska baten jokaera duen robot bat oparitutako dio.

Pam eta Mark «Dallas»en ezkonduko

T ELESAILAK aipatzen ari garenez aipa dezagun telesailetan telesailena: «Dallas». Telesail hau ikusteri ohitu zaretenoi esango dizuegu Pam eta Mark ez direla bat etorriko beraien ezkontza egin beharreko moduz. Pam, Mark konbentzitzen ahalginduko da ezkontza simple bat ospatzeko. Mark berriz festa handi bat antolatzearen aldekoa da. Bere lagun guztiak gonbidatu nahi ditu egun zoragarri horren lekuko izan daitezen. Pam bestalde, nahiko kezkatutik agertuko da bere osasuna dela eta.

musika

■ Bilboko Begoña Basilikan aste honetan zehar ostirala arte apirilaren 24an hasitako Bizkaitar Abesbatzen Asteak jarraituko du ospatzen. Musika emandunaldia iluntzeko 8etan hasiko dira, dohainik izanez, 50 abesbatzek ihardunaldi hauetan parte hartuz.

□ Apirilaren 18an Durango-ko Astarloa zineman **Mikel Laboaren** kantaldia izango da.

□ Hilak 26an Arrasateko Polikiroldegian **Hertzainak, Zarama, Baldin Bada** eta **Puñetaza** taldeen jaialdia ospatuko da gaueko 9,30tan. Sarrerak 350 peze-ta balioko ditu.

□ Apirilaren 25ean Gernika-ko Pilotalekuan eta Herri-Herri izeneko zirkuitoaren barruan **Imanolek** kantaldi bat eskainiko du gaueko 10,etan.

□ Apirilaren 25ean Algortako Gran Zineman Xabier Garaialderen kantaldi bat ospatuko da, gaueko 10,30tan.

Garaikideko musikaren ihardunaldiak

Garaikideko Musikaren II. Ihardunaldiak Iruñean ospatzen ari dira. Aste honi dagokionez, bi saio edukiko ditugu. Astelenen, hots, apirilaren 21ean partitua-ren aldaketari buruzko kon-

tziertoa izango da, Charles Rives, Rafael Diaz, Joaquin Homs, Luis de Pablo, Agustín González Acilu eta Stravinskyren obrek. Asteartean, apirilaren 22an musika instrumental berriari buruzko kontzieto-hitzaldia izango dugu. Ihardunaldi hauek Iruñeko Maia Gazteluaren Kultur Aretoan izango dira.

ihardunaldiak

■ Adarrak eta Gipuzkoako Irakasleen Elkartek antolatzen dituzten pedagogiari buruzko ihardunaldietan barne apirilaren 19an "Euskararen B eredua" gaiaz mahainguru bat ospatuko da, Amara-berriko ikastolak parte hartuz. Informazio gehiago Adarran.

■ Legazpiko udalak antolatutako Legazpiko kultur Etxearen Areto Nagusian euskal literaturari buruzko ihardunaldi batzuen barne apirilaren 23an arratsaldeko 7,30etan, Martin Ugarte "Saletxe"ren "Biziaren errotik" liburuaren aurkezpena ospatuko da. Juan Mari Lekuonak liburu honen azalpena eta azterketa eskainiko digu.

XXVII. Solasaldiak Baionan

Orain dela hogeitazazpi urte Tolosako Georges Hahnek hasiera eman zieten solasaldiak auten apirilaren 20tik 25era arte ospatuko dira. Solasaldi hauek bi parte edukitzen dituzte. Arratsaldean, 9etan, hitzaldi bat tema baten inguruan eta biharamunean hizlaria edo hizlariekin debatea egiten da arratsaldeko 5etan. Aurtengo Baionako Antzoki Nagusian ospatuko dira. Aurtengo programa zehatzurik ez bada ere, horixe da bere gaia orokorra: "Desberdintasuna zerk egiten duen". Solas egileak alde guztieta-koak izango dira, biologoak, medikuak, psikiatrak, psikologoak, ikertzaile sozialak eta filosofoak.

Urtero bezala, kontzertu sinfoniko bat Baiona Kostaldeko Orkestak emango du, Daniel Dechico buru. Hau apirilaren 25ean arratsaldeko 9etan Baionako Antzokian izango da, Mendelsson eta Mozarten obrak eskainiz.

Euskararen egunaren parte hartzeko deia

Ihaz bezala, aurtan ere "Euskara guztiona guztientzat" lemapean EKB-ek Euskararen eguna antolatu du. Apirilaren 26an Iruñean ospatuko bada ere, aurreko astean zehar zenbait ekintza antolatuak daude. Euskara alor guztietan presente egon behar duenez, egun bakoitzean gai

besberdina aztertuko da. Hauek dira egun bakoitzaren gaiak: Apirilaren 21an, astelehena, **komunikabideak**; apirilaren 22an, **administrazioa**; apirilaren 23an **lan mundua**; apirilaren 24an **helduen euskalduntzea**; apirilaren 25ean **irakaskuntza eta herria**; eta apirilaren 26an **Euskararen egunaren manifestazioa** Iruñean. Informazio zehatzagoa egunkaritan irakur dezakezue.

Informatika ihardunaldiak Gasteizen

EHUren Zuzenbide Fakultateak antolatutako, hilaren 23, 24 eta 25ean ospatuko dira Gasteizko Kultur Etxean. Ihardunaldi hauek administralgoari zuzendurik daude. Hauek dira orokorki egun hauetan aztertuko diren gaiak: 23an "Herri Arduraritz eta Informazioaren arteko erlazioaren oinarri orokorrak". 24an "Europako esperientzia" izango dira aztergai eta 25ean bukatzeko, mahai inguru bat ospatuko da, Catalunya, Italia, Araba, Bizkaia eta Gasteizko Gobernuaren ordezkariak bertan izango direlarik.

Euskal Herriko psikoanalisi ihardunaldiak

Donostian ospatzen ari diren ihardunaldi hauen barruan apirilaren 19rako honako egitaraua antolatu da: goizeko 10,etan Xabier Oñatibia "Ediporen bukaera eta Aitararen izena"z mintzatuko da, Iñaki Viar "Un delirio histérico". 11,15etan Arturo Rodan-ek "Repetición de una confesión" gaia aztertuko du eta Sagrario Garciak "Toxicomanía: Precipitación de un síntoma". Arratsaldeko 4tan Rosa Uriz "Acerca del significado" eta Andres Montoya "El significado y el olvido de los sueños" gaiei buruz mintzatuko dira. Ondoren, Rosa Masip "El inconsciente y el síntoma, reflexiones en torno al saber".

Lapatxan aurka

Apirilaren 27an Euskadiko Antinuklear eta Ekologisten Koordinadorak eta beste talde ekologista desberdinek antolatutako Azeitiako Lapatzeko Zabortegiaren aurkako ibilaldi bat ospatuko da. Ibilaldi honen hasiera Azeitiako Enparantza Nagusian eguerdiko 12etan izango da, gero manifestazioa, musika, txarangak, ikuskizunak eta herri bazkaria egongo dira. Antolatzaileek diotenez, ihardunaldi honen lema hau da: "Oraingoan Azeperian: gero, agian, zure herrian".

Bermeoko Kultur Ekintzek jarraitzen dute

Bermeoko Udalaren Kultur Batzordeak antolatutako Bermeon kultur ekintza ugari ospatzen ari dira hilabete honetan. Aste honi dagokionez, apirilaren 19an Schola Cantorum eta Berriotxo Abesbatza arituko dira Euprime Deunaren Eleizan, arratsaldeko 7,30etan. Apirilaren 23an, zine foruma zine zaleentzat, "Duelo al sol" deitu filmea birtarte, arratsaldeko 7,30etan Ertzilan. Kultur ekintza haue-taz loturik, San Jose Ikastetxeak Euskal Kultur Astea, apirilaren 21etik 27ra bitzartean eratu du.

lehiaketa

■ Manuel Iradier arabar esploradorea hil zenetik 75. urteurrena dela eta, Arabako Foru Aldundiak "Manuel Iradier Bulfy" bidai eta abenturazko literatura lehiaketa antolatu du. 400.000 pezetako saria ezartzen da, bai erdaraz, bai euskaraz. Idazlanak Arabako Foru Aldundian, irailaren 30a baino lehen aurkeztu.

■ Euskadiko Gazteri Gorriak Ipuin, Olerki eta marrazki lehiaketak antolatu ditu. 14tik 22ra bitarteko gazteek

parte har dezakezue, gai honekin: "Gaztediaren bihurrikeriak, prolemak eta bibentziak". Lanak, Donostiako EGGko egoitzara (San Martzial 2-4, esk.) maiaztaren 12a baino lehen igorri.

■ Amara Berriko ikastolak literatura lehiaketa bat antolatu du, OHOKo ikasleentzat; apirilaren 30ra arte, ikastolaren lokaletan.

■ Maiatzaren 4erako, euskal argazki rallyea, Gipuzkoako Argazki Elkarteak antolatutako. Elkartearen izena emandakoan, 1.400 pezeta ordaindu beharko dituzue.

■ Bergarako Udalak Bergarako II. Argazki Lehiaketa antolatu du. Maiatzaren 8ra arte, informazio gehiago Bergarako udaletxeko kultur batzordean, tf. 764851.

Euskadiko Gipuzkoar Aurreku Txapelketaren deia

Pasai Antxon datorren hilaren 25ean Euskadiko Gipuzkoar Aurreku Txapelketa ospatuko da. Lehiaketa honetan hamabost urtetik gorako dantzariak parte har dezakete. Euskal Dantzarien Biltzarrea eta Pasai Antxoko Alkartasuna dantza taldea dira ekitaldi hau eratuko dutenak, eta idatzi baten bidez, Pasaiko inspektzioara zuzendua, maiatzaren 9a baino lehen eman behar dira izenak txapelketa honetan parte hartzeko. Txapelketa Pasai Antxoko zumerdian egingo da, dantza hauek arituz: "Desafioa", "Agurra", "Alpargata" eta "Zortzikoa". Txapeldunak urrezko domina, hiru erakunderen trofeoa, txapela, gerrikoa eta 15.000 pezeta eskuratuko ditu, eta seigarrenera arte sariak izango dira,

Pop-rock lehiaketa

Nafarroako Gobernuaren Heziketa eta Kultur sailak antolatutako Pop-Rock I. lehiaketa hurrengo hilabeteetan ospatuko da. Lehiaketa honetan Nafarroan dauden pop-rock talde guztiek parte har dezakete. Irabaziko duenak mini-LP grabatuko du. Izen emateko epea apirilaren 21ean amaitzen da, inskripzioa Nafarroako Gaztedi eta Kirolaren sailaren egoitzan (k/Paulino Caballero, 13, Iruñea, tel. 243000) egin behar da. Informazio gehiago zerbitzu horretan.

Esneagai postre lehiaketa

Bere hogeitabost urteurrena ospatzeko Gastronomiako Euskal Anaiarteak ospakizun batzuk antolatu ditu. Horien artean Gipuzkoako guztiko gastronomi elkarteentzat lehiaketa dei bat jaso dugu, esnegiaiaz egindako postreena. Bi lagunek osaturiko taldeek parte har dezakete, soziedade bakoitzatik lau talde bakarrik aurkeztu daitezkeelarik. Berri gehiago tf. honetan: 428806. Azken egunetan zaudete.

bertsolaritza

■ Langile ikastolak antolatutako, saio polit bat Hernanin, hilaren 20an, igandez. Sebastian Lizaso, Xabier Amuriza, Jose Luis Gorrotxategi, Mikel Mendizabal, A.M. Peñagarikano eta Joxe M. Mujika 'Anatx'. Aitor antzokian, goizeko 11,30tan.

■ Sebastian Lizaso azken Euskadiko Bertsolari Txapelketaren irabazlea omenduko da Azepeitian apirilaren 19an. Mintzaldia, afaria, eta bertso jaialdia izango dira; azken hori Izaurren pilotalekuan izango da, gaueko 10,30tan. Azepeitiako sei bertsolarien artean.

■ Gipuzkoako Ikastolen Elkarteak antolatutako Eskolarteko Bertsolari Gaztetxoan VI. Txapelketaren barnean bailaretako (Kosta-Urola) bigarren semifinala apirilaren 19an Elgiobarren ospatuko da.

Nafarroakoak Heletan

apirila
20 Nafarroako Bertsolari Txapelketari dagokionez, aste honetan Heletan, apirilaren 20an ospatuko da saioa. Kanporaketa honetan bertsolari hauek parte hartuko dute: Mendiburu, Arrosagarai, Laka, Iriarte, Amorena, Joxe Fermin Argiñarena, Lorentxo Aburuza eta Antonio Olano.

Bertsolariak Bilboko Arenalean

apirila
19 Bilbon bertso saioak tradizioa bihurtu nahirik, udalak udaberrian zehar hainbat saio antolatu ditu. Aste honetan, hilaren 19an, Gorrotxategi, Lazkano, Narbaiza eta Mendizabal arituko dira.

kirolak

Idi-probak Aian

apirila
20 Aiako probalekuan goizeko 12,30tan Itziarko Erleteren idia eta Aiako Azkorterren beheia elkarren arteko lehiak arituko dira mila eta berrehun kilotako harri batekin. Apirilaren 20an beraz, Aian.

Tolosan Aizkolariak

apirila
20 Apirilaren 20an Tolosako zezen plazan aizkolariak izango dira eguerdiko 12,30tan. Ataungo Joxe Aierbe, Naparrak eta Elorriagak osatutako bikotearen aurka. Lana, seinahirurogeitamabi ontzako eta zortzina kana-erdiko enbor, alde bakoitzarentzat.

Ahari jokoak Azpeitian

apirila
20 Apirilaren 20an Azpeitiako zezen-plazan arratsaldeko 4,30tan ahari jokoak izango dira. Aurretik, Azpeitia-Errezil-Azpeitia pasako duen zikloturista proba bat ospatuko da.

Juantxo Orejaren oroimenez

apirila
24 Apirilaren 24an, osteguna, Bermeoko Artza pilotalekuan, pelotari nafarraren lagunek antolatutako bere hilketaren lehenengo urtemugan pelotari honen bi semeek Bermeoko Pelotari eskolaren bi ikasleekin kontra pilota partidobat jolastuko dute, arratsaldeko 7,30etan hasiz.

mendi ibilaldiak

Aginako Mugarrien III. Ibilaldia

apirila
20 pirilaren 20an Andatza mendigoizale taldeak antolatutako ibilaldi hau ospatuko da. Goizeko 7,30tan emango da irteera Usurbilgo frontoitik eta ibilaldiak zortzi ordu iraungo du.

(apirilaren 27rako):

- ☐ **Sestao Alpino:** Cruz de Alda (1.126) Kanoezuko Santi Gurtzean.
- ☐ **Meategi eskualdeko mendi taldeak** (Bizkaia): Cueto-ra (1.345), Nograno-tik Sobrón-era
- ☐ **Mendikari** (Hazparne): Bidarra-tik Irubelaskoa-ra, Bernartenea-tik, goizeko 8tan abiatuta. Tf. 59294336.
- ☐ **Lagun Onak** (Azpeitia): San Donato.
- ☐ **Tabira** (Durango): Bernedo, San Tirso (1.333), Peña del León (1392), Lagran.
- ☐ **Erdella** (Elorrio): Gorbea, Euskal Herriko Mendizale Elkarteko duen errefugiara. apirilaren 26tik 27ra.
- ☐ **Iruñeako mendi elkarteak:** Zurita- Tatxeras. Umeentzat berriz: Venta Quemada - Gartzaga. Tf.251059.
- ☐ **Gazteiz:** Picos de Europa. Sotres-Pico Cortes (2.370) - Prao Cortes (2.287). Apirilaren 26,27 eta 28. egunetan.
- ☐ **Pagoeta** (Zarautz): San Donato
- ☐ **Ganerantz** (Portugalete): Tres Dedos (1.167) Merkadillo-tik. Apirilaren 28an.

auskalotzen

Ez gara, guztiak berdinak

DONOSTIAN, hilaren 11 eta 12an, «Periodismo y violencia» titulopean egindako ihardunaldiaren izan gara beste hainbat kazetari artean. Eta bertan, atal honetara ekartzeko pare bat gauza entzuteko aukera izan dugu.

P.J. Ramirez, **Diario** 16eko zuzendariak ETako jefere supremotzat kontside-

ratzen duen Txomin Iturberekin elkarrizketa bat egitea nahi zuen eta horretarako edonora joateko prest agertzen zen.

BESTALDETIK, Jauregi jaunak —norbaitek Komunitate Autonomoan Espainiak daukan enbaxadoretzat hartu zuen— «terroristen» hiletak komunikabideetan baino leku gehiago izaten zutela eta, bere aserrea agertu zuen. Egia esan azken honek **El Pais**eko Cebrian zuzendariaren aldetik sekulako kritika entzun behar izan zuen.

Diario 16eko zuzendariarenari erantzun nahi izan genion era honetara: guk gure aldetik **Casine-llo** elkarrizketatu nahiko genuke, zuk **Iturbe** jauna elkarrizketatuko zenukeen kondiziotan, hau da, berdurrik gabe.

ETA baldintza berdinetan mugitzen ez garela frogatzeko adibide bat jarriko dut: poliziak, fiskalak, juezak eta gainerrako guztiak **Hendayais** tabernan egindako atentaduen egileen izenak **Ballesteros** polizia buruak ezagutzen dituela gutxienez badakitela gauza jakina da. Hala ere libre dabil arazorik gabe. Kasu honen ondoan, komisaldegietan atxilotutakoei aterarazten dizkioten informazioak torturapean lortzen direla aski frogatua dago. Beraz, egoeraren abstrakzio egitea ez da zilegi. Ezin da botereduna eta boteregabea, torturatzaila eta torturatua, maila berean jarri. Ezin da espainola Espainian eta euskalduna Euskalerrian maila berean jarri. Gainera Ramirez jaunak badaki jakin, hau Espainia ez delakoaren kontsiderazioan datzala ETaren sorrera eta hazkundera. Eta era berean Jauregi jaunak jakin beharko luke, berak salatzen zuena horren ondorio huts eta soila dela eta ez besterik. Español izan nahi ez dutenek hobeto zaintzen dituztela beren hilak adierazten du Jauregi jaunaren esanak eta hori salatu baino aztertu, sakonki aztertu beharko luke eta ondoren horrek eskatzen duen ausardiaz, soluziobideak bilatu eta aurkitzean behar dionari eskeini, aurrerantzean orain arte bezalaxe auskaloka aritu gabe.

XALBARDIN

Arzalluzek aurrera darama Europako apostua

POLEMIKA sortu da Xabier Arzalluzen eta Julen Guimonen artean. Europako Alderdi Herrikoiei edo biltzarre demokratikoen batzarrean izan dira Arzalluz, Ardanza eta Uzturre, eta baita Estatu Espainol mailan horren partaide diren Oscar Alzagaren PDPkoak ere. Sekulako arrakasta ezagutua lukete han euskaldunek, jeltkideen hitzetan, eta askoz gutxiago Guimonen eritzian. Asko komentatu da jeltkideek biltzarre horri eman dioten garrantzia. Batetik, alderdi bilkura baino Europako erakunde ejekutibo batena izan balitz bezalako itxura eman dutela. Eta bestea, espertoek aholkuen artean hainbeste azpimarratzen dutena aspaldian asko ari direla lantzen PNVtik: Europari buruzko berotasuna lortzea. Ez da ahaztu behar, dena den, letra txiki Arzalluzek aipatzen duen bezala, Europa «Estatu soberanoen batasuna» dela, eta «Estatu soberano» horiek indarra dutela. Madrilek ere bai, prefosta.

Euskadiko juez eta jueztsen dantzak segitzen du

EMAKUME bat da Donostiako epaile berria, Olatz Aizpuru, euskalduna gainera, eta indarrean datorrela dirudi: hemendik aldegin duten juezetatik bere ustez bakar bat ere ez da joan beldurtuta. Olatz Aizpuruak, bere lanen artean, «Hendayais»ko kasua ere bere gain hartu beharko du. Bilbon Santi Brouarden kasua, berriz, beste juez baten eskutara pasa da, Arturo Gonzalez Yagüe-renetara. Honek hartuko du Barakaldon poliziak tiroka hil zuen Iñaki Ojedaren kasua ere. Bitartean, berriro trabak jarri zaizkio, Madrilen oraingoan, Valerio fiskal gazteari, polizia espainolek emanda Italiako fazistetara iritsi ziren armen kasuaz zeraman bilaketan.

Pasaia eta Ondarroako arrantz armadoreak liskarrean

ONDOKO hilabeteetan argitu beharko da Ondarroa eta Pasaiaiko barkujabeen arteko istilua, Europako Ekonomi Elkartek ez bait du luzapenik ametziten. Ondarroa eta A Coruña-ko armadoreak ari dira gestiotan Madrilen beren untziterien birmoldaketa, presiobideak ere martxan jarri direlarik. Pasaiaiko armadoreek bizitu dute eztabaida: 1977tik gaurdaino beren flota birmoldatu eta 2.000 lanpostu galdu dituztela adierazi dute, Europari egokitzeko, eta Ondarroak aldiz nahiago izan duela untziak ugaritzen segitzea.

Juan Carlosentzako, Tejerazoa bakuna izan omen

BRITAINIA Handira errege espainiar bat iristen ez zela 81 urte baziren, eta Juan Carlos Borbonekoak hautsi du marka. Hango telebistak eskaini dion elkarrizketa batean, 1981eko otsailaren 23ko kolpeaz galdeturik, demokraziarentzako bakuna edo txerto bat izan zela erantzun die kazetariei. Gaitzak bere gorriak eraso ez dezan sendagileak gaitza bera sartzea izan ohi da txertoa, era kontrolatu batean alegia. Ez dago gaizki aitormen politiko bezala. Agian horregatik erantsi du Santiago Carrillok monarkia mila urtetarako daukagula.

ELAk goxoki burutu du bere seigarren kongresoa

ESPERO bezala, buruhauste berezirik ez du ekarri ELAren seigarren kongresoak bere zuzendaritzarako. Aldi berean bere historiaren 75. urteurrena ospatzen zuelarik, Euskal Herriko sindikato maioritarioaren biltzarrea azken urteko estrategiaren finkatzea eta nazioarte mailako propaganda izan da. Jose Migel Leundak segitzen du lehendakari, Alfonso Etxeberriak zuzendari nagusi, eta Jose Maria Aranbarrik diruzain eta administratzaile. Ekipo zuzendaria gehiengo garbiz onartu da, eta beren abizenek garbi erakusten duten legez, Urola bailarakoak dira nagusi. Galazko afariz ospatu ziren diamantezko ezteiak, eta nazioarteko ordezkaritzen artean Turkia eta Poloniako sindikalistek ere beren egoera esplikatzen zuten.

Batzorde Antinuklearrak mugimendu berri baten bila

Etorkizunari buruzko beren bidea eztabaidatzen ari dira Euskadiko Antinuklear eta Ekologisten Batzordeak. Euskadiko herri mugimenduen artean betetera den honek giro berriei egokitzeko saioa egin nahi du bi hilabeteotan, herri herri antolatuta dituen batzarretan. Batetik eta bestetik aipatzen den mugimendu berri horri azkenean ekingo zaion orain erabakiko da.

Apiril honen 5-6ko asteburuan Orion bildu ziren Euskadiko Antinuklear eta Ekologisten Batzordeak, hemendik aintzinerako urratsak eztabaidatzeko. Lemoizko zentral nuklearraren kontrako mugimenduaren erdian 1977an sortu zen indar honek gorabehera frango ezagutu du urteen joanean, eta Orioko batzarretik hasita maiatzaren 24a arte hartu du garai berriei indarrez ekiteko aurkeztzen diren proposamenak eztabaidatzeko.

Estraina lau ponentzia baziren, ponentzia bakarra geratu da aurrera begira, baina ondoko hilabetean ados ez dauden gainerako jarrerak ere alternatibak eskaini beharko dituzte. Tendentzia politiko ezberdinetako jendeak bilzen dituzten «komiteak» pil-pil ari dira.

Lemoizen kontrako borroketan trebatuak

Lemoizko Basordaseko zentralaren obrak 1972an hasirik, Deba, Izpazter eta Tuterako zentral nuklearrak projektutan, 70eko hamarkadaren erdialdean erretako mugimenduen oinarriko dira hasieran Antinuklear Batzordeak deitu zirenak. Beren aurretik pasa ziren «Comisión de Defensa de una Costa Vasca No Nuclear», Debako zentralaren kontrakoa, Chillidaren eraskin famatu hura plazaratu zutenak, etabar.

Erakunde horiek batik bat profesionalen eta auzo elkarteetako jende osatuak baldin bazeuden, 1977an hasten dira sortzen herrietan batzorde askoz herrikoia batzuk. Autonomoki era-

tuak zeuden, eta egitura horretan jarraitzen dute gaur egun ere.

Herri bakoitzeko batzordeak bere gisa funtzionatzen du, herrialdeko koordinaturik, eta Batzar Nazional batek lotzen ditu. 1982an Lemoizko zentrala gelditzea lortu zen arte eragindako mobilizazioetan aparteko protagonismoa eduki zuten batzorde hauek.

Ekologismoa eta mobida antimilitaristak

80ko hamarkadan ekologismoari ere heltzen diote Antinuklear Batzordeek. Aipatu bezala 82an Lemoiz geldierazita, Europar ekologismoak ezagutzen duen gorakadak ere bere eragina badu Euskal Herrian, eta ordurarte ezagutu ez bezalako mugimenduak datoz eralduz, belaunaldi berrien inguruan batik bat.

Antinuklear eta Ekologisten Batzordeetan, horrela, eztabaida berri bat zen sartuta: eraiki nahi zen mugimenduaren helburuak, estiloa, erreformismo arriskuak, Alemaniako Berdeei buruzko antza edo ezberdintasuna, etabar.

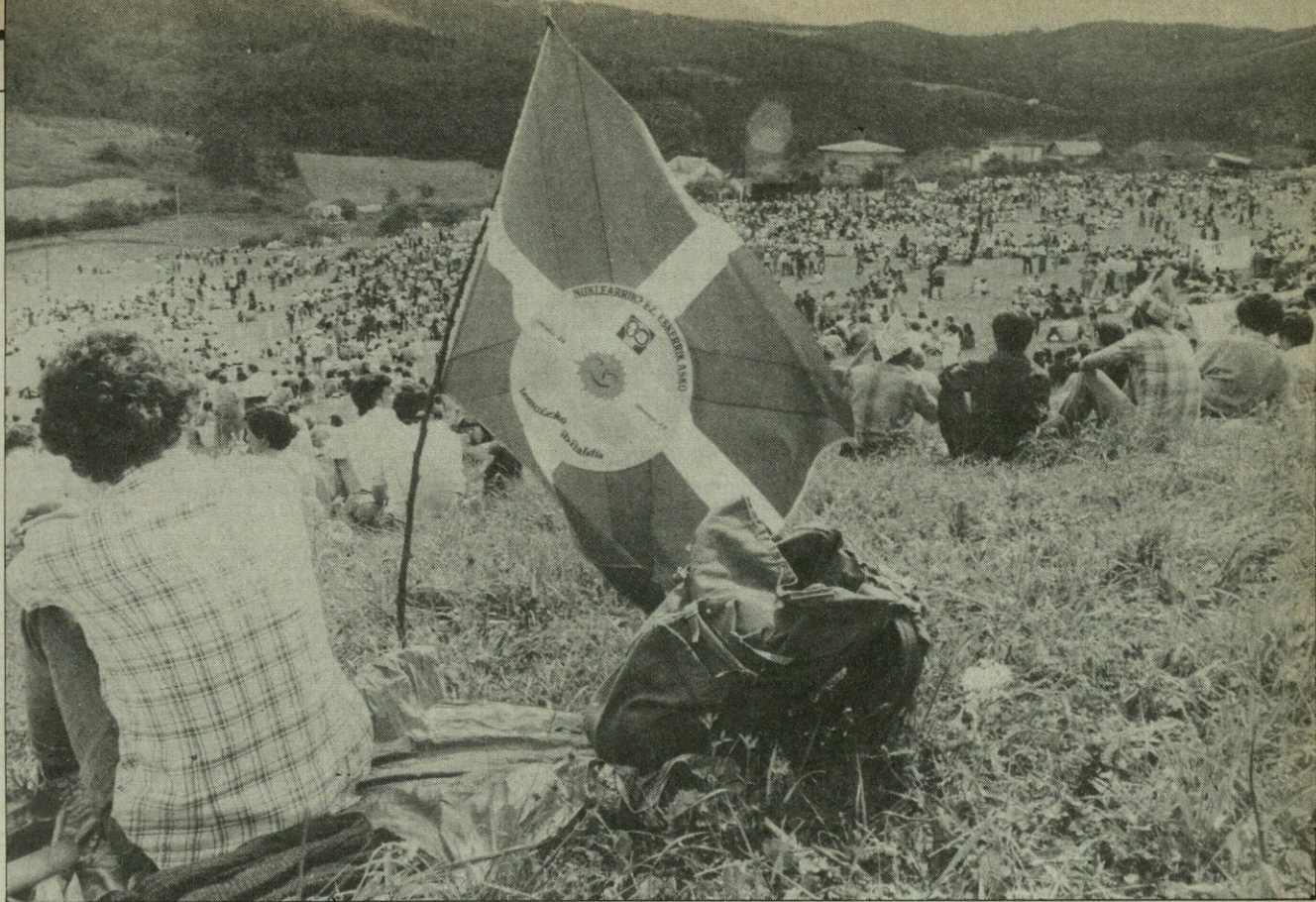
Bada, bestalde, fenomeno bat azken urteotan indartu dena: militarismoaren kontrako erantzuna, gehienbat soldaduskaren kontrako «mobidetan» zentratuta, baina zabalera gehiago hartzen duena.

Fenomeno guzti horiek azken urte pare honetan bistarago geratu dira «Mobida anti-OTAN» eta «Euskal Herria Bai, OTAN Ez» Manifestuaren arteko polemikekin. Horrekin batera marko nazionalari buruzko definizioa, gainerako prozesu politikoei buruzko loturak edo erreferentziak, antimilitarismoaren ikuspegiak... ez ziren gutxi garbitu beharreko arazoak. Eta guztia, batzordetako bati baino gehiagori entzun diogun bezala, ekologistek azken denboretan jasaten duten dispersio giroaren erdian.

Belaunaldi gazteei errebeldia bide berriak onartu

Lau ponentzia aurkeztu ziren Orioko bilkuran, eta horien aipamen bat egi-

teak merezi luke. Hasteko, Getxoko batzordeak azken urteotako martxaren kritika gogorra egiten zuen, nozitu den debate falta salatuz, eta berriro marko nazionala eta Nazio Askapen Mugimenduari buruzko erreferentziak garbitu ditzala proposatzen du, garai bateko linearekin berriz lotu beharra azpimarratuz.

Iñaki Gil de San Vicentek aurkezten zuen bigarren ponentzia, «**Cambio de signo**» deritzana, eta hartan nazioarte mailan gertatu diren aldaketetan sakontzen saiatzen zen. Alde horretatik, batzordeen krisia herri mugimenduen krisi orokorraren barruan ulertzen da ponentzian.

Agertu diren mugimendu sozialen azterketa egin ondorne, frankismoa bizi izan ez duen belaunaldi gaztearen errebeldiari espresabide berriak onartzea eskatzen du. Komiteek aldaketa hauek adaptatu beharko lukete, eta Gil de San Vicentek erakunde berri bat sortzea proposatzen zuen, zabala eta aldi berean koesionatua.

Krisiaren aurrean, mugimendu berrian bertziklatu

Emiliok izenpetzen duen ponentzia da hirugarrena, eta hartan, adierazi zai-gunez, panorama lasaigarrixeago bat aurkezten da. Ezkerraren krisia edonon eta orokorra delarik, esfortzu guztiak biltzen saiatzea proposatzen du baina hutsean jautsirik egin gabe. Lan eta bo-

rroka formak berritzea, batzordeen arteko koordinakundea hobetzea, etabar proposatzen du.

Laugarren ponentzia Basurdek aurkeztu du, «**Euskadi además de roja y blanca, verde**» izenekoa. Honetan, aldiz, jauzi kualitatibo bat egitea planteiatzen da, sortu beharreko erakunde berri baten formapean. Nazio Askapenerako Euskal Mugimenduaren koordinatzen barruan kokatuko litzateke, praktika ekologista, antinuklear eta antimilitarista bat eramango lukeelarik, eta jende berriarentzako aukera berriak eskainiz.

Azken ponentzia honen eta lehendabizi aipatutako bien artean idatzi bateratu bat aurkeztu dute. Erakunde berri baten beharrean sakontzen da, eta Batzordeak horren potentziazteko errezi-klatzeari eskaintzen, desegin gabe. Erakunde berriaren puntu minimoak ere aurkezten zituzten.

Mugimendu berriarentzako zenbait ezaugarri

Hasteko, erakunde berria autonomia izango litzateke. Bigarrenik, Euskadi definituko litzateke borrokarako marko nazionalizat. Segidan, borroka ekologista eta antimilitarista borroka orokor bat ez dela, nazio eta sozial askapenerako Euskal Herrian dabilen borrokaren zati baina, beste fronteekin batera autodeterminazio eta subiranotasun eskubideen alde lan eginez.

Laugarrenik, ponentzia bateratuaren

arauera, ekologismoak arazoaren sustaiak bilatu behar litzateke adierazten da, erakunde bezala elektoralismoaren mende jarri gabe. Borroka antimilitaristaren eremua ere mugatzen da, adieraziz zera dela: «**agintearen militarismoari erasotzen diona, poliziak, Ejertzitoak, OTANek eta blokeek behartu nahi duten bakeratze asmoari aurre egiten diona**». Borroka antinuklearraren oinordeko deklaratzeko, eta egoera internazionalarekin solidario.

Hemendik aurrera ze «mobida» edo ze «rollo»?

Datorren hilabete hau oso interesgarria suertatuko da Batzordeen historian. Interesgarria eta zenbaitetan gogorra ere bai, aukera eta joera politiko ezberdinen arteko borroka lehiatu beharko da.

Batetik, KAS eta HB aldeko joerak mugimendu berriaren sortzearen alde makurtuko ote liratekeen dirudi, nahiz eta, hortik dabilen zurrumurrua egia izatekotan, antimilitarismoaren inguruan oraindik ere arazo batzuk ikusten dituzten.

EMK eta LKlren inguruan gehiago mugitzen direnak, aldiz, agian «Mobida anti-OTAN» izatetik «Mobida» izatera pasa den hori potentziaztea nahiago izango dute. Ikuspegi ezberdinak, eta beren haria ekarriko dutenak.

Iñaki ZUBIONDO

Prentsa eta antiterrorismoa lotu nahi ditu IPIk

«Asociación de Prensa Internacional» delakoak antolatutarik mahai inguru sail bat antolatu zen joan den asteburuan Donostian. Ideia eta eztabaida interesgarriak entzun zen, eta batez ere, biharamonean hartuko genien ideiei beren neurri erreala.

«Terrorismo» delakoaren aurrean prentsari sortzen zaizkion arazoak ziren gaia, Legedi Antiterrorista, ejekuti-boarekiko harremanak, autokontrola. Kazetari atzeritar inportanteak baziren, «El País» eta «Diario16» egunkari madrildarretakoez aparte, «The Jerusalem Post»eko zuzendaria, «Capital» alemanekoa, BBC ingeleseko kazetari bat eta abar. Horien aldamenean, Euskal Herriko kazetari ezagunak: «Deia»,

«Diario Vasco» eta «Egin»eko zuzendariak, ETBko zuzendari-ohia Amatiño.

Beste partaide sail bat administrazio-ko politikoei osatzen zuten, Eusko Jaurlaritzaren bozeramaile den Eugenio Ibarzabal eta Madrilgo Gobernuak Komunitate Autonomoan duen ordezkari Ramon Jauregi, batik bat. Legegizonen artean, Iñigo Iruin azpimarratu beharra dago.

Terroristen bortizkeria ez da irrazionala

Iruñeko kazetaritza fakultateko Carlos Soriak ipini zituen kazetari guztiek beren gainean mugitu zitezen oinarriak. Jenkins bezalako autore antiterroristen aipamena eginez bere joera erakutsita, terrorismo delakoak prentsarekin duen harreman beharrezkoan arakatu zuen: erreibindikazioen propaganda egiteko eta bere ideologia transmititzeko.

Oso interesgarria izan zen Soriak nola hautsi zuen «terroristek» biolentzia irrazionala egiten dutenaren mitoa; Soriaren ustez, ekintza armatuekin ez zaio etsaiari berari erasotzen, tarteko beste bati baizik, baina etsai nagusiarenganaino nahi du iritsi dadin mezua, horretarako komunikabideen beharra duelarik.

Terrorismoak sustraiak arazo errealetan dituenetz, sustrai horiek konprenitu beharra adierazi zuen Soriak, Opusekoa bera, eta prentsak arazoa konpon-tzen lagundu behar duela.

Diskurtso koerente eta dotore horren aldamenean, «Europa Press»eko zuzendariak hasieran kazetarien neutraltasuna aldarrikatzeari ekin eta «lucha antiterrorista» delakoan neutraltasunik posible ez dela esanaz bukatu zuen.

Pedro J. Ramirez eta Cebrián, bi vedette

Egun horietako bi izarrak «El País» eta «Diario16»eko kazetariak izan ziren. Pedro J. Ramirez-ek, egia esan ez zuen gauza handiegirik aportatu, bilkura horiek nolabait Txomin Iturbe Abasolori elkarrizketa baten eskea egiteko aprobatxatzea ez bada. Iñigo Iruinek lege antiterroristaren mugak agertu zitenaren ondoren izan zen: antza denez, «16» taldeko kazetari guztiek daukate lege Antiterrorista hausteko agindua, eta ETako buru omen denari elkarrizketa bat egitekoa.

Eratutako beste tonu batekoa izan zen Juan Luis Cebrián-en hitzaldia. Jaurlaritzen espertoen bidetik, Euskal Herri-

ko terrorismoari sustrai nazionalista aitortu zion, edo hobeki esanda, behin eta berriro azpimarratu zuen ETaren zati bat sartzen zela kategoria horretan. Eta bestealdetik, Euskal Herriko fenomeno armatua western bat bailitzan ikusten dela salatu zuen.

«Western honetan txintxoak eta gaiztoak daude, alde banatakoek berenak aukeratzen dituztelarik. Kazetariok egin behar duguna ez da konfidente papera, biolentziaren azterketa razional baterako lagundu behar dugu, patrioterismoak alde batera utzita».

Western, razionalitatea eta konplizitatea

Cebrián-en aktuaziorik ikusgarriena Ramón Jaureguirekin izan zuen polemika izan zen, honek prentsa polizien eta beren familien sufrimenduaren aurrean epelegi agertzen zela salatu zuenean, terrorista baten lurperatzeari inportantzia handiagoa ematen zaila alegia. Sozialistek western batean bezala jokatzeko saiatu nahi dutela erantzun zion Cebrianek, «Rambo»-ren jokabidea zeramatera, eta hortik ez zegoela razionalitaterako biderik.

Oso ongi geratu zen Cebrián, baina

biharamonean aterako zen argitara errealitatea: Guardia Civilak Mercedes Galdosi klinikan ateratako deklarazioak «El País»i filtratu eta honek argitaratzen zituenean. «Egin» egunkaritik «Etxezuri»k orduan idatziko zuen Cebrián eta Jauregui, polemikak polemika, barrikadaren alde berean daudela.

«Egin»eko zuzendari Jose Felix Azurmendiri zegokion bilkura haietako izar izatea, fiskalak oraintsu beretzako beste hiru urtetako gartzela eskatu due-

larik, ETako presoan gutun bat argitaratzeagatik. Azurmendik salatu zuen legea ez dela guztientzako berdina eta Cebriánek planteiatzen zuen razionalizazioa egiteko marko egokirik ez dagoela. Baina beroegi aritu ez ote zen iruditu zitzaigun, bere kasuak eta bere egunkariak jasaten duen arbitrarietateak eskatzen dutenerako.

Legedi Antiterroristari serioago eraso beharra

Iñigo Iruin abokatuak Legedi Antiterroristaz, prentsari dagokion alorrean, egin zuen azterketa benetan mundiala izan zen, nahiz eta, denbora faltaz, osorik irakurtzen utzi ez zitzaion. Jakin dugunetik, «Larrun» aldiz-

kariaren hirugarren zenbakian argitaratuko omen dute Iruinen txostena osorik.

Benetan beldurgarria da Iruinek margotu zuen errealitatea, egunkari bateko zuzendaria eskela batengatik edo baita militante armatu baten heriotz eguna aipatzeagatik ere gartzelara joan daitekeelarik, edo okerrago dena, gobernuak medio bat gogo duenean itxi dezakeela. Arazoa zera da, oso medio gutxiren gainean aplikatzen dela lege hori, gainerakoekin konplizitatean lan egitea nahiago delarik.

Lege Antiterroristaren kontra hainbeste mintzatzen diren kazetariengandik konpromezu serioago bat eskatu behar da. Horretan, eta «terrorismo» eta «terrorista» hitzak nahi bezala erabiliz Madrilan edo Valladoliden zeudela uste zuten kazetariei hau Euskal Herria dela, adierazten saiatu ziren ARGIAko bi kazetari. Txomin Iturberekin kazetariak hitzegingo luketen baldintza beretan eskatu zuten Cassinellorekin elkarriketatzeko posibilitatea, eta ETA hainbeste aipatzen zen leku hartan inork GAL ez aipatzea ere salatu zuten. Ez arrakasta handiegirekin, antza denez.

I.Z.

publizitatea

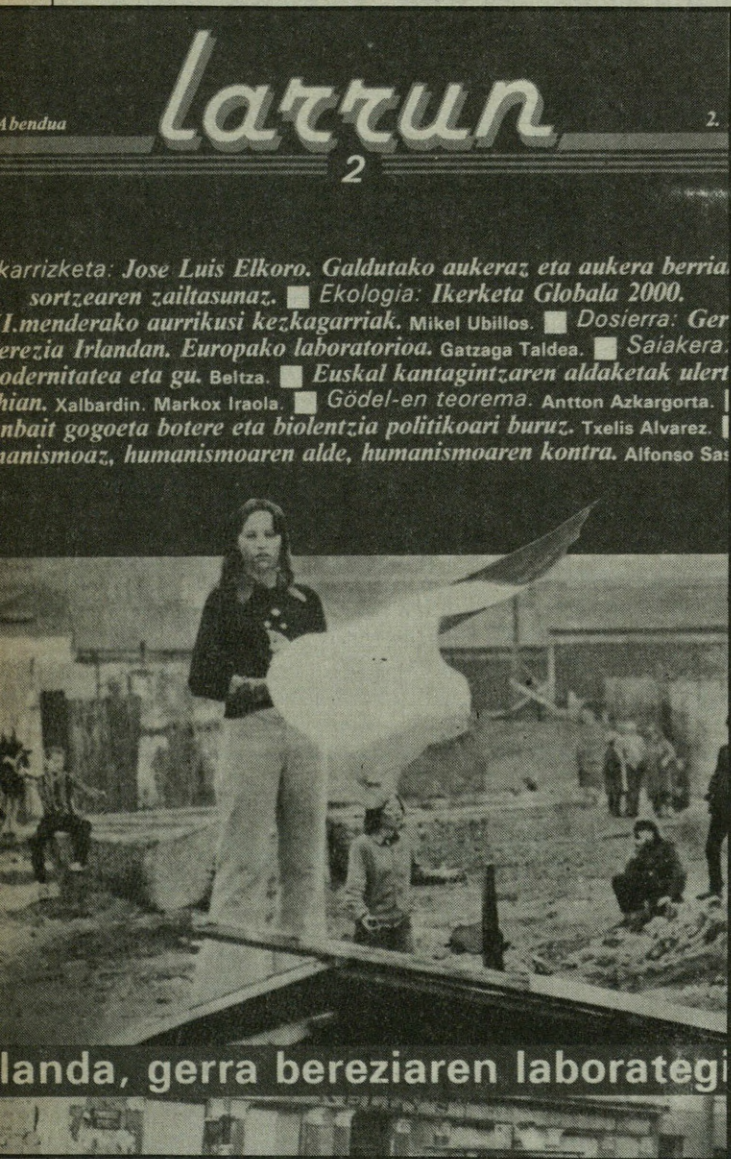
DEIALDIA

OTANen kontrako EZezkoa nagusi atera zen baina ezetz horren aldeko kanpainak 9.000.000 pezetako gastuak suposatu ditu «Euskal Herriaren burujabetzaren alde, OTANen kontra» Manifestuarentzat. Horietatik 4.000.000 ordaindu gabe daude oraindik. Zure laguntza behar dugu.

Honako kontu korrentean sar ezazu dirua:
L.A.K. 72001250-3.

Irlandako gerraren egia LARRUN aldizkarian

**Bost espertoak
Irlandaz mintzatu dira,
zapaltzaileen
ikuspegitik.
Gatzaga Taldeak
LARRUNen, 30 orritan,
abertzaleen egia
eskaintzen dizu.**

Irlanda, gerra bereziaren laborategi

LARRUNEN HARPIDEDUN EZAN NAHI DUT

Izen-deiturak.....
Helbidea.....
Herria.....
Probintzia.....
Banku edo Aurrezki Kutxa.....
Sukurtsala.....
Zenbakia.....

Sinadura:

Nazio proiektu bati buruz

Harpidedun txartela

**Eguzkialde etxea
Aldapa bidea — Egia
Donostia, 20012**

Tel.: 293613

aparteko lerroan

Gosetea eta gerratearen artean

Eguneroko dinamika apalean murgiltzen garela horrelako apreziazioak egiteko apenas denborarik izaten dugun arren, munduan aldaketa handiak datoz. "Hirugarren mundu"ko populazioa izugarri gora jotzen ari da, aldiz energia iturriak espantagarritzko abiaduran ari dira agortzen eta jakiak ez dira behar heinean ugaltzen; ondorioz pobrezia eta gosea geroz eta handiago, geroz eta eramangaitzago dira. Aldi berean, historiak sekulan ikusi duen gerra makinarik beldurgarriena jarri da martxan. "Gerra mugatuak" gehiagotzen dira eta "erabateko" gerra baten posibilitateak zeru-mugak iluntzen ditu. Sintomak badira, esatebatera, Estatu Batuak, mendebaldeko Europa horren erruz eta fite armatzearekin, bera eta Sobietar Batasunaren arteko gerra bat, ez prebenitzen, baina eragiten ari direla. Euskal Herrian, bizkitartean, geureari lotuta gabilta, inoren uztarrian atxiki nahi gabe. Portugaleko gobernua, aldi batez, beldurtu egin zen, Irak, Libia edo-ta Aljeriak FFPP-25koei laguntzarik emango ote zieten, eta aski izan zuen estatu horiekiko ekonomi hartu-emanak azkartu, iraultzaileentzat aukera hura baztertu zedin. Beste ezergatik ez balitz, horrexegatik, guk ere platarik ez dugunez inorekin bis-bisean hitz egiterik ez dugulako, ezin genezake, ondo ibiltzekotan, inorengandik dependitu. Munduan, momentuz, indar moral txiki bat besterik ez dugu: ez bait da gutxi.

P. SASTRE

Indioen kontra iparramerikarren sekretuzko gerra

LEGEZ, Estatu Batuetako lurretarik ehuneko portzentai altu bat, indioena da. Washington-eko gobernariak berek, hainbat tratadu bidez, horrela ezagutu zuten. Geroago, berriz, konturatu ziren, indioenak ziren lurralde ustez oso pobre haietan, bazegoela zernahi mineralik: tratadu haiek balio gabetzat jo eta, onetan ez bada txarretan, indioei beren azkeneko ondarea ohosten saiatu ziren.

Egoera horixe atxematen dugu zenbait erresistentzia erakunderen sorreran: AIM, *American Indian Movement* (Amerikar Indioen Mugimendua); *International Indian Treaty Council* (Indioen Trataduei buruzko Nazioarteko Batzordea), eta *Women of All Red Nations* (Indiar Nazio Orotako Emakumeak).

Trataduen arabera —bistan da, kolonizatzaileen kaltetan egingo ez zirenak—, EEBBetako lurretatik ehuneko bosten bat Sioux-en Nazio Handiari egokitzen zaio; *chippewa* indioei ehuneko lauren bat; amñ bat gutxiago navajoei; eta horrela; 300 bat herri dira denetara, eta horietarik askok badauka bere lur puxketa —eta gobernariarentzat traba bat besterik ez dira.

Egun, EEBBetan dagoen uranioaren ehuneko 60a indioen erreserbetan dago, eta ehuneko beste 10-15 bat eztabaidazko lurretan; sulfuro-gutxizko ikatz mineralaren heren bat ere bertan daukate; gas naturalari dagokionez, gutxienera jota, ehuneko 15en bat; petrolio, beste horrenbeste; zeolita meategi ia denak dituzte; eztabaidatutako lurretan bauxita, kuprea, burdina eta beste ere aurkitzen dira... Aise konprenitzen da EEBBetako gobernariak indioen mugimendua, AIM bereziki, zergatik desegin gura duten.

Nolan desegin? Horretan esper to dira. Lehenbizi, propaganda: indioei buruzko informazio guztia manipulatzeko, litezkeen sinpatiak neutralizatzen. Partikularzki, AIM-ren nahia indio ez direnei ondasunak kentzea dela, esaten dute (gezur da, ze indioek, interesak batipat Estatuaren eta enpresa handien lurretan dituztelarik, immigranteen eskubideak ezagutzen dituzte). Biolentzia gertatzen delarik, berriz, jakina: AIM erakunde 'terrorista'tzat aipatzera iristen dira. Amerikar gehienak, esan beharrik ere ez, horretaz erabat komentzituta daude.

Baina errepresioa haruntzago doa. AIM-ko militanteak edozein aitzakiaz atxilotzen dituzte, eta prozesu luzeetan sarrerazten (indioak ez dira horrenbeste, espetxealdi horiek mugimendua ahultzen dute). Asasinatzeak berriz, ehundaka gertatzen dira; aski izango da esatea, "krimenaren hiriburu"tzat aipatua den Detroit-en baino, proportzioan, 12-14 aldiz gehiago gertatzen direla hilketa horiek; gaurregungo El Salvador-en baino gehiago, bestela esateko.

John Trudell, AIM-ko azkeneko presidentea. 1979ko otsailaren 12an, ordu batzu lehengago FBI-ren aurka egin zuen hitzaldi bati erantzunez, bera eta berarekin etxean ziren emaztea, hiru seme-alaba eta amagiarreba erre zituzten, lotan zeudelarik.

Tripolin —bonbak erori aurretik— nazioarteko Mathabh (eta III)

Etsaiari koska non egingo ote

Aldizkaria inprimategira sartzeko dagoela, asteartearen goizaldean, amerikarrek Tripoli bonbazkatu dute. Duela egun gutxi hori gertatuko zenik ezeztatzen ziguten kazetariak (Gadafi ikaratzearren ari omen ziren amerikarrak, soilik), orain, Washington-ek hasitakoa, "gerra kontrolatua" izango dela, baieztatzen digute. "Gerra kontrolatua", "mugatua"? Zein da hori: gu lasai ibiltzen ahal garenekoa, gu zuzenean kolpatzen ez gaituena? Eta, Gadafik, zer egin behar du...?

Ez al da orain erabateko gerrarik piztuko! Nolanahi ere, gerra luzea dugu hau; eta denborak, zeinen alde jokatu ote? Baina utz dezagun hori; guk, aste honetakoan, Alex Biskarro gure lagunaren erreportaiaren azkeneko parteak eskaintzearekin konformatzen gara: beharbada gatazkaren zenbait klabe ematen digularik, bestalde.

Mugimendu politiko eta politiko-militar askotako jendea bildu zen Tripoliko Mathabh-era. Han ziren, ezagunenetan, SWAPO-koak, beti bezala serio. Han noski palestindarrak (Arafat-en aurka-koak, normala denez, berorri eskuindartzat salatzen dutenak), han Hegoafrikako African National Congress-ekoak, beren ingelesez egiteko era hain berezi eta dotoreaz...

Orotariko pertsonaiak

Denetarik bazegoen inperialismoaren aurkako kongresuan. Jende finik eta ez horren finik. Arrarorik eta normalxeagorik. Kasakristokorik eta bera pasa eta haruntzagokorik. Tailandiako gerrilari bat ageri zaigu halako batetan, independentziaren alde borrokan ari den hango etnia batetakoa. Ipar-koreatar bat, hegoaldeko Korean arma nuklearrak nola pilotzen ari diren salatzen duena, eta han gerra berri bat piztu dadin arriskua mahai gainean jarri zuena (olinpiadak, une honetan, gerra tresna bat direla, esaten du). Sumatrako beste bat —gerrilaria?—, Gadafik aipatu "nazioarteko armada" osatzeko munduko mugimendu iraultzaile bakoitzak ez dakit zenbat mila boluntario erakar dezala proposatzen duena.

Horren gisa mintzo zen beste franko, eta labor ditzagun hango interbentzioak. Sierra Leona-ko batek esaten duenez, "badira batzu garbitu beharrekoak" eta, proposatzen du: "Gadafi izan dadin gure bataloiak Etxe Zurian sartzen direneko liderra".

Zaire-ko batek, horren segidan: "Bat-zorde bat sortu beharra dago, kontinente bakoitzean dauden kolpatu beharreko leku-gakoak seinlatu ditzan". Gainera "mugimendu iraultzaileak efektiboez hornitu behar dira", eta —desiratzen du— "hemendik aterako al dira, nazioarteko armada bat sortzeko erabakiak". Hitzetatik ekintzetara pasatu behar dela, alegia. Antilletako batek hartzen dio txanda, aldarrikatuz: "Gadafiren ondoan hilko gara, zutik!"

Instante horretantxe, presidentzi-mahaiari jarririk dagoen irandarrak, bi minututako interbentzio bat galdegiten du, urjente erizten dion zer-edo-zer esateko duela-ta. Honek harritzen gaitu!: "Inperialismoa borrokatzeko 'komite ejekutibo sekretu' bat sortu behar dugu, ja!" Hau-dek-hau, mundua sutan jarri nahia. "Beren seguritatea minatu behar dugu, munduan inon!" Kongresistek baietz, orru-txaloka.

Nahiko partaidek egiten zuen apostu

alde horretatik. Filipinetako Mairuen Frontekoek, adibidez, eta gero herri 'txiki' batzutakoek: Reunion ("herri bakoitzeko soldadu bakoitza izanen da nazioarteko armadaren soldadu"), Trinidad ("gutariako gehienok familiak, haurrak utzi beharko ditugu, borrokari lotzekotan"), etab.

Beste hizlari batzuek, tonu moderatuagoan baina, gogorrago inarosten gintuzten. Hala-nola Indiako 'beltz ukiezin' batek (horrela deitzen diete zeren eta hinduek ez dute beroiek ukiterik, ezta berekin amets egiterik ere), 160 milioi lagun izanik apartheid batetan bizi direnak. "Hemen jendeak armak eskatzen ditu, guk nola eskatuko ditugu, bizar-labantxo bat erosteko adina ere ez daukagu sosik eta..."

Goiz horretan bertan gerrilari pakistandar argal bat iritsi da tribunaraino. Bihotzez gaixorik egonki, medikuak bi hilabetetarako bizitza emana zion. "Hilobitak atera naiz hona etortzeko, hila-bira noa hemendik itzulian, bihotza gaixo dut, izpiritua osasuntsu...". Hitz egingo zuen azkeneko aldia izango zuela-ta, beste minutu batzu eskatu zituen: "Sortu egin behar da, delako fronte hori..."

Bangla Desh-eko bat —Asiatik joandako gehienak musulmanak ziren, arabiarrek bezain sinistunak— oso Indiarren kontra aritu zen. 'Beltz ukiezin'ak ere, jakina, Ghandi latz kritikatu zuen, eta Sobietar Batasunari laguntza moztu ziezaion galdetu zion.

Kritika hori eta beste pare bat jaso zituzten soilik sobietarrek. Hitz goxorik ere gutxi, etiopiarrengandik eta. Hizlari bat Timor-eko gerrilariaren alde aritu zen eta txalo gutxi jaso zuen (Timor Indonnesia-ren kolonia da, eta Libia Indonesiarekin harreman onetan dago), orobat Eritreako gerrilaren alde eta batek ere ez zion txalorik egin (Libiaren lagunik onenetakoa bait da Etiopiako Mengistu). Sobietarrak bere aldetik, "solidaritatea sakontzeaz" eta beste hiruzpalau jeneralitateez egin zuen berba bakarririk, eta txalo diskretoak altxatu zituen.

«The final call», Farrakhan-en mugimenduaren aldizkaria. Farrakhan Yamahiria-k Estatu Batuen barnean daukan laguntzailerik onena duzue.

Europarrak, bestela. Indioekin arazoak. Kurdo batek konklusioak irakurtzen ditu

Kanakak, Peruko *Tupac Amaru*-koak, Britainia Handiko beltzak, Ecuador-eko *Alfaro Vive Carajo!*-koak, boterera iritsi berriko gerrilari ugandarrak... Gutxiak huts egin zuten!

Europatik berdeak, italiar bat, greziar bat, laborista bat, Austriako bakearen aldeko batzorde batetakoak, Andalucia-ko SOC-ekoak eta Catalunya-ko Crida-koak mintzatu ziren, gogoratzen garenik. Austriarrek aski ongi zentratu zuten europar gehienek momentuko borroka: arma-lasterra geldiarazi beharra, nuklearrik ez... Gainera denak planteiatzen ari ziren borroka armatuaren ondoan informatikaren borroka ere

abiaraztekoa zela, azpimarratu zuen.

Andaluzek eta katalanek ere zenbait eskema puskatu zuten, asmoz behintzat: «*España ez da esistitzen*», esan zuen Paco Casero-k, eta hari beretik katalandarrak ere; Europako nazio txikiak ahaleginak ezagutu beharrekin batera, Estatu espainoleko bi ordezkari horiek, gaineratik, Mediterraneo bake itsaso izan zedin inistitu zuten (Gadafik proposaturiko hiru puntuetarik bat, beste alde batetik, nahiz inor gutxi berataz oroitzen).

Estatu Batuetatik bi lagun etorri ziren, aipagarrienik: Luis Farrakhan gazte beltza batetik, eta herri indioen ordezkari bat. Farrakhan Libiak finantzatutako iparramerikar musulmanen mugimendu erradikal bateko buruzagia da; berogarri zen, mitinzale adorea; etsaiari burua bere barnetik moztu be-

har zitzaiola, esaten zuen.

Indioak bere aldetik —mantso, harro, hitz gutxiarekin— berbaldirik txalotuena egin zuen. «*Nire herria Ibiltari Handia deitzen didate. Estatu Batuetatik nator, baina ez naiz hango ziudadanoa*» «*Lo-tsa naiz, neure Estatuko jendeaz*» «*Laguntza behar dugu, zeren EEBBak terrorismoaren bihotza bait dira*—etsipenez, begi beltz haietan—, *eta nik, itzulitakoan, neure herriari zer-edo-zer eraman nahi diot*». Inork baino laburrago hitz egin zuen harek: «*Luze konta nezake, nire herriaren historia, baina borrokalari bat naiz, eta irabazitakoan hitz egingo dugu*». Hitz haiek apreziatzen ziren han.

Itziltsuagoa gertatu zen Bolivia-ko indio baten solasa. Funtsean bi gauza esan zituen: berentzat Ameriketako gainerako hizlariak erabiltzen ari ziren «*Latinoamerika*» erzeptua oso okerra zela, «*zeren eta badira bertan afroamerikarrak eta batez ere bertan-bertangoak ere*», latinoak parte edo osagai bat direlarik; eta berek ez zituztela «*independentzia*»ren heroiek ezagutzen (Bolivar eta besteak), berei, indioei, ez independentzia ez libertaterik ekarri ez zirelako. Bigarren horrek altxarazi zituen «*latinoamerikarrak*» (gehienak, izan ere, latinoak, arrazaz), eta modu geure ustetan demagogiko batez erantzun itsusi bat paratu zieten mamiaz arrazoi guztia zeramaten indioei.

Mathab-aren amaieran kurdo batek irakurri zituen konklusioak. Horrek ideia bat ematen du, desagun bide nabar, kurdoek kongresuan jokatu duten garrantzizko paperaz. Kurdistanaldean ekialde erdiko (munduko eskualderik beroeneko) tentsioak oro biltzen bait dira; Libian ziren kurdoak asmo nagusi batekin zeuden: Irak-eko Hussein-i gerra egitekoa. Libiaren aliatu diren Damasco eta batez ere Teheran-i ondo asko interesatzen zaiena, jakina.

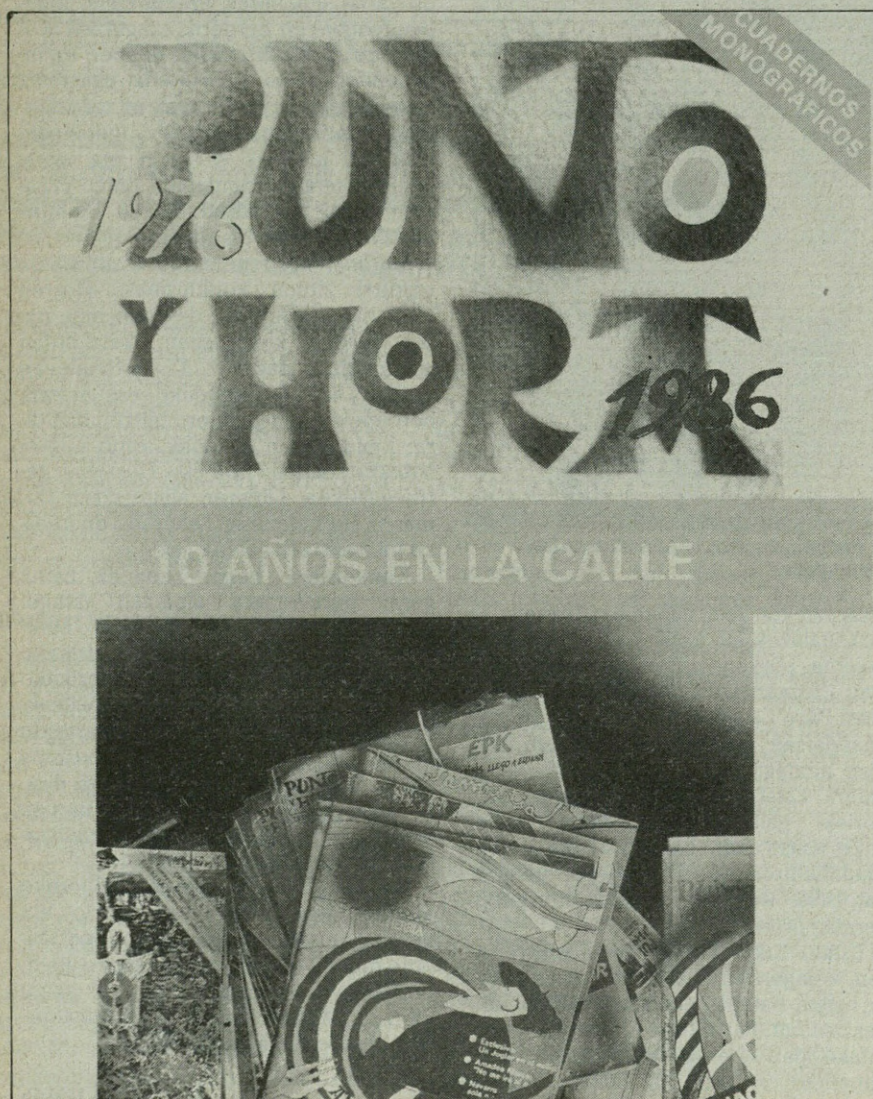
Konklusioak, banan bana ez, baina gutxi gora-behera aipatzen ditugu: hainbat herri txikiaren borroka «*bere*» egiten zuten: Nicaragua, Hegoafrikako herria, palestindarrak, Ipar Amerikako indioak, kurdoak, gutxiengo beltzak, Frantziapeko koloniak... Sobietarrek kolaboratuko da. Sionismoa, faxismoa eta ismo guzti horiek kondenatzen dira. Lehen-leheneko etsaia Estatu Batuak deklaritzen dira, eta munduko iraultza- ren lidertzat Gadafi ezagutzen da.

Bueltan gatoz. Madrid-etik Bilborako abioian —berrehun funtzionario eta geu, ez zen kuxidadea— gizon lodi, bibote-mehe, mutur-more, barru-zikin, begi-dorpe, nazkagarri bat jarri zaigu alboan. «*Matar a Gadafi*» liburua irakurtzen du. Beste aldean gaude ja...

A. BISKARRO

«Punto y Hora»k 10 urte informazioaren trintxeran

*Erdarazko euskal prentsa indarrean abiatu zen duela hamar urte, astekariaren bidetik. Egunkari berrien plazara-
tzeak eta denbora gutxiko aldaketa politiko azkarrek alda-
keta franko ekarriko zuten astekari berri haien bizitzara,
eta guztien artetik lehendabizikoa, «Punto y Hora» geratu
da zutik, PNVk asteroko bihurtu zuen «Euzkadi»rekin
aurrez aurre.*

Hamar urte osatu eta beste hamarren bila doaz «Punto y Hora»koak.

Bere 430. zenbakia ale berezi bihurtuz ospatu du «Punto y Hora de Euskal Herria»k hamargarren urtea. Orduan Zeruko zen ARGIA honek «Euskal Prentsaren Urtea» bataiatu zuen hartan hainbat aldaketa suertatu zen, eta aldaketa politikoak eskatzen zituzten herri mobilizazioen gorakadaren urte hartan, «24 Orduak Euskaraz» egin zen hartan, Bergaran Foruen bihurrera edo Lizarrakoaren pareko Estatutoa eskatuz egin zenekoan, erdarazko astekariak ere indarrez atera ziren kalera.

Hasierako euforia eta bonba lokaletan

Txantrea auzoko lokal koxkor batean ekin zioten astekari asmoz diru faltaz hamabostekari aurkeztzen zen proiektu berria egiteari Mirentxu Purroy eta beste lau kazetarik. Itxaropen giroa eta Nafarroa Euskadi zenaren unanimitatea oposizio antifrankistako alderdi guztien erdian. Esperientzia berria zen, baina ekiteko bazen arrazoin nagusi bat: astekari espainolen ugaltzea eta horiek ezagutzen zituzten salmenta izugarriak. «Cambio16» zen agian fenomeno argiena, baina geroztik desagertu diren beste hainbeste astekari ere plaza-ratu zen: «Doblón», «Cuadernos para el Diálogo»...

Arrakasta galanta ezagutu zuen astekari berriak, lehendabiziko zenbakiek puntako gaiak zekarzkitelarik: kontzertu ekonomikoak, Segoviako ihesa, alkatteen mugimendua... Eta agian «Punto y Hora»k sekula aurkeztu duen eskulibarririk mamitsuena: bi gazteren heriotzarekin burutu zen «Montejurra 76» egun hartako erreportai grafikoak.

Ondoko hilabeteetan iritsiko ziren elkarriketa garrantzizko askoak: Telesforo Monzon, Leizaola, Carlos Hugo, ETaren bi adarrak, eta beste. Sosez lasaixeago, 1977aren lehen alearekin astekari bihurtzen da «Punto y Hora». Urte horretako urriaren 5ean, bonba batek hondoratuko zuen erredazioko lokala. Ordurako sortua zen «Egin» egunkariko lokaletan salatu zen «inkontrolatu» deitzen zirenen azioa eta bertara

agertuko zen Rubio komisario burua, gauzak argitzeko ahaleginak egingo zituela aginduz; hurrengo Sanferminetan bera sartuko zen zezenplazan poliziekin, German Rodriguezen heriotzearekin burutuko ziren istiluei hasiera emana.

Purroygandik Erauskinengana, espetxe tradizio mingotsa

Ez zen, ordea, bonbarena izan aste-kariak jasan zuen eraso bakarra. Hamaiaka epaiketa eta baita espetxeratze bat ere jasan zuen bere zuzendari Mirentxu Purroyk. Hasierako urteetan, kazetari askok aitortu duenez, Mirentxu izan zen aldizkariaren arima eta bi-hotza.

«Egin» egunkariajaiota, eta han ere istilua sorturik, Mirentxu haruntza pasako zen, zuzendari gisa, bertan ere bost nahigabe ezagutzeko. «Punto y Hora»ren zuzendaritzan, bitartean, jende ezberdina joan zen paseaz: Luis Nuñez, Asun Monzon, Mertxe Aizpurua... eta denetan ezagunena egin dena, Xabier Sanchez Erauskin. Honek izan du Lege Antiterroristaren «mesedeak» bere larrian ezagutzeko aukera, Juan Carlos errege espainolaren karikatura bat zela medio Langraizko espetxean egonaldi luze askoa egin behar izan zuelarik.

Ordurako, dena den, «Punto y Hora»ren aldaketarik handiena gertatua zen: «Deia» eta «Egin» egunkariak sorturik, gero eta zulo ekonomiko nabarmenago batean murgilduz joan zen astekaria, itxi egin behar izan zuen arte. Su-bastara aterata, «Orain» editorialak erosiko du, «Egin»en jabeak.

Beste bi esperientzia: «Garaia» eta «Berriak»

Euforiatik eta arrapaladan agortzen ziren edizioen historietatik urte gutxitan zorretara pasatzea ez da «Punto y Hora»ren kasua bakarrik, orduko astekari guztien esperientzia baino. Trantsizio politikoa hasi berria, bere gisan erne ziren astekari gehiago ere.

este ikuspegi ezberdin batetik, orain hamar urte sortu zen «Garaia» ere. Orduan Euskal Sozialista Biltzarrea edo ESBren inguruan bildu zen taldea, lehen zenbakia Foruen galeraren ehungarren urterako plazaratzeko. Zumetak diseinatutako azal baten barrutik, hainbat luma ezagun: Xabier Lete, Idoia Estornes, Jose Antonio Aiestaran, Iñaki Aldekoa, Anjel Lertxundi, Edorta Kortadi...

Xabier Letek astekari honetan idatziko zuen «Bazen, bada, Garaia»ren zentzua esplikatuz: «Beharrezkoa zen, beraz, eta behar hori gero eta larriago eginez joan da, Euskal Herriatik bertatik eta euskal interesen arabera irakurle-

«Punto y Hora»ren zenbait zenbaki historiak gogoratuko ditu, «Montejurra 76» hari buruzkoa esate baterako.

goa informatu eta heziko duten aldizkariaren sortzea. Erdaraz idatziriko aldizkariak, alegia». Edonola ere, aldizkariak ez du luzaz iraunen, ESBk jipoi eder bat hartuko du hauteskundeetan, eta aipatu ditugun idazle gehienek PNVn edo oso inguruan bukatuko dute.

«Berriak» izan beste aldizkaria, askorentzat «espainolismoaren» markarekin atera zena. Honek ere ez zuen sobera iraungo.

«Ere» edo txanpa errezeziaren zuloa

Zorpean hondoratu eta «Orain» enpresak berriro «Punto y Hora» plazaratzeko denboran, 1979.era iritsiak gara, Euskadiko Ezkerraren inguruan mami-tzen da beste proiektu bat: «Ere». Oihartzun bat izan zuen gure «progresia»ren sail batzuetan, eta Euskal Herriko prentsaren erdian dotorezia berezi batekin kaleratu zen. Juxtu Estatutua eztabaidatu eta onartu eta lehendabiziko hauteskunde autonomikoak harrapatzeko hainako denbora iraun zuen.

«Ere» gogoratuz dio Xabier Sanchez Erauskin: «Zenbait sektoretatik —‘Ere’ aldizkaritik esate baterako— ‘tertzermundistak’ deitzen ziguten. Orain ‘tertzermundistok’ hor jarraitzen dugu, eta artifiziozko su haiek pikutara joan dira bitartean». Bi egunkari berriek, baina batez ere egunkari zaharregana lehen zegoen gorrotoa baretuta, astekariarentzako espaziorik geratzen ez zela demostratzen zen. Ez espazio errentagarririk bederen.

Erdaraz, eta Ipar Euskal Herrian argitaratzen diren «Enbata» eta «Herriz-Herri» alde batera utzirik, bi astekari gertatzen zaizkigu. PNVren organoa den «Euzkadi» eta «Punto y Hora». Beste es-

tilo bat, hasierako asmo haien aldean. Hola mintzo zen hasiera haietan Purroy: «Kazetaria ez da inor, inori ez zaio ardura kazetariaren eritzirik». Bi erdal kazetek jarrera politiko zehatzak defenditzen dituzte, egunkariei informazio xeheak utzirik.

Beste hamar urtetarako sasoian

Ez du lan erreza «Punto y Hora» bezalako medio batek bere espazioa eta estiloan asmatzen. Euskal gizarte osoak bezala, astekariak ere polarizazio politikoaren ondorio on eta txar guztiak jasaten ditu, eta batez ere diru (eta beraz, jende) urritasun izugarri baten erdian aurrera jarraitu beharra.

Sanchez Erauskinen dioen legez, astero gertakizunen akta egitea ere ez da badaezpadako lana. Aurrera begira berriz, alternatiba ezberdinak aipatu izan dira, azterketa lan sakonagoetan murgiltzea, esate baterako. Ez da lan erreza astekari batentzako.

Zailtasunak zailtasun, informazioaren eta gizarte azterketaren trintxeran tinko ageri da gure lankide «Punto y Hora», eta azken hilabeteotan arazo guztien artetik arnas berri baten bila dabilela erakusten du gainera. Zulotik atera ezina, nekeak eta sarritan mesprestxuak ere bai, zer diren ongi ezagutzen ditugun «kolega» hauen partetik, egin diguten eta oraindik ere egiten diguten hainbeste mesederen trukean, zorionik beroenak «Punto y Hora»ri. Partidu luze honetan irautea bera ere irabaztea delarik, jaso buru hori eta osasunaz urratu hurrengo hamar urteak.

*Apirilaren 26an manifestazio bat izango da Iruñean
«Euskara guztiona, guztiontzat» lemapean*

«Euskararen Eguna 86»: euskaltzaleak indarrak biltzen

Apirilaren 21etik 26ra astebete oso bat antolatu du EKBk «Euskararen Eguna»ren inguruan. «Euskara guztiona, guztiontzat» leloarekin antolatu da aurtengo «Euskararen Eguna» hau eta Iruñean ospatuko da nazio mailako manifestaldi batean, apirilaren 26an.

Hori dela eta EKBko partaide bat elkarrizketatu dugu Donostian daukaten bulegoan lanean ari zelarik. Bestalde, erreflexio pare bat eskaini dizkigu Joxe Mollarrik «Euskararen Eguna» eta EKB direla eta.

Urtebete pasa da ia Euskarazko Kulturaren Batzarreak «Euskararen Eguna» antolatu zuenetik.

Berehala pasa den urtebete honetan ez da aldaketa handiegirik somatu euskararen egoerarekiko. Alde horretatik esan daiteke urtebete zaharragoa dela orain euskara. Urtebete ahulago dela.

Ahulago? galdetuko du norbaitek.

Nola da posible inoiz baino gauza gehiago egitea euskaraz eta euskararen onerako eta euskara ahulago egotea?

Paradoja dirudien horrek ez du buelta handiegirik behar ulertu ahal izateko. Arlo asko galdu ditu euskarak denbora gutxian. Komunikabide mailan, profesionalen mailan, unibertsitatean, administrazioan, kalean eta berezko

zuen esparruan, etxean. Guztietan tokatu zaio ia ia hutsetik hasi beharra.

Hasia da arlo horietan ere muturra sartzen. Hasia da, ezin uka. Duela urte batzuk ezinezkoa ematen zuena errealitate bat da gaur egun.

Arrisku haundi bat dauka ordea segurutik: arlo guztietan betegabe uztearena eta adornu edo lekuko isil bat baino ez gertatzearena.

Beldur horrek garamatza egoeraren ikuspegi ilun edo ezkor honetara. Nabarmentzen da hartzen diren neurriak gehiago direla testimonialki edo itxuraz euskararen alde agertzekoak beste ezer baino. Euskararen aldeko itxura egiten ohituegi gaituzte dagoeneko gure agintari eta instituzioek. «Euskaraz bizi» edo «Hautsi zure marka euskaraz» esaten dizute horretan milioi batzuk gastatuz. Gero ordea, milioiak, benetako milioi mordoak gastatu behar den lekuetan euskararen erabilera ziurtatzeko ez duzu ezer egin denik ikusiko. Administrazioetik hasita, benetan, zer egin da euskaldunok euskara erabiltzeko daukagun eskubidea ziurtatzeko? Ze egitura eman zaio euskarari arlo horretan? Zenbat diru jarri da horretan? Edota lan mundua euskalduntzen joateko piskak. Edota zerbitzuen arlo osoa euskaradun izan dadin...

Urte hauek erakusten ari direna zera da, «euskararen alde ari gara» dioen diskurtso bat erabiltzen ari dela euskararen alde egin dezakenak, eta diskurtso publizitario hori egiten gastatzen dela diru guztia, euskararentzako ongintza izango diren egiturak sortu beharrean.

EKBk sail guztiak harrapatzen ditue-
nez, esan beharko luke sail bakoitzean
zer nolako aurrerakada edo atzerapena
egin den urtetik urtera. Ez litzateke
gaizki etorriko balantze moduko bat
egitea egoeraren berri zehatza izateko
eta sirena kantuen atzean ez galtzeko.
Kontrapunto egokia litzateke, seriotasun
minimo batekin eginez gero, adminis-
trazio politiko ezberdinek darama-
ten politikaren aurrean.

Ez da lan makala eta maila batean
antzeko zerbait bete zuen iaz EKBk
«Euskararen Plangintzaren Oinarriak»
argitaratzerakoan. Ez da gutxi.

Ez dugu uste ordea horretan geratze-

koa denik EKBren egin beharra. Iazko
Euskararen Egunean «Plangintza» eska-
tzen zuen EKBk euskararentzako. Plan-
gintza eskatzen zuen eta Administra-
zioen eginkizuna zela zioen.

Urteak joan urteak etorri, ez da plan-
gintzarik egiten. Ez Administrazioen al-
detik, ez eta beste inongo aldetik ere.
Honela, instituzioetatik «itxura politika»
bat jarraitzen den bitartean eta EKBk
koordinatzen dituen herri mugimen-
duetatik «eskatze hutsa» egiten den bi-
tartean dinamika ero batetatik ez ater-
tzeko arriskua dago, euskara gero eta
marjinalizatuagotuta geldituko delarik
gure gizartean.

Euskal Herria zatitzen duten hiru ad-
ministrazio politikoek plangintzarik ez
badute prestatzen euskara aurrera ate-
ratzeko, beste norbaitek prestatu be-
harko du hori. Etorkizun ez urrun ba-
tean Euskal Herria euskalduna izatea
nahi duenak eta horretarako gaitasuna
duenak hain zuzen ere. Ezin geldituko
da ordea paper gainean egindako plan
batzutan besterik gabe. Egunero aurre-
ra egiteko egiturak sortu beharko diz-
kio euskarari eta unean uneko eskabi-
deak, salaketak eta presioak egin be-
harko ditu aurrera egiteko.

Zentzu horretan egiten ez badira
gauzak itxura hutsean gelditzeko arris-

EKB: «Euskal Herri osokoa eta biztanle guztiona behar dugu euskara»

**ARGIA.— Urtebete da EKBk «Euskararen Eguna» antolatu zuenetik. Duela aste batzuk instituzioek antolatutako beste «Euskararen Eguna» edo gisa horretako zerbait izan zen-
ratuko du. Zergatik Euskararen bi egun?**

EKB.— Hasteko, esan beharra dago, joan den urtean EKBk antolatu zuela Euskararen Eguna, maiatzaren 3an hain zuzen. Orduan, ez genuen instituzioen aldetik inolako laguntzarik jaso. Bestalde, ez laguntzeaz gain, iniziatiba hau ere biderkatzen ahalegindu dira.

A.— Zein da beraz bi Euskararen Eguna hauen arteko planteamenduen edo filosofien arteko desberdintasuna?

EKB.— Garbi dago. Instituzioek, edo Jaurrlaritzak nahi bada, eta EKBk proposatzen duten Euskararen Eguna guztiz desberdinak dira. Aurten instituzioek antolatu dutena ez da jakin justu justu zer izan den. «Euskararen Eguna» bezala anuntziatu zuten, gero kanpaina baten amaiera zela esan zuten... Gauza da apenas gelditu zela ezertan. Duela gutxi irrati eta egunkarietako editorialetan baino agertu ez zen «Euskararen Eguna» instituzional hori publizitate kanpaina baten modukoa izan zen. EKBk berriz apenas egin dezake publizitate-rik, baina lortzea dauka aste oso baten inguruan euskararenganako jarrera positibo batetan biltzea euskaldungoa eta euskaltzalegoa.

A.— Apirilaren 26ko «Euskararen Eguna». Ze erantzun mota ari zarete jasotzen instituzioen aldetik?

EKB.— Erantzun mota baino erantzun eza aipatu beharko genuke. Behin

baino gehiagotan eskatu zaie Jaurrlaritzako arduradunei elkarrizketa bat. Ez dugu erantzunik jaso oraindik. Ulertezi-na da «euskararen alde» omen dagoen gobernu batek benetan euskararen alde ari direnak kontutan ez hartzea eta dauden indar potentzial guztietaz ez baliatzea euskararen normalizaziorako bidean.

A.— Nola ulertzen duzue erantzun eza hori?

EKB.— Harritu gaitu egia esan inolako erantzunik ez jasoteak. Baina pentsa genezake, Jaurrlaritzatik urtean zehar euskararen aldeko ekintza herritarren aurrean daraman politikaren ondorioetako bat dela.

Hain zuzen, herri erakundeek euskararen alde antolatu dituzten zenbait ekintzen aurrean Jaurrlaritzak freno bezala agertu izan da. Agian, eta EKB erakunde horietaz osaturik dagoenez, hortik datorkigu erantzun eza hau. Hala ere erantzun baten zai jarraitzen dugu.

A.— Eduki dituzuen kontaktoen arauera, Euskararen Egunaren planteamendu zabal horrek erantzun onik eman al dizue?

EKB.— Guk uste dugu planteamendu egokia izan dela. Kalean ikusten dugunaren arauera garbi dago jendea mugitzen hasia dela eta pentsatzen dugu Euskararen Eguna honek arrakasta haundia izango duela. Eduki ditugun kontaktoak ugariak izan dira. Deitu bati eta besteari, hitzegin guziekin... edo hobeto esanda, hitzegin nahi zuenarekin... Esate batera: Ikastolen bost federazioak, Eusko Ikaskuntza, Euskaltzaindia, sindikatoak (ESK—CUIS, LAB,...), alderdi politikoak (LKI, EMK, EE, HB, eta erantzun-

nik ez dugu jaso PNV, AP, eta PSOEn-
gandik),...

A.— Iaz «Euskararen Eguna» eta aurten bestea. EKBren urteko balantzea Euskararen Eguna honetara mugatzen al da?

EKB.— Ez noski. Euskararen Eguna EKB osatzen duten sail ezberdinen to-pagune bezala ikusten dugu. Urtean zehar sail hauetako erakundeek beraien ekintzak antolatzen dituzten neurrian, EKBk bere laguntza osoa eskaintzen die. Honela uler daiteke ikastolek antolatzen dituzten ekintzetara (Kilometroak, Herri Urrats, ...), AEKk antolatzen dituenetara (Korrika, Aekanpada, ...), UEU (Udako Euskal Unibertsitatea), ... EKBk bere deia eta laguntza eskaintzea.

Bestalde, lan sakona egiten ari da EKB sortzera bultzatu zuen helburuetariko bat betetzen, hau da, euskarazko kulturaren eta euskararen defentsan. Kontzientziatze lana da maila honetan egin daitekeen gauzarik aipagarrienetako eta horretan ari garenik ezin uka.

A.— Apirilaren 26an Iruñean arratsaldeko 6retan Antoniutti partetik hasita manifestazioa...

EKB.— Gure nahia, Iruñean larunbatean ahalik eta jende kopuru haundiena biltzea da «Euskara guztion eta guztiontzat» dela azpimarratzeko. Entzun bezate agintari eta hiritar guztiek euskara ez dela bakarrik euskaldunen arazo, baizik eta Euskal Herrian bizi garen guztien arazo. Eta ez dela gainera Komunitate Autonomoko edo Nafarroako zonalde euskaldunetako arazo bakarririk, baizik eta Euskadi oso osokoa.

Apirilak 26, guztiok Iruñera

MANiFestazioA

Antoniuti parkean, 6tan

euskarazko kulturaren batzarrea e.k.b.

Asteko egitaraua

Astlehena 21: KOMUNIKABIDEEN EGUNA.

- Prentsaurrekoa Bilbon eguerdiko 12tan: EKBk, ETB euskara hutsez izan da-
din eskatuaz, bildutako firmen agerpena. Bertan EHEk eginiko ETBko kontrola-
ren datoak jakin araziko dira.
- Irrati, telebista eta prentsan euskararen presentzia haundiagoa.

Asteartea 22: ADMINISTRAZIO EGUNA.

- Hitzaldiak hego aldeko lau hiriburuetan:
Gasteiz: Patxi Ulibarri, Jose Bernardo Jauregi eta Begoña Azpiri.
Bilbo: Inaxio Agirre, Juan Mari Iriondo eta Juan Mari Agirre.
Iruñea: Kike Amonariz, Gotzon Egia eta Eugenio Arraiza.
Donostia: Koldo Tapia, Sagrario Aleman eta Andoni Sarriegi.
- Postal Eguna: Kartzeletara milaka postal bidaltzea euskal presoek euskarare-
kiko jasaten duten diskriminazioa salatzeke.
- Funtzionarioei EHEren karta banaketa.

Asteazkena 23: LAN MUNDUAREN EGUNA.

- Hego aldeko lau herrialdetako AISseko lokaletan langile batzorde arduradu-
nen asanblada eta prentsaurrekoa.
- Enpresetan euskararen eguneko materiala banatzea.

Osteguna 24: HELDUEN EUSKALDUNTZEAREN EGUNA.

- AEK, Udal euskaltegi eta zentro pribatuetan euskara ikasten ari diren ikas-
leen eguna. Euskal Herrian zehar herriz herri ikasleekin ekintzak burutuko dira,
bai klase barruan eta baita ere kanpoan.
- Euskal Herriko kanpusetako ikasleak Donostian bilduko dira afari eta jaialdi
baten inguruan.

Ostirala 25: IRAKASKUNTZA ETA HERRI EGUNA.

- Ikastola eta zentro publikoetan ikasleekin ekintzak bideratuko dira Euskal
Herri osoan.
- Zentro publikoetan klaustroak konbokatuko dira euskarari buruzko txosten
bat eztabaidatzeko.
- Euskararen Eguna herriz herri antolatuko da Euskal Herrian zehar. Herri ba-
koitzak herrian bertan, iaz bezala, bere eguna antolatuko du.

Larunbata 26: EUSKARAREN EGUNA.

- Egun osoan ekintzak antolatuko dira Iruñean.
- Arratsaldeko 6retan manifestazioa Antoniutti parketik hasita.
- Manifestazioa bukatu ondoren txistorrada eta erromeria San Franzisko pla-
zan.

kua izango dute «Euskararen Eguna» gu-
ziek. Eta erretzeko modukoa izan daite-
ke erdi epe batetara. Bai horretan la-
nean diharduten euskaltzaleentzat, bai
eta ere euskara berarentzat izan daite-
keen atzerakadagatik.

Beldur naiz horrelako burutazioekin
ez ote naizen gehiegi aurreratzen edota
presa piska bat sartu nahi ote dudan
euskaltzaleen artean. Jakina da Euska-
razko Kulturaren Batzarrea bezalako
proiektu batek denbora asko behar
duela ezaguna bilakatzeko eta proposa-
tzen dituen ardatzen inguruan lanean
aritzeko.

Egia da ez dela bat ere erraza euskal-
tzalegoa biltzea eta hori dela lehenik
eman beharreko urratsa eta horretan
ari dela EKB. Euskararen Egunean
«Euskara guztiona, guztiontzat» aldarri-
katzen ikusteak ziurtasun hori ematen
digu.

Azkar bildu daitezela ordea indarrak.
Denbora euskararen kontra daukagu!

Joxe MOLLARRI

ARGIA

«Tarttalo» eta «Jaizkibel» en laguntzaz

XXX

K O M I K I A

12. zenbakia

WALTER GARMENDIA JR.

Loketagn
&
Iatela 86.

SASTRE

AUZMENDI

DONOSTIAKO ESTILDA

MODARI HOR KONPON
ALA AUZMENDIRI TXANPON

V E R G A R A, 1 - D O N O S T I A

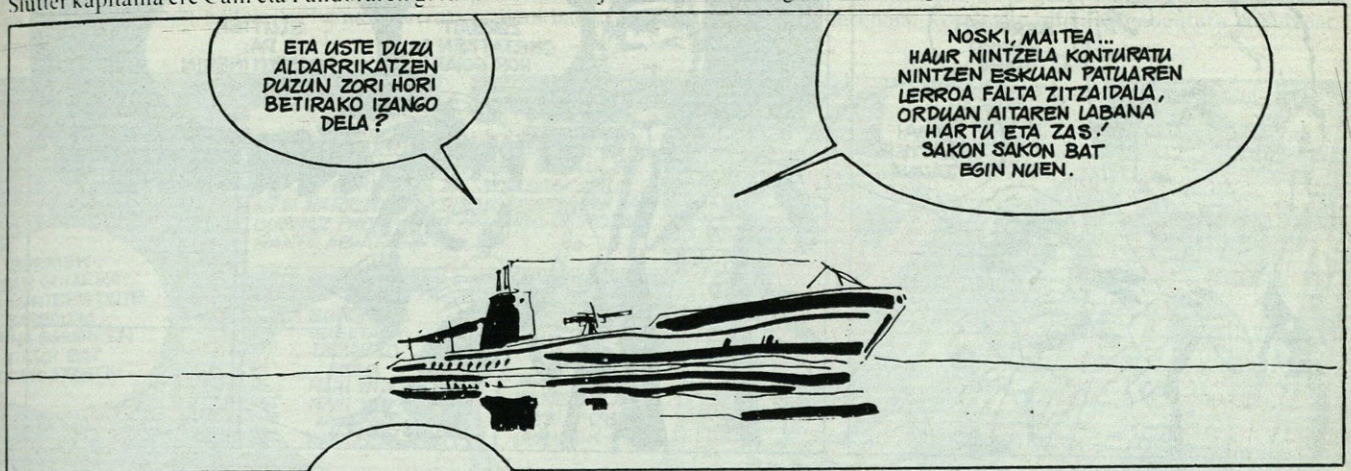
EZ UTZI IRAKURRI GABE

NEMO TXIKI Aren ametsak ezagutzen al dituzu?
Larogei urte dituen komik honek, beste larogei urtetan irrifar
eta goza araziko dizu

TTARTTALO Argitaletxea

Aurrekoaren laburpena: «Monjea» ren irlarako bidaiaren erdian, Corto eta Pandora submarinoaren goikaidean diskutitzen ari dira. Slutter kapitaina ere Cain eta Pandoraren gorabeheren berri jakin du, eta karta guztiak buruz gora daude urpeko untzi honetan.

Aurrekoaren laburpena: Dortoka jaioberrien segimendua egin ondoren, eta Zodiac bat hondoak jo eta gero, Calypso azkenean Euro-pa atoloitik urrundu egiten da, baina ez errazki, zikloi batek harrapatuko bait du berehala. Koralezko oihaneko abentura amaitze-
dago.

IKARAGARRIZKO GAUAREN ONDO-
REN, HAIZEA ALTXATU ZEN BEZAIN SU-
PITOKI BARETZEN DA...ITSASOAK HALA
ERE HARROTURIK DIRAU...BAREJINE LA-
BURRAZ PROFITATUZ CALYPSO EUROPA-
RANTZ ABIATZEN DA...

BERRIEK
BIHAR GOIZERA-
KO AGINTZEN DUTE
BAREALDIA,
BAINA BIGARREN
ZIKLOI BAT
DATOR ATZETIK

EUROPARA
BUELTATU
BEHARKO
DUGU
NAHI ETA
NAHI EZ
MUTILAK
HARTZERA...

JAKIN
NAHI IZANGO
NUKE ZELAN
EUTSI DIOTEN
LAGUNEK !!!

BAREALDI
XELEBREA...
OLATA HAMEKIN,
LEHORRERATZEN
BAGARA EZ DA
ATERATZERIK
IZANGO...

GUTXIENEZ
EZ DIRA
GU BEZAIN
ASTINDUAK
EGONGO.

PENTSATU
EGIN DUT
HORRETAN...HO-
RREGATIK HARTU
DUT NIRE ZERBA-
TANA...IKUSIKO
DUZU MANIOBRA.

HAIZEA ATZE-
KALDEAN... ONDO
JOANGO DA... SAIA
ZAITEZ UNTZIA MAN-
TENTZEN. NIK TI-
RATU EGINGO
DUT.

AIO
MUTILAK! AMA-
RRA BAT BOTAKO
DIZUET ETA HORTIK
TINKATU...EZIN
DUGU GEHIAGO
HURBILDU.

EDERTO! JOAN
ETORRIA TINKO
DAGO, MATERIALEA
IGORRIKO DU...
TIRATU...

AH!
AMETSETAKO
IRIAK...GOGORA-
TU EGINGO
DUGU BAI...

HAU
BAI POZA
BERRIKUSTEA!
DENOK HOR
ZAUDETE...
APURKETARIK
EZ?

EZ
MATERIA
PIXKA B
BUSTIRIK
RI DA D
!!

MAKINA ARETOAN...

ALO PASARELA...
MOTOREA
EROTURIK DABIL...
OSTERA,
DENAK DA ITXURA
NORMALA
HEMEN...

AGIAN
HELIZEAREN
ADARRA...

MAKINA ARETOAN
ADARRA DELA
USTE DUTE...

SERGE-REKIN
NOA
BEGIRATZERA
HORREK
EZIN DA
ITXARON...

SERGE,
GURE BOTILAK
BETE
ETA BAGOAZ!

KROSKOAREN
AZPIRA
EZTA!
HAN
BAGINA
BEZALA!

ETA?
KATASTROFA,
PASKATURIK
DAGO EZTA?

GUZTIZ PUSKATUA, PORTA
HELIZEAREN ALTUERAN...
KOMPONTEZINA... TXARRE-
NA DA HELIZEAK ATZE-
RA EGIN DUELA ETA...
LEMAREN TXABALKIA
OZTOPATZEN
DUELA...

ESKUMAKO
HELIZEAREN
ADARRA...
EZ DAGO
OKERTURIK...
ERDITIK
APURTUA!

CALYPSO-K MOTORE BATEZ IBIL DEZAKE... BAINA EZ BARRA-
K GABE! URPEKO MAGIMENDU BARRUAN URPEKARIAK PRESA-
ZEN DIRA...

BUF!
TXABALKIA
LIBRE DAGO...
BOTA
GARABIOA
ADARRA
MANTENTZEKO!

SOKA HOR DAGO!
EUTSIKO
DIOT!

LAN
EDERRA,
MUTILOK!
MANTENDU
BEHARKO DA
HORRELA!
ASTINDUKO
TUZTE ETA!

EUROPATIK ALDE EGIN BAINO LEHEN,
J.Y.C., PHILIPPE ETA FALCO AZKEN
ALDIZ URPERATZEN DIRA ZIKLOIAK KO-
RALEZKO AINTZIRAN ERAGINDAKOA
IKUSTEKO.

URPERATZE
POLITA: HUNKITU
EGITEN NAU GUZTI
HAU HORRELAKO
EKAITZA BATEN
ONDOREN IKUS-
TEAK.

NAHIKOA DA
URPEAN SARTZEA
BERRIRO LASAITASU-
NA LORTZEKO.
INORK EZ LIKE ESAN
GO ZIKLOI BAT
PASA DENIK
HORTIK...

APURTA
EZINA
EMATEN DA
KORELEZKO
HIRITXOAK:
HAIN DA
BAINA MUNDU
HAUSKORRA...

GIZA KUTSADURAK EZ DIRA
HAIN ESPEKTAKULARRAK, BAI-
NA KORAIENTZAKO ZIKLOI GUZ-
TIAK BAINO ARRISKUTSUA-
GOAK. ESPERO DEZAGUN
PETROLIO UNTZIEK EZ
DITUZTELA INDIK BEREN
SOTOAK HUSTUKO
PARADISO HONEN
INGURUTIK...

TIRA BA...
ORAIN JOAN
GAITEZEN
EZ BADUGU
HURRENGO ZIKLOIA
BERTAN HARRAPATU
NAHI...

IZUGARRIA
DA LEKUA...
BAINA CALYPSO-K
BADA ORAINDIK
BIDEA EGITEKO...
HEGOALDERANTZ.

TELESFORO MONZON

Hitzak eta Idazkiak

«Nere bizian, asko gizon balio haundiko ezagutu ditut. Gutik naute, Monzonek bezanbat lagundu, nere biziko jokabideen garbiki ikusten eta sakontzen» (Piarres Larzabal).

«Ez nuen behin ere ikusi edo entzun murmurika edota esamesa gaiztotan, nahiz eta gizagaixoak gorri-gorriak aditu eta irentsi. Horra hor egiazko gizatasuna» (Julen Madariaga).

Monzon egiazko askatasunaren izpiritua da; lau haizetara zabaltzekoa, erosotasun eta atsedenarekiko loturak apurtzekoa, gaur egungo borroka gazteei dagokielako pentsakera galgarrian lokartzea urteen poderioz...» (Alfonso Sastre).

«Biharko Euskal Herria euskalduntzen ez badugu, Euskal Herriaren hizkuntza, mintzaira, hizkera, bene benetan, beheko mailetik hasi eta goiko mailetaraino egiten ez baldin badugu, esan dezakegu hori ez dela Euskal Herria».

«Nik, benetako politika egitasunean oinarritzen dela sinisten dut»

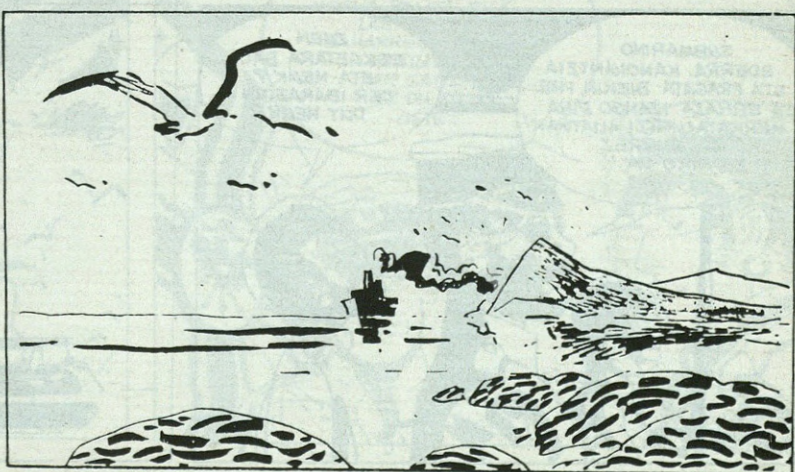
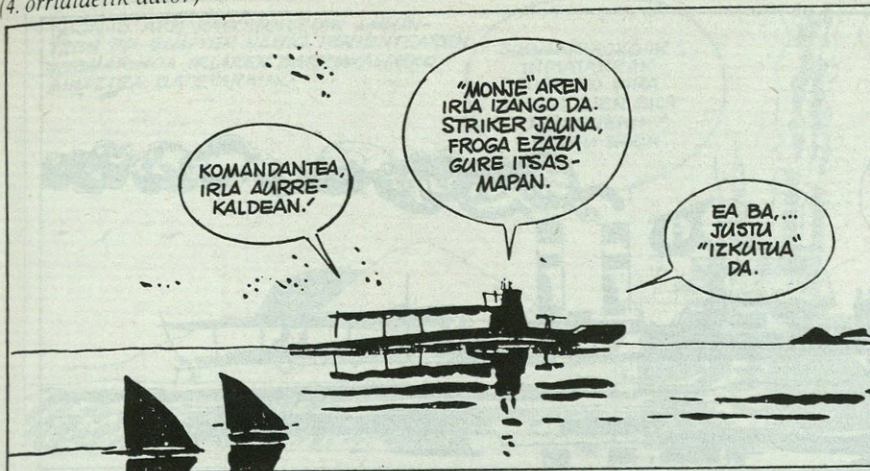
«Neretzat, bere lanaren merezimendu garrantzitsuena ez datza poetika teknikan, Monzonek ematen duen bere izpiritu egoeraren aitormenean baizik, gure herriak nozituriko astindu gogorretan, XX. mendearen lehen erdikadaren azkenetan suertatutako gertakarien kausaz. Orduan dator bere ahotsa beste poetenekin tartekatzerara, eta beraiekin batera, gure herriarren ahots bihurtzen da» (Jesus Maria Leizaola).

«Kultur arloan, non dihardudan lanean, kolaboratzaile kementsua izandu da Telesforo Monzon, giza mailan bihotz handiko gizona zen bezalaxe» (Jose Migel Barandiaran).

INFORMAZIO GEHIAGO NAHI BADUZU
BETE EZAZU TXARTEL HAU ETA
HELBIDE HONETARA BIDALI:

JAIZKIBEL KULTUR ZERBITZUAK
Posta-kutxatila 3.175
DONOSTIA

Izena
Abizenak
Kalea Znb.
Herria Herrialdea
Telefonia

"MONJE" ARN KANOIUNTZIAK LAGUNTZEN DU SLÜTTER NABIO TENIENTEAREN SUBMARINOA IRLAREN BARRUKALDEKO AINTZIRA BATETARAINO

SUBMARINOKOAK... INDIATARRAK ETORRIKO DIRA ORAIN ZUEN BILA PIRAGUEKIN. GERTU EGON.

EDERTO KAPITAINA!

IZAN ERE, GEROXEAGO, IRLAKOEN KANOAK HURBILTZEN DIRA SUBMARINO ALEMANERANTZ.

TE RAATIRA TAPAO PITI? DENAK GOIAN KOMANDANTEA ERE? GOAZEN ARIN.

ERAMANGO GAITUZTE, ZU EZ AL ZATOZ SLÜTTER JAUNA?

BEREHALA JOANGO NAIZ, NIRE OFIZIALEKIN HITZ EGIN ONDOREN... ZERGATIK PANDORA?

ZEU ZARA PERTSONA ZINTZO BAKARRA PIRATA MORDO HONEN ARTEA. ETA UTZIKO BAGINTUZA...

EZ DUT EGINGO. EZ ZAITUT INOIZ UTZIKO. ESAN NAHI IZANGO NIZUKE...

EJEM!... PIRAGUA GERTU DAGO. PANDORA. CAIN JAITSIA DA.

NESKA POLITA EH? LASTIMA GU ZAHARREGIAK IZATEA KONTUTAN HAR GAITZAN, EZ DA ZU USTE?

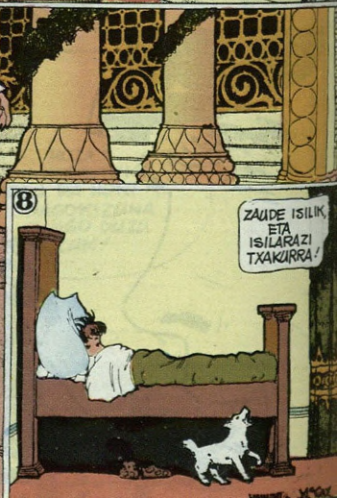
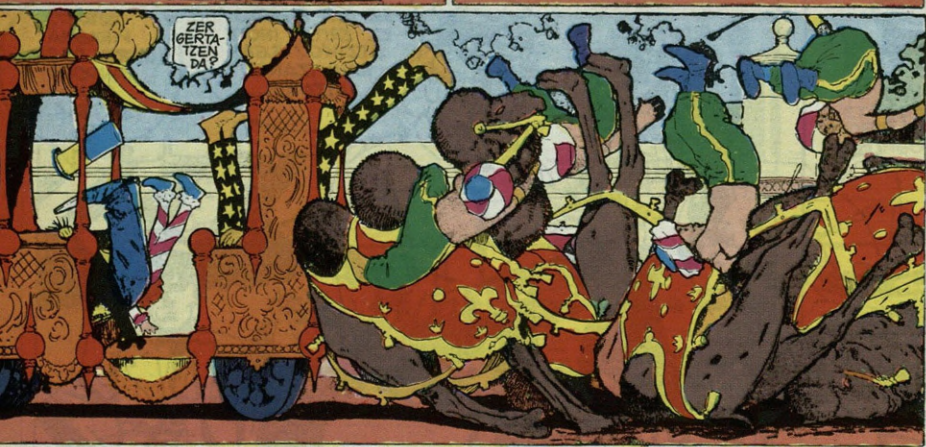
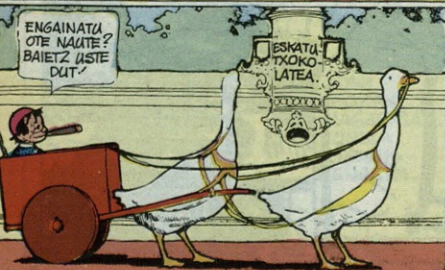
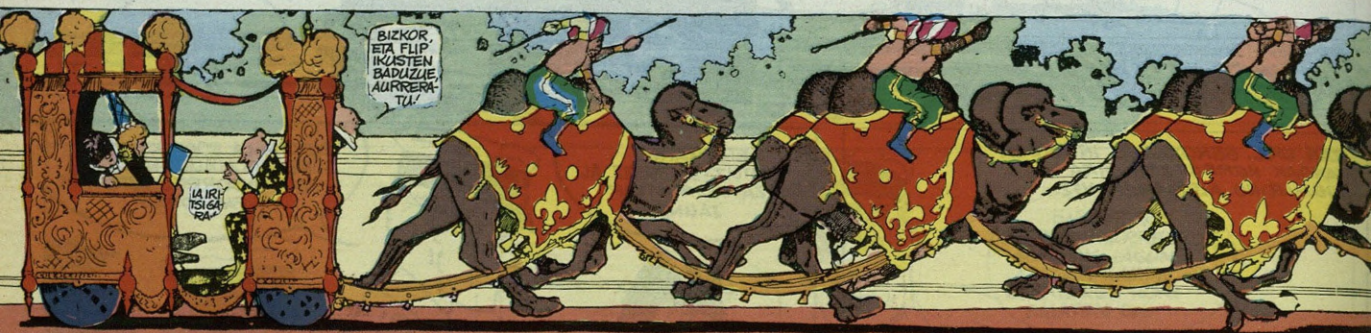
62

LITTLE NEMO

IN SLUMBER LAND

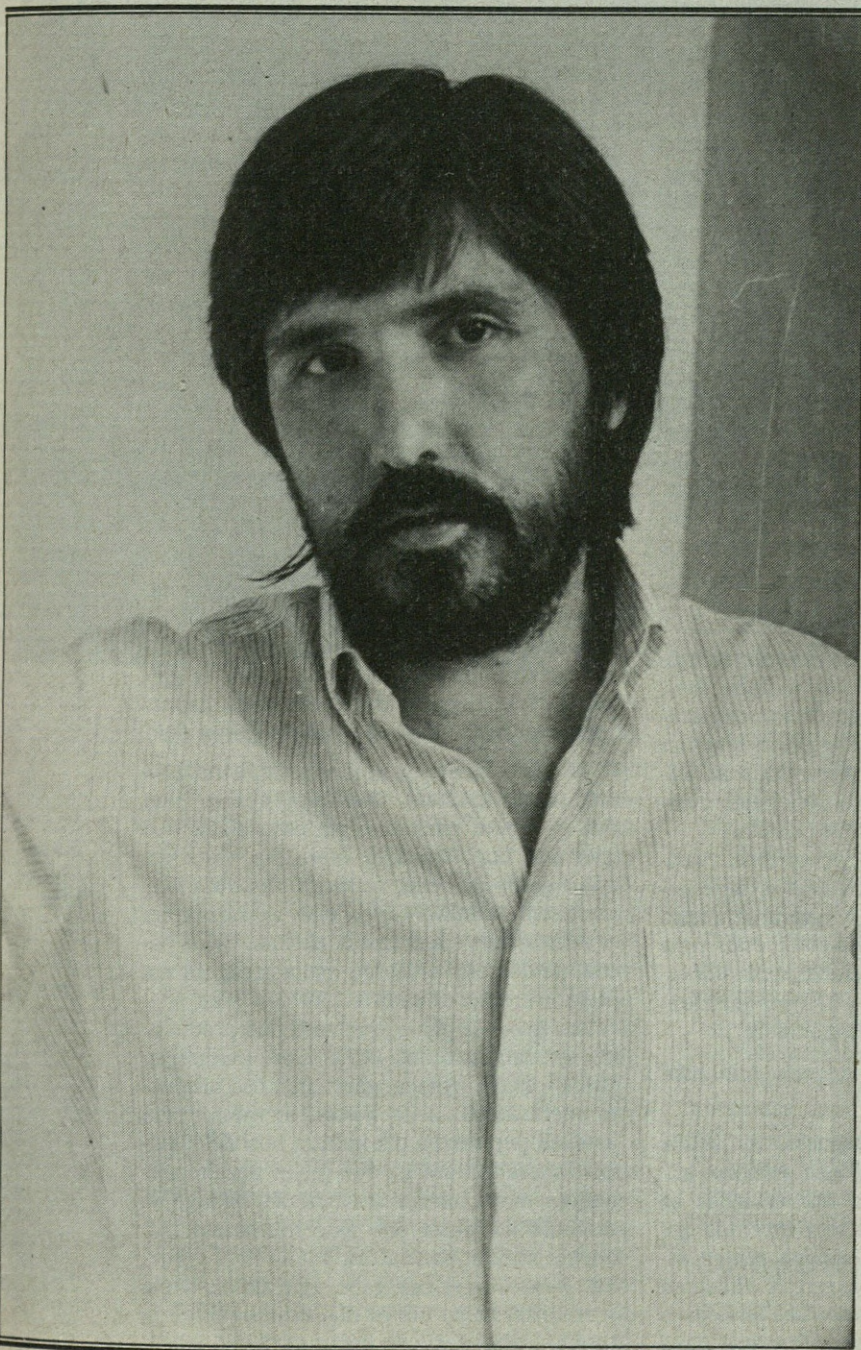
PILUARENA KONPONDU ONDOREN, NEMO KIKIA KÄRROZARA IGO ETA PRINTZESAREN AUREGIRANTZ ABIATU ZEN. BIZKOR IBILIZ ERO, AURREA HARTZIKO ZIOTEN FLIPI. AINA BIHURRI HARK SOMATU ZUEN AZPIKOKA ETA BESTE BAT FRESTATU ZIEN.

ERA HARTAZ PASATU ZEN AMETSEN HERRIKO ERDIRA DARAMAN BIGARRIN ATETIK. NEMO ETA BERE LAGUNAK HARA HELDU ZIRENEAN KO ATEAK ITXITA ZEUDEN. GOARDIAK E GAINUAZ JABETA ZIRENEAN LURTUTA GELDU ZIREN, ETA NEMO ETA KOKO, BERE ZAKURRA, ESNATU EGIN ZIREN.

Euskararen narrabideak aintzat hartu eta egiati onartzea luzarorako karga bihurtzen denean.

Ramon Saizarbitoria:

“Ni ez naiz idazle senditzen”

Narratzeari oso alderdi aurkakoetatik heldu dakioke. Herri literatura freskutik abiatuz, ipuin landuetan barrena mugituz, edo nobela moderno eta formalistei eutsiz. Ramonek aspaldi ekin zion hirugarren aukerari, eta ez kritikoei, hain gutxi BUP-eko edozein ikasleek ez diote barkatu. Aurrerantzean mitifikaziorik astunenak eta azterketa zehatzenak jasan behar izan ditu. Langak ez bait dio inori barkatzen.

“Merkatuak eta industriak asmatu egin dik masa literatura on eta lehen ez bezalako alienante bat promozionatzen.

peri-
na-
talida-
dea

GALDERA: Inori Ramon Saizarbitoria izena aipatuz gero, berehala relazionatzen dik hori hainbat nobelarekin, baina hire ogibidea ez duk hori.

ERANTZUNA: Badira urte batzu zerbitzu sozialek estudioetan hasi nintzela, soziologia gai exotikoa zenean. Bazen GAUR izeneko talde bat, ni han nintzen, hemengo subnormalen egoeraz aritu ginen, estatuan halako gauzetan aurreneko esperientzea zenez, harrera ona izan zuen. Zaharrak, elbarriak e.a. ere gure lanaren zati bat ziren. Garai bat izan nian prebentzioaz asko interesatu nintzena eta lau bat urte edo hor ibili ninduan perinatalidadea edo jaiotzen inguruko kontuak estudiatzen. Erakundeek eta abar arazo hauei eman beharreko erantzunek gutxi gora behe-
ra nolakoak behar duten aztertzen diagu. Metodologia berri batekin ari gaituk, enkuesta pertzipatiboaren antzeko zerbait egin nahi genikek, baina hemen Euskal Herrian indar sozialak ahituak daude eta erdibidean geratzen gaituk. Herriko jendeak bere beharrei buruz duen ideia hartzen dugu kontutan zerbitzua finkatzeko, gure laguntza hartuta, izan dadila herria bera zahar, sunormal, itsu eta gainontzeko arloetako bere prolemak aztertu eta konpontzen saiatuko dena.

GALDERA: Zer arazo guzti horretan?

ERANTZUNA: Batetik arazo hau oso marginalizat hartzen dela, udaletan ukitzen dela, edo bestela indar politiko gutxien duen partiduari ematen zaiola; bestetik gauza hauetan oraindik ere Eliza dagoela nagusi, hau da, Eliza edo antzeko erakunde konfesionalek dutela indarra edo eragina sektore horretan.

Nere ardura momentu honetan zerbitzu sozialetan izan duk, eta arlo honetan nere papera bete dudala uste diat, euskararekin zeri-kusirik ez duen papera, noizbait esan nian nere existentzia alde horretatik pixka bat eskizofrenikoa izan dela, lan hau eta euskaren mundua zeharo desberdinakdituk.

GALDERA: Zer esan liteke arlo honetako ekintzei egindako kritikaz?

ERANTZUNA: Beldurra dagoela, ez zaiola atzeratuen edo zaharren aldeko politikari kritikarik egiten. Maiz esaten duk eskuinak ez duela intelektualik, baina hori txorrada galanta duk, gertatzen duk eskuina zentzu zabal batean ideologikoki ezkerretik elikatzen dela, lehen momentutan ezkertiar jendearen ideiak zirenak jabetu egiten ditu gutxinaka

podereak, gu behartuta gaudek ideia berriak egiten. Orain, badirudi ez dela nahikoa sunormalei zentru espezializatua egitea, bazirudik integrazioaren biderantz jo behar dugula, zaharrekin ere gauza bera, oso zailki esplikateke filosofikoki zaharrentzat taberna eta klub baztertzaila batzu sortuz ardoa subentzionatzea onuragarri dela, gertatzen duk egiten direla klubak zahar pobreentzat, ez zahar direlako soilki, zaharrak eta pobreak direlako baizik. Jende gutxi ausartzen duk esaten zaharren politika oso gaizki dagoela. Maitasun giro antzean sozialki talde hori segregatzen ari gaituk. Prolema duk zaharrak ere gustora daudela halako giroan, baina nola esango diek zaharrei konfunditua daudela, berek jakingo ditek zer nahi duten. Zahar asko zeudek toki horietara joatea burutik pasa ere egiten ez zaienak. Politika hori zahar konkretu batzuri bideratua duk, batez ere zahar pobreei.

GALDERA: Mintza gaitezen zinez. Erakutsi al dik zerbait narratze kontutan?

ERANTZUNA: Bai, gu bisualaren zibilizazioan gaude ta, gure zenbait portaera literarioen iturburua zinea da. Zine berriaz ez zekiat zer esan, uste diat heldu zaidala neure kulturaren asentatzeko garaia, ez duk garai batean bezala, gauza berrien irrika hori itzali samarra diat. Dena den ni formaz gehiago interesatzen nauk historia beraz baino, ez gaituk historia berriak asmatzeko hain kapaz, Sherezaderen kontua ere bukatu egiten duk.

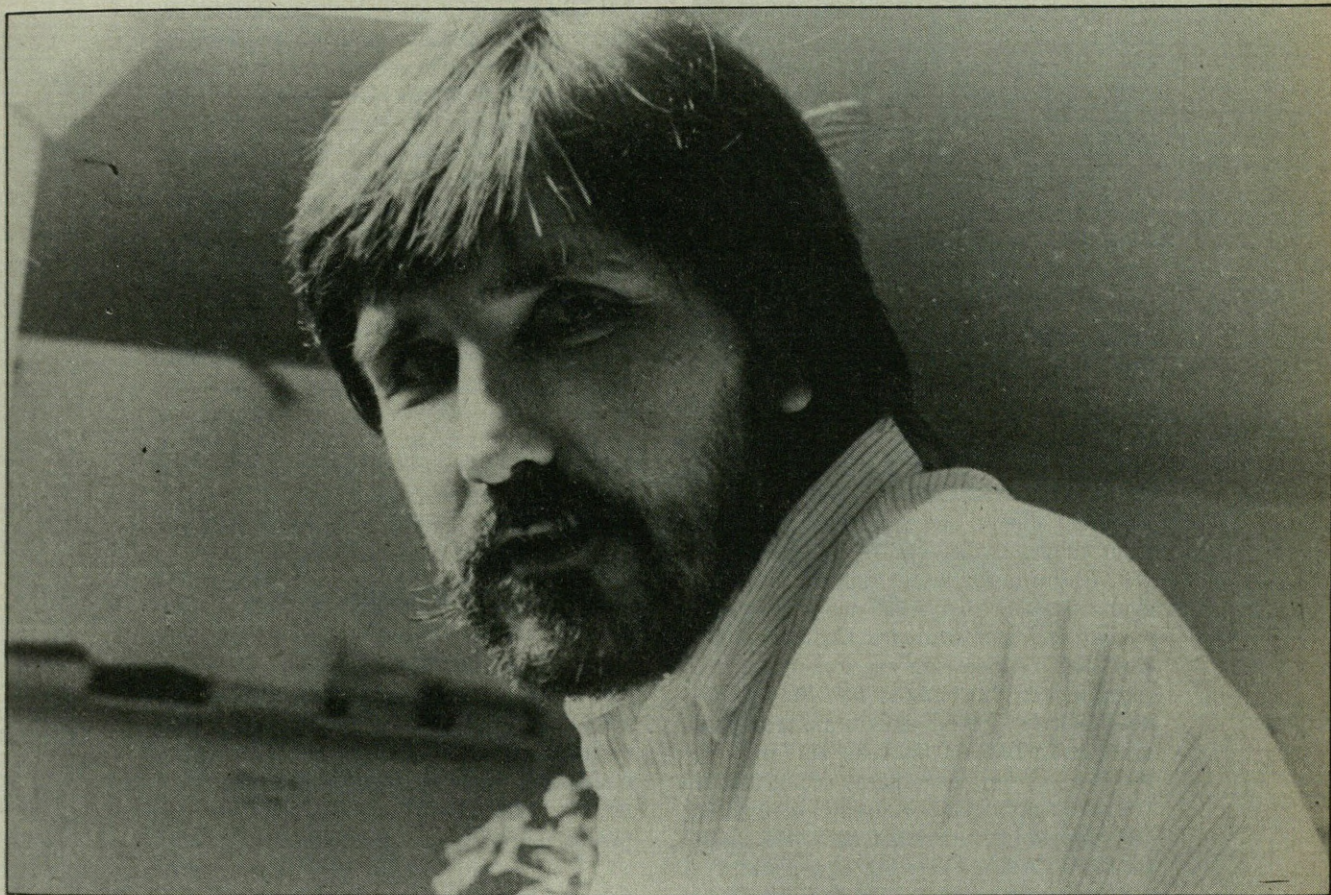
Gaur egun zinearen inperioalismoa nabaria duk. Zinea gainera, literatura bezala hain duk produktu bilakatu, egia esan zinea beti izan duk hori, baina ez literatura. Gure garaian garbi zegoean, masaren literatura txarra huen eta minoritarioa ona, bakoitzak bere zabalkunde eta prezioak zizkian. Orain berriaz, jendearen kontsumo maila areagotu eta literaturaren prestigioa gehitu den eran, literatura gero eta gehiago bihurtu duk produktu komertziala, eta lortu ditek, masa kulturaren kalitate maila igotzea, gaur egun oso produktu interesanteak zeudek masa literaturan, eta jendeak pentsatzen dik kultura hori dela, gainera masa kultura ez duk lehen bezain alienantea, baina nik sinestu nahi diat badagoela oraindik literatura edo zine minitoario bat, badela norbait pentsatzen duena liburu berri bat forma berri bat gabe egiteak ez duela sentidurik, baina nik ez diat esan nahi literaturaren zabaltzea egin behar ez denik, lehen-

jubila-
tuak

zinea

masa
litera-
tura

“Herri honetan literatur maila asko igo da, baina ezin gara inozo izan, ez dugu zer ikusirik bat ere Frantzia batean egiten denarekin.

**literatur
kon-
tsu-
moa**

go «ez diat ulertzen beraz ona duk, aspertu egiten nauk irakurtzen beraz ona duk», hori ere ez, hori penitentzi gehiegi huen, baina iruditzen zeidak momentu honetan arrisku-tsua ez ote den nola errekuaratu dituen merkatuak edo industriak literato oso onak, idazle oso honak. Vázquez Montalbán, Eco eta abar masa produktu dira, baina nik uste diat oso ongi ikusten dela hor editorialen eskua, zinean ere errekuarazioak, Marilyn sinbolo bihurtzea bezala, halako errekuarazioak merkatuaren operazioak direla uste diat, ta hi hor hago, zer egiten duk hik, zenbait jenderen ozioaren betekizunen artesau edo haiz.

Hau ezin duk hain erraz euskal mundura estrapolatu, baina iruditzen zeidak zenbait joerak salatzen duela hemen ere halako zerbait gertatzen ari dela, idazle arteko garai bateko elkartasuna ez diat uste dagoenik, garai hartako militantismorik ez zegok, gaur idazleen elkarteak zegok, baina ez zekiat ba. Le-

hen marginalak gintuan, beraz prolemarik ez, orain idazlearen rol soziala kontsolidatzen ari duk, jendeak euskal idazletzat hartzen hau, eta ni ez nauk oso identifikaturik senditzen, ez diat asumitzen idazle konpromezua, ni ez nauk idazle sentitzen, oraindik ez behintzat. Beharbada egunen batean autokritika egingen diat eta erabakiko diat baietz, idazle bat naizela, asumitu behar dudala nere kolegek duten prolemtatikaz arduratzea, gauzak firmatzea e.a. Oraingoz euskal idazlearen rola antipatikoa egiten zeidak, beharbada euskararen munduan beti marginala izan naizelako. Gero gainera geure burua izkutatzen aritzen gara herri honetan, ez zioagu euskal kulturari puntu exaktoa hartzen, uste diagu halakoak garela eta ez gara, haraino heltzen garela eta ez gara heltzen.

**idazle
rola**

GALDERA: Euskal zineaz?

ERANTZUNA: Euskal zinema asko bultzatu da Euskal Herrian, hor badaude arrazoi ba-

“Aurrezki kutxek autobus bete zahar Benidorm aldera eramatea onurgarri ote den kuestionatu behar genuke.

tzu, sintomatikoa da zinea hainbeste eta literatura hain gutxi bultzatzea. Gero gainera gure zine propioa behar lukeenaren ezaugarriak galdu egin ditugu, kanpotik etorritakoen forma eta ikonografia berak erabiltzen dizkiagu, botijoa baino espainolago gaituk orretan, diru asko eman dik Jaurilaritzak zinerako, baina ez diagu euskal kultura (zentzu zabalean diot «kultura») baitan oinarritutako zinerik egin, Madrilekoaren kopia kaskarrak egiten jardun gaituk.

GALDERA: Gaurko narraziogintza esaten den bezain galanki doala iruditzen al zaik?

narrazioa

ERANTZUNA: Orain gauzek kalitate minimoa ditek, oso normala duk duintasunezko gauzak aurkitzea, gure garaian zail huen, gauza lotsagarriak egiten genizkian mami nahiz estilo aldetik, alde horretatik Euskal Herriari kultura maila asko igo duk jendearengan, euskal idazleak oso kultoak dituk gaur egun. Nik, dena den behar dudana gauza kanpoko literaturan edo nire klasikoetan bilatzen diat. Edadearekin ere irakurketa sakonagoa egiten duk, hasten haiz libroak birritan irakurtzen, ni ibili nauk orain arte halako urduritasun batekin ikusteko zer estilo, zer forma ageri den beste literaturetan, oraindik ere asko egiten diat hori, hartu liburu bat irakurri lau edo bost orrialde, egin idea bat pul-tso narratiboaz eta gero utzi egiten diat.

Konstatazio horretaz aparte beste bat. Arrakasta bat dik erakundeetan eta hala, baina bere obrak oraindik ez zeukak eduki be-

har lukeen kritika, gure denboran kritika gehiago zegoean, liburu gutxiago zegoean eta gehiago hitz egiten genian ateratzen zenari buruz. Batetik kritika profesionalizatu egin duk, ez ekonomikoki, jende batek kritiko papera asumitu duelakobaizik, eta orduan beste amateur guztiak erretiratu egin dituk, hortik etorri duk hemen oso klasikoa zen kritika espresionista horren desagertzea, atzo goizean irakurri nuen zure nobela eta ez nuen lorik egin e.a. Nik uste diat batzuk ez dugula beste biderik gauzak esateko, baina hori ja ezin diagu egin kritikoaren papera hor dagoelako, gainera gaur egun lotsagarri izango huke hori idaztea ez? Guk hor erru handia izan genian zaharren teatroa kritikatzuz e.a. Euskara batua e.a., jende asko erretiratu egin duk, garai bateko Zeruko Argiako hainbat herritako korrespontsalek luma utzi ziaten, ikusten bait zuten idaztea oso gauza serioa zela.

GALDERA: Hire liburuaz egin diren itzulpe-nez?

ERANTZUNA: Italianoaz ez zekiat ezer, edizioa ederra eta zaindua, hor nabaritzen duk kanpoan zer errespetoa dioten idazleari, guri oraintxe gertatu zeiguk, liburu bat argitaratu eta ahaztu egin zeiek liburuaren egileen izena. Ingelesa gainetik begiratu nian eta ez diat pentsatzen marabila bat izango denik, baina

kritika

«100
me-
tro»

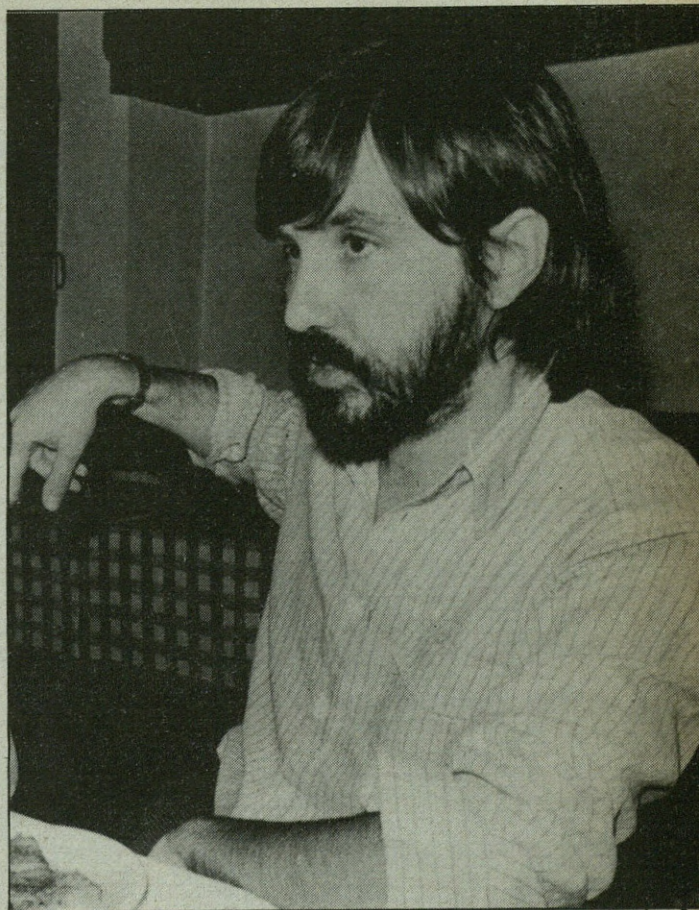
hor konpon, zeinek irakurriko dit neri ingelesez. Nik sekula ez diat ententitu nola itzuli den liburu hau, baina hori ere asumitu egin behar izan diat, nik zer kulpaa dut ba. Gaztelaniaz nik beste era batera egingo nizek, artea hori duk, euskal idazleak nola moldatzen garen euskararekin. 100 metroren teknika euskararen ahaletara egokituta zegok, dena den ez naik asuntsoak arduratzen.

GALDERA: Hain gaizki senditzen al haiz jakinaren gainean jende askok irakurri dituela hire liburuak eta jendeak bere artean hi ez haizen beste Ramon Saizarbitoria batez hitz egiten duela?

ERANTZUNA: Bueno bai esaten zidatek, «joder pues le he visto a mi hijo con un libro tuyo» (ene semea hire liburu batekin ikusi diat hil!), badirudi akusazio bat egiten didatela. Preokupatu ere egin nauk horrekin, gauza arraroa duk, hik egiten duk gauza bat eta bihurtzen duk produkto bat hor dabilena, ezin duk esan «barkatu» edo «ongi hartu». Baina zer esango dute, nik oso produzio laburra eman diat, alde horretatik ez zegok eskizofreniarik. Nik nahi nizek gehiago idatzi, artikululu periodistikoak egin e.a., hemengo egoera, hemengo politika, hemengo autonomiak, terrorismoak e.a., oso afektatua negok ingurutzen nauden egoeragatik, ez diat idazten, zeren zer inporta zaiek nik horretaz zer diodan, gainera bakarrik indibilualidade bezala idazteko, oso ego fuertea behar duk horretarako, «Saizarbitoria dixit», edo bestela talde lanean egin behar nuke, zerbait idatzi dudanean aldizkari eta taldean izan duk. Bakarrik esateko pertsonalitate falta diat. Zeruko Argian ere hala huen, talde baten barnean, eta uste diat gizonak talde batean integraturik egin behar duela bere lana.

GALDERA: Garai bateko ZERUKO ARGIAko «Gazte naiz» batean zebiltzan hire lagun batzu «Lete esatera» instituzioetan ikusiz zer inpresio hartzen duk?

ERANTZUNA: Nik heldutasun falta edo halako zerbait badut, berak haraino aialatu dituk eta ni, nobela hark zioen bezala «Nunca llegarás a nada». Ni baino gazteago direnekin alkatzen naizenean, anarko kalifikazioa edo deskalifikazioa ematen didatenean lotsatu egiten nauk, ikusten baitut gazteak gero ta serioagoak datozela lana egiteko orduan, hain profesionalak, pentsatzen diat ez ote dudan nik segitzen adolezente batek bezala.

Bestalde formei dagokienez, progre izatea ez dela halako ta holako kazadora eramatea, oso gauza serioa dela, kazadora horien barruan pertsona konbentzional bat zegoela azken finean, orain jakiera beltzen azpian pertsona konbentzionalak dauden bezala. Azken finean urteak aurrera, ikusi egiten da ze bizitza diren desekilibratuagoak gero koerenteagoak izango badira ere, eta abar, eta hemendik aurrera ikusiko ditugula gauzak, 40 urte-tik aurrera bakoitzari merezi duen aurpegia jartzen zaio, orain hasiko gara ikusten ea batzuk zer nolako arpegiz azaltzen diren. Batzuk oso arpegi serioak izango dituzte, beste batzuk bizar zuri patriarkalak, beste batzu burusoil geratuko gaituk, eta beste batzu geratuko gaituk nahiko gazte, gazteak, horrek esan nahi dik nahiko zoroak ere bai, intsegritate asko izango ditugula, kontraesanak baina bueno, hemen ibiliko garela ez.

GALDERA: Ea ba. Euskaraz narratzea, hainbeste kostatzen den ariketa hori.

ERANTZUNA: Paradoja bat duk nirea. Nik ez diat euskara menderatzen, hori ez duk sekreto bat, eta bestalde, ezingo nizek beste hizkuntza betean idatzi, nere hizkuntza literarioa euskara delako. Euskarak jakina, badizkik zailtasun intrintsekoak. Bere burua bazterbidezko giro perifrastikoen bidez engainatzen dutenek esango didate, baina zer esaten ari zara, euskarak denetarako balio

ospea

gazte-
tasu-
na

eus-
kara

“Presio sozialak bultzatu nau liburua aurki argitaratzera, niregatik baltz berriz hasiko nintzateke nobela hau idazten.

du!. Ba los cojones, igual zait. Ni saiatzen nauk euskaraz idazten, baina zehazki behar dudana hitza erabaziz eta zehazki esan nahi dudana esanez, tranparik gabe; arrazoi askogatik euskarak zailtasun intrintsekoak dauz kala diot. Nik intrintsekoak diot, beharbada ez duk euskararen errua, aditz laguntzaileen kezken iturria gure eredu erromanikoa duk, gazteleraren estetika pean bizi bait gara idazterakoan. Beste modelo batekin, ingelesa esatera, ez genikek agian hainbeste arazo izango. Neurri batetan, nire idazteko erritmo motela euskaragatik izan ziteke, edo bestela darabildan narratiba konkretogatik.

GALDERA: Hi esistentzialismo asko irakurria haiz, zer deritzok etapa bezala?

ERANTZUNA: Modak azkenean moda baino gehiago bihurtzen dituk, modaz hasten haiz zerbaitekin eta atzenean bokazioa sortzen zaik. Jende askori hori gertatu zeio esistentzialismoarekin, hori betirako da.

GALDERA: Sar gaitezen teatroan pittin bat. Jo dezagun Aresti aipatzen dugula, segitu al dira bere ereduak?

ERANTZUNA: Nik uste diat ez dela inolako loturarik izan, bera frankotiradorea huen zentzu horretan, ez diat uste errekupeazio bat izan denik, hik jakingo duk igoal, baina nik ez diat uste. Frankotiradorea izan huen, oso originala, bere intuizio literarioa izugarria huen, irresponsable galanta huen bera gainera, tipo ez serioa eta bestalde oso konbentzionala gauza askotan, bere e.a. Baina forma berriak bilatu nahi zituen, oso progresista forma aldetik. Bilboko herri xehe erdal-dunaren benetako laguna, euskal burgesia- ren etsai, berarekin posible huen abertzaletasun progresista bat, herrien arteko lotura dakarren abertzaletasun askatzailea, ez zekiat zer neurritaraino lortu dugun hori.

GALDERA: LUR eta?

ERANTZUNA: Orduan, badakik, Masperó zegoean Frintzian eta Feltrinelli Milanen, halako ereduari jarraiki editorial bat altxa genian, gauza berriak ekarriz, ezker munduko ideiez, liburu objetoaren kontra e.a. Gogoan dizkiat «Afrika iraultzaren bidean» eta halako gauza progresistak, oso esperientzia polita izan huen, bere garaia iraun zuena eta itzali zena, nik hori nostalgiaz bizi diat. Inpresok eta errenbultsoak guk egiten genizkian e.a.

GALDERA: Datorrena eta?

ERANTZUNA: Ez diat nire hurrengo nobelaz hitz egin nahi, baduk jende asko esango duena, «jode nobelaz ari duk hitz egiten eta ez dik zorioneko nobela hori ateratzen; zertan ari da babo hori», horregatik ez diat hitz egin nahi. Dena den hor nabilek, nobela bukatua zegok, azken parteak konpontzen ari nauk. Oso momentu interesantean negok, batzutan oso gustora sentitzen nauk proiektu horrekin, arratsalde asko horretan jotzen dizkiat. Ordu asko sartu zioat, eta batzuk esango di tek gero, jode hainbeste ordu honetarako.

Bai ba, ni betetzen nauena lan hau delako, txarra baldin bada, txarra duk, ez zaidak in porta, baina nik disfrutatu egiten diat, hor zeukeat mundu bat, nahiago diat mundu hori orain kanpoan egotea baino, pentsatzen diat posibilitatea dudala horrela ibiltzeko bizitzan. Noizbehinka krisiak, denbora gehiegi duk hau egiteko, baina gero ere zentzua aurkitzen zioat. Aurki Ibon Sarasolarekin aukeratu ko diat zertan moztu, zuzendu eta abar, hori beste norbaitek egin beharreko gauza baita. Aurten bukatu eta argitaratuko diat, baina asko presio sozialagatik, bestela nik uste diat berriz hasiko nintzatekeela proiektu honekin.

Iñaki CAMINO

ZINKUNEGI OPTIKA

Optikari-Optometrista

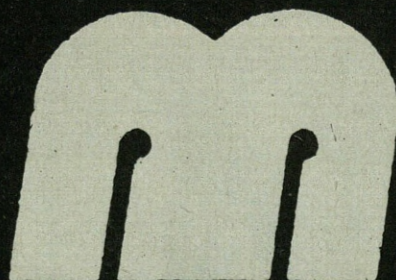
Ukipen lenteak

hernani,4

donostia

t.42 06 24

kirolzaleen zerbitzutan

miner

donostia

271050 eta 270447

Abentureroen sasoia ez da amaitu oraindik

Jean-Louis Etienne, Ifar-Polo geografikora oinez

Hiru kilo besterik pisatzen ez duen trineo bat eta 45 kilo baino gehiago materialetan. Tenperatura berriz 45 gradotakoa zeropetik. Horiek dira Jean-Louis Etienne mediku frantsesak une honetan darabiltzan baldintzak Ifar Poloan barrena. Hamar urte baino gehiago pasa ditu pentsatzen, bidaia nola egin.

38 urtetako sendagile hau alpinista eta itsas-gizona da. Espedizio mordo batetako partaide izana du: Patagonia-tik Everestera Groenlandia-tik paseaz, munduari itzulia Tabarly-rekin batera «Pen Duick VI» izeneko ontzian...

Aurten bigarren aldiz atera da Ifar-Polo geografikoa gailentzera eta pronto dago Canadako ifarraldetik poloa bitartean dauden ozeano Artikoko 800 kilometro izoztuak oinez egiteko. Bi hilabeteren buruan espero du bere helburua lortzea.

Iaz, lehendabiziko saioa egindakoan, porrot egin zuen. Bere trineoa astunegia zen (85 kilo). Hamalau egun eta 60

kilometro egin ondoren, gelditu beharrean aurkitu zen nekatuta eta zaurituta. Aurten badaki zer ez duen egin behar!

Tartean tartean beti izan da baten bat Ifar Polora ailegatu nahi izan duena. Oraingoz ordea ez da inor ailegatu. Une honetan ordea, bera da izoztean gehien iraun duena, urrutien joan dena. «Ni naiz Ifar Polora bakarrik eta oinez joaten ahalegindu den bakarra, hau da, eskien gainean eta zakurrik gabe, neronek tirata nire trineotik. Duela hogeita bat urte pentsaezinezkoa zen espedizio hau, egingaitza. Gaur egun berriz posible da teknologia berriei esker».

Teknologia horri esker konta dezake hiru kilo baino pisatzen ez duen trineo batekin. Kevlar eta karbonoz egindako trineoa da, formula-leko automobilak bezala.

Hogeia egunetik hogeia egunera abioi baten bitartez pasako diote janaria. «Egunean lau bat mila kaloria kontsumatuko ditut. Normalean erdiarekin nahikoa izaten da. Janari guzia egongo da liofilizaturik eta gero uretan irakiten jarri beharko dut. Hotz horretan ezinezkoa litzateke bestela ezer hartzea».

Bere ustez hotza izango du areriorik gogorrena. Media bezala 45 grado zeropetik behera. «Mugitu ala hil, ez daukazu beste aterabiderik. Hautatu egin behar duzu. Haizearik gabe izugarria da; haizearekin okerragoa».

Test batzuk pasa ditu Lyon-en hotza zenbatetaraino aguanta dezakeen ikusteko. Berak dioenez jende normalak baino erraztasun handiagoa dauka hotza aguantatzeko.

Ez da beldur loak hartu eta izoztuta hiltzeko. «Hotzak esnatuko bait nau loak hartu aurretik. Arriskua badago, noski, areago indarrean ez baldin bazaude edota osasunez kaxkar baldin bazabiltza. Ni ordea forma ederrean egongo naiz, ondo elikatuta eta ondo preparatuta».

Lo nola egin behar duen galdetu eta parre egiten du. Mundu guztiak bezala egin behar omen du lo. Etzanda. Bere zakuan sartuta denda-kanpaña barruan. «Hori bai, gauza bat ikasi nuen lehengo urteko bidaian, zera: lozaku kuan sartu aurretik nire arropak oso ondo astindu behar ditut. Bestela arrisku bizia dago transpirazioa izotz bihurtzeko zaku barruan eta bertan hormaturik gelditzeke».

«Duela urte batzuk pentsaezina zen horrelako espedizio bat»

Bi hilabetez pentsatzen du ibiltzea Ifar-Poloan barrena eta ez daki zehazki zenbateko bidea egin ahal izango duen egun bakoitzean. «Haizea denean oso mantso noa eta apenas egin dezaket pare bat kilometrotatik gora. Eguraldi onarekin hamabost kilometro ere egin ahal izango dut egunean».

Arrisku gehiago ere bada hotzaz landa. Hortxe daude esaterako izotzetan ager daitezkeen zuloak. Hiru edo lau metroko zuloak. Kaos oso bat «Ez duzu sekula hodeiertzik ikusten. Beste planeta bat da. Inor ez eta isil isilik. Ez dago izaki bizidunik, printzipioz. Hartzak eta fokak udan besterik ez dira izaten han. Eta halaz ere, arratsean, beldur naiz hartz zuriren bat ez ote den nire atzetik etorriko. Iaz errebolber bat neraman nirekin. Gaez eskuan hartzen nuen zaratak entzundakoan. Haizea baino ez zen izaten. Ez dut aurten eramango. Gehiegi pisatzen du».

Teknikak beste seguridade mota bat ere ematen dio. Irrati bat eramango du berarekin eta denbora guztian egon ahal izango da kontaktuan Rolute Bay-ko operadore batekin. Horrezaz gain irrati-baliza bat ere eramango du, une zehatz batetan behar izanez gero-tan bere posizioa adieraziz seinale bat transmitituko duena.

Norbaitek pentsatuko luke hotzaz eta zuloetaz gain erortzeko arriskua ere badaukala bi hilabetez baldintza horietan ibili behar duen gizonak. Jean-Louis Etienne-k berriz umoretsu dabil. «Egunean barrena ez dut ezertan pentsatzen. Nire bidea bilatzen ahalegintzen naiz Matrak asmatutako ordulari berezi baten bidez. Horretan jartzen dut nire arreta guzia. Arratsean berotasunean pentsatzen dut. Su eder bat etxe baten barruan...».

ARGIA

BEHAR DEN ASTEKARIA

Euskal Kulturari pultsua hartzeko,
astekoaren berri jasotzeko,
gizarteaz eta politikaz ohartzeko,
alfabetatzen jarraitzeko,
denbora pasatzeko...
ARGIAk 60 orri eskaintzen dizkizu
astero zure etxean.

Erreportaia ugari,
elkarriketa interesgarri,
komikia koloretan...
Haur eta gazte, senar eta emazte,
baserritar, langile ala estudiante,
euskaraz bizitzeko
ARGIA behar duzue.

ARGIAREN HARPIDE IZAN NAHI DUT:

IZEN DEITURAK
.....
HELBIDEA
..... Telefonoa
Herria Probintzia
Banku edo Aurrezki Kutxa
Sukurtsala Kontu Korrontearen Zb.
SINADURA

1986ko harpidetza-sariak: Hego Euskal Herria: 4.800 pezetan; Ipar Euskal Herria: 330 libera; Estatu espainola 4.800 pezetan; Beste atzerriak: 6600 pezetan; Atrez 10.000 pezetan

ARGIA. Ametzagaña, 19. Donostia, 20012.

ETB eta GALi buruzko erreportaia

Euskal Telebistan ikusi ahal izan du hainbat jende aurreko astean Estatu Frantses osoan ikusi ahal izan zena, GAL delakoari buruzko erreportaia, Antenne-2 kateak eskaini zuena. Oso ideia interesgarria irudituko zaio edonori.

Hala ere xehetasun garrantzizko bat aipatu nahi nuke. Hego Euskadiko jende anitzek ez zuen ikusiko telebista frantseseko programa, baina Ipar Euskadiko askok, kostaldean batik bat, badugu telebista espainola eta frantsesa bezala ETB ere ikusteko zoria, eta ez gara guti ETBk emandako erreportaiarekin harritu ginenak.

Euskal Telebistak puskak moztu zituen, nahiz eta ez oso luzeak, baina bai oso nabarmenak. Bi nahi ditut aipatu, Hegoaldeko asko ohartuko ez zirenez. Erreportaian behin eta berririo Pacheco edo «Billy el Niño» polizia izendatu zen GALEko buruetako bat bailitzan, eta kazetariak lortzen zuten azkenean bere etxetik irteten zela filmatzea. Gero kazetariak ikusten dira polizia espainolekin eztabaidan, eta dio abotsak Pachecorekin hitzegin zutela azkenean, nahiz eta irudirik hartzen utzi ez.

ETBk euskaratuta zera esan zuen «*Billy el Niño*» delakoak deklaratu zuela: euskal arazoa konpontzen oso erreza dela. Euskaratzaileak bi esaldi «ahantzi» zituen. Batean, euskal arazoa konpontzen oso erreza dela esan ondoren, Pacheco

cok esaten zuen formula: «200.000 tipo garbitu behar dira eta fini». Baina hori baino lehenago; berak esaten zuen bera ez zela ezere buru, GALEn buru nor zen galdetzeko, besteren artean, Felipe Gonzalezi eta Erregeari.

Zergatik ahantzi ditu esaldi horiek Euskal Telebistak? Norbaitek bultza al du «Hemen bizi» programako zuzendaria mozketak horiek egitera?

POTTOK

Gerra zikina eta Casas

Harrituta gelditu naiz ARGIA aldizkarian «*Hauteskunde bidean gerra zikinaren eskalada*» izenburu duen artikulua irakurtzean. Lehenen pentsatu dudana gauza «Tiempo» edo «Cambio 16» delako aldizkariaren bat irakurtzen ari nintzela izan da. Baina berbegiratu aldizkariaren azala, sinetsi beharra izan dut irakurtzen ari naizena benetan «ARGIA» dela. Berehala etorri zaizkidan galderak hauek dira:

— Noiztik ARGIAk sensazionalismoa erabiltzen du marketing moduan?

— Noiztik doa aldizkari hau analfabeto sekundarioentzat gidatua?

— Zergaitik ezker abertzale gisa aurkezten zaretenez ez duzue berbera den beste talde bat ezagutzen? Edo goiera hauetan oraindik ez gitzue ezagutzen?

Ez bagaitzue ezagutzen nahi ez duzelako da. Baina ingenuidadea galtzeko aukera izan dugula pentsatzen dut. Zuek jakingo duzue zergaitik eraso duzuen gure aurka, nortzu garen ongi jakin arren. Artikulu horrek intentzio zikin bat ezkutatzeko duela nabaria baita. Jakin nahi nuke zergatik Iñaki Zubiondo seudonimo honekin sinatzen duenak enfoke hain berezia ematen dion artikulua honi. Zein dago bere atzetik? Zergatik nahi dute gaudena baino gehiago zapuztu, jakin arren gure helburuak euskaltzaleak eta ezkertiarak direla? Ez al dugu Euskadin gure gisa pentsatzen dugunontzat lekurik?

Jardun ximela benetan Euskadiren alde ari garenontzat. Nola daitekeen galdetzen dut Euskadiko proiektuari dagokion mementu txar hauetan etxeko «otso txikiari» erasoka jardutea. Gu ote gara ba problema guzien arduradun? Ez nazazuela eraman otsoak ardi narruz estalirik daudela pentsatzea.

Dena gezurra dela dirudi. Orain arte norbaitek zalan-tzan jarri izan balit ARGIA aldizkariaren jatortasuna popatik hartzera bidaliko nukeen. Orain alderantziz, de-

na posible dela erantzungo nioke.

Artikulu hau gerra zikinaren beste episodio bat dela esatera ausartzen naiz, gurekiko behintzat. Baina ez da hori gehiena penatzen nauena baizik nondik dato-rren jakiteak eta honekin dena esanda gelditzen dela pentsatzen dut.

Bakoitzak atera ditzala gertakizun honetatik konklusio zehatzenak. Baina ez dut uste guda honetan gaude-nontzat mesederik suposatzen duenik horrelako sasi kazetaritzak.

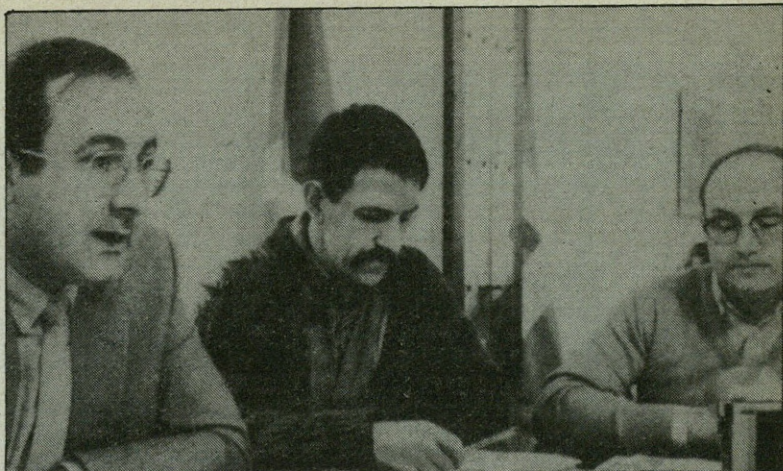
Ba daiteke historio honen oinarria HBk Casas senadorearen hilketa ondoren atera zuen agirian egotea. Harrez geroztik anitz hitzegin da horretaz gure artean eta bar-ka ezinezkoa izan arren, esan daiteke agiri hark ko-juntura politikoari bakarrik erantzuten ziola. Horrela bada ere, oraindik entzuteko zai gaude.

Hala eta guztiz, gure jo-kaera Euskadirekiko garbia, euskalduna eta jatorra izan dela esateko moduan aurkitzen naiz. Ez duenak sinetsi nahi, beretzako kalte, nabaritasunaren aurka jo behar-ko bait du, baina «gutako» inork, inoiz ez gaitzala faxis-tatzat azpimarratu. Gauzei dei diezaiegun behar den be-zala, ta artikulua honi dago-kion hitza zaborkeria da.

INOR

(Gutun hau Alcalá de Henaresko espetxetik heldu zaigu).

Ur azpiko Egunotan ospatzen ari den
zinema no XI. Zikloan primerako imagi-
Donostian nak ikusi ahal izan dira, atzerri-
tik ekarritako pelikulei es-
ker. Holandatik etorri den
batek, barku nuklear baten eta pasaiari unti-
baten arteko txokea erakutsi zuen, duela bi ur-
te suertatua, Green Peacekoek erreskatatu be-
har izan zituztelarik gero banan bana hondo-
ratutako upel radioaktiboak. Film honez gain,
«Labrador, euskal arrantzaleak» bota zen CA-
Peko kultur aretoan, bertan euskal arrantza-
leen Canadako balea arrantzaren berri emate-
n zelarik, XVI. mendeko unti hondoratu ba-
ten deskubrimenduaren ondotik.

Euskal Bideo Joan den ostegunean
Topaketak hasi zireten Euskal Bi-
 deo I. Topaketak Zestoa-
Zestoan Guztira 11 bideo emango
 dira, parte hartzeko aurkeztu
 diren 22en artean hautatuz ge-
 ro. Bideook luze-laburreraz dextenteko irapeu-
 na ukan zuten, ordu t'erdiko proiektzioak izan
 bait ziren egunerokoak, hiru kreazioren ar-
 tean banatuta. Egileetarik batzu ezagunak
 izan ditugu zinema munduan, eta ondorioz ka-
 litatezko erantzunkizuna antzeman da gehien-
 tsuenetan. Arrakasta handia beraz Zestoa,
 IX. Euskal Zinema Topaketei hasiera emateko
 atarian.

HABEk bost urtetako balantzea egin zuen.— Bost urtetako balantzeak eta segidakotarako asmoak agertzeko, prentsaurrekoa eskeini zuen HABEk. Eta badirudi ezin hobeak izan direla, bertako hitzei kasu egiten badiegu behintzat: orain bost urte Administrazioak ez omen zuen euskalduntze eta alfabetatzerako perrotzikirik ematen, eta HABEren eginahalak medio, datorren urteotan 1.600 milioi gastatu ahal izango dira. Diruok HABEren lau euskaltegitan, Lazkaon zabalduko dutenean, hama-bost euskaltegi pribatu homologatutan agortu ahal izango dituzte, «Habe», «Habe komik», «Zutabe», «Itzulpen saila», «Unesco albustaria» aldizkari eta liburuak argitaratzearekin batera.

DOKUMENTA UNIVERSITATIS FERRATII LIBRARIUM
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 236

«Arteleku» zentroa Artistek lan egiteko eta ideiak elkartruka-
urte bukaerarako tzeko leku esperimental egoki bat eduki de-
prest izango omen zaten, Gipuzkoako Diputazioak eraikuntza
lanak ditu hasi berriak, Martuteneko gartze-
laren atzekaldeko lurretan. Egoitzen izena
«Arteleku» izango da, eta beraren helburua
ez dirudi Arte Eskola bat izateko denik; kreate lan, hezkuntza artistiko eta
arte lanen hedatze kokagunea baizik. «Arteleku»k bere egoitzak dohainik la-
gako ditu artistentzat, bertako lanabesak eta bestelakoak barnean suposatzen
direlarik. Eta Gipuzkoako artistei eskeintzeko toki apropos gisa pentsatu ba-
zuten ere lehendabizi, kanpotarrek ere aukerarik edukiko dute haatik. Obrak
bukatutzat ematerako, gutxienez sei bat hilabetez itxaron beharko da orain-
dik.

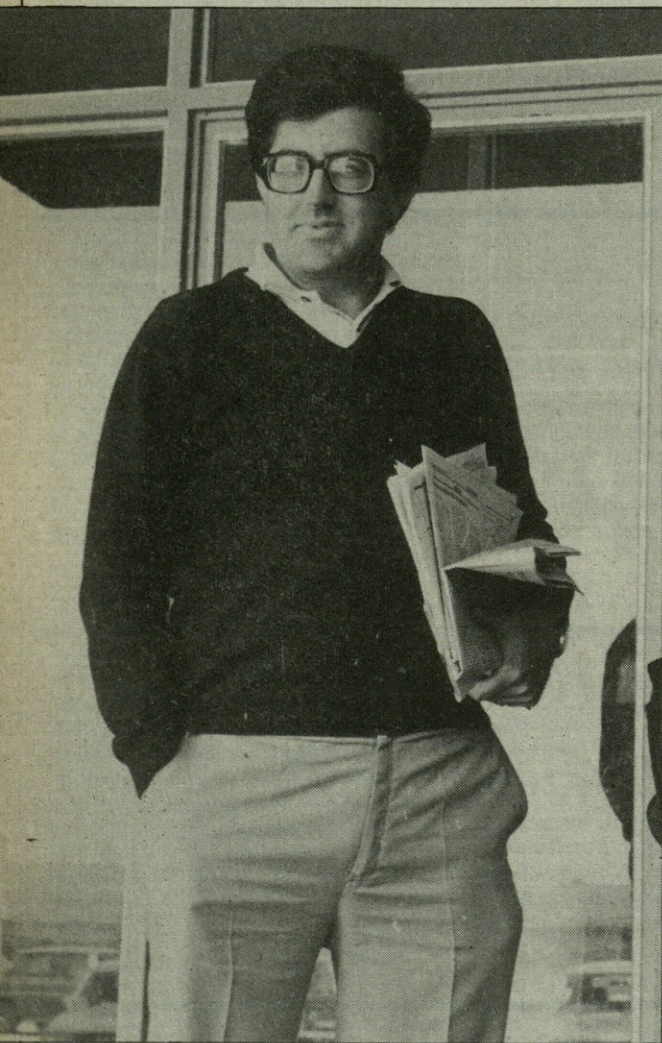
Pantxoa eta Peioren Pasatu den asteko apirilaren 15ean aurkeztu zen Peio eta Pantxoaren disko berria: «Bakezko besarkada batean», Elkar argitaletxearen eskutik kaleratua. Lehenagoko kantuegileak zituzten Manex Pagola eta Telesforo Monzon dituntuen kolaborazio ezean, Peiok sortu dituzten zortzi abestietarik hiruren hitzak. Hain zuzen, grabaketa berri honetan, Helettako Mendiburu bertsolariaren bertso batzuren bitartez, kantu bat eskeini diote Telesforori, omenaldi gisa. Dena den, Pantxoa eta Peioren estiloak ez du aldaketa nabarmenik jasan musikari dagokionez, pianoa eta esku-soinua direlarik instrumentu nagusiak.

Ganbara taldea aintzinera Ganbara musika taldeak, bere «Banan banan» plastikoaren aurkezpena burutzeko asmoz, kontzertu bat eman zuen joan den ostiralean, Usurbilgo ekitaldi kulturalen egitaraua aprobetxatuz. Aintzinako akus-

«**Banan banan**»ekin tika gaur egungoarekin konbinatzearen fruitu izan da Garbanarren emaitza: musika tradizionala eta funkyaren arteko elkar-dantza. Zortzi gaiez osatu dute diskoa, zeinetan makina bat instrumenturen hotsak antzematen diren. Gehientzuenak kantu herrikoiak dira, Lauxeta, J.A. Etxeberria eta Martin Tejeriaren zenbait letreji ere lekua utziz.

Endrike Knörrekin Gasteizko Jardunaldiez

«Toponimia da herri baten gordailua»

***Euskaltzaindiak
antolatuta eta
Jaurlaritzako
Hizkuntz
Politikarako
Idazkaritzaren
babesean egin
ziren Lehen
Toponimi
Jardunaldiak
Gasteizen.***

Apirilaren 3,
4 eta 5ean
ospatu ziren Jardunaldi
hauetan ikertzaile asko bildu
ziren, bai Euskal Herrikoak
eta baita kanpotik etorriak
ere. Ikertzaile hauetako bat
eta antolatzailea ere dugu
Endrike Knörr euskaltzaina.

**ARGIA.— Zeintzu izan
dira Toponimi Jardunaldi
hauen helburuak?**

ENDRIKE KNÖRR.— Guk
jardunaldi hauek eratu bal-
din baditugu, izan ditugu
zenbait helburu desberdi-
nak. Bada jende asko izenak
biltzen eta pertsona horiek
izan ditugu gogoan. Beste al-
detik badira toponimiari bu-
ruzko ikerketak egiten ari di-
renak, eta ez dira klase bere-
koak, eta gainera ez lukete
pertsona berak izan behar
nire ustez. Alegia, izenak bil-
tzen dituztenak eta leku ize-
nak ikertzen dituztenak ahal
delarik ez lukete pertsona

berak izan behar. Gero badi-
ra mapagintzan lanean ari
direnak. Eta azkenik badira
administrazioetan, udal, pro-
bintzi edo gobernu mailan
ofizialtze lanean ari direnak,
kartelak letreroak eta izen
normalizatze lanean ari dire-
nak.

Beraz lau pertsona talde
desberdin dira eta horiek
oro izan ditugu gogoan. De-
nei eskaini nahi izan zaie in-
formazio oparoa. Eta infor-
mazioa izan da bai teoriko
eta bai praktikoa.

**A.— Zein da gizarte-
rentzat toponimiak dau-
kan interesa?**

E.K.— Beti esan izan da
toponimia dela herri baten
gordailu, beraz esan nahi da
izenek erakusten dutela gure
iragana baina gainera gure
egunotan bada presa larria
izen horiek biltzeko. Pentsa-
tu behar da zer ari den ger-
tatzen, jendea ari da gero
eta gehiago hirietara joaten.
Gero «concentración parce-
laria» delakoa ari da egiten
bazterretan eta orduan le-
hen 10 edo 15 soro zirenak
biltzen dira hirutara edo lau-
tara, eta gainera gertatzen
da anitzetan ematen zaizkie-
la horiei halako izen desitxu-
ratuak. Beraz toponimiak
antroponimiak bezala badu
interesa eta gero bada presa
bat biltzeko.

**A.— Arazoen artean
gaztelaniaztapena dago,
leku izenetan esan nahi
dut.**

E.K.— Bistan da gure he-
rrian bada alde batetik eus-
kara, beste aldetik gaztelai-
na, beste aldetik nafar-erda-
ra edo «navarro-aragonés»,

eta gaskoiera, eta azken etorria da frantsesa.

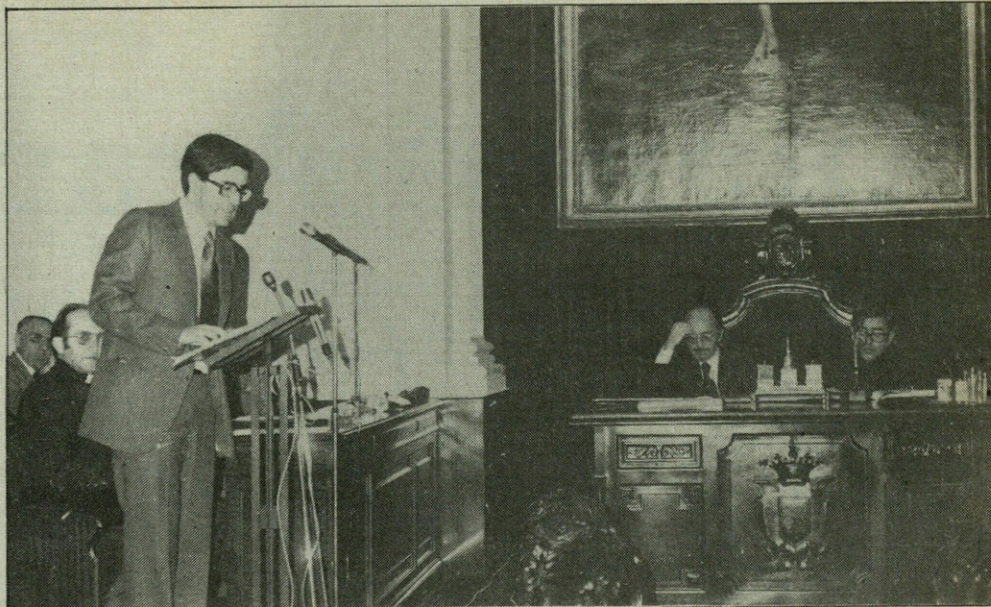
Oraintsu arte, uzten badiugu alde batera gaskoiera eta nafar-erdara, euskara atera da beti galtzen. Azken mendeotan euskal izen asko galdu dira eta euskal izen asko desitxuratu dira (esate baterako, Pirinioetan «Atxerito» dena «la Charito» deitzea). Batzu berehala konpondu ditzakegu, baina badira problema asko eta ikerketa sakona egin behar da. Beraz egin behar da alde batetik oraingo toponimiaren bilketa eta gero toponimia historikoaren bilketa. Eta bion egin daitezke monografia politikak eta hizkuntzaren izkutu asko argitu daitezke.

A.— Lan honetan nola lagundu dezakete instituzioek?

E.K.— Hori ikuskizun dagogo. Euskaltzaindiari dagokio lanaren parte haundi bat, baina erakunde publikoek ere parte handia daukate. Ezin zaio leporatu Euskaltzaindiari, besterik gabe, euskararen normalizazio osoa egitea. Behar duguna da elkar lana, eta esango nuke elkar lana muga guztien gainetik, alegia Euskal Herria dago hiru administrazioen azpian eta hor bistan zaigu muga guztien gainetik izan behar duela. Jardunaldietan zorionez ikusi ditugu nafar gobernuaren mapagintza arduradun zenbait, eta nik ere esan dut poztan naitzela ikusirik horiek ere etorri direla. Beraz nahiz eta beste administraziopean egon poztan naiz euskararen eskubideetan eta toponimia zaintzea da eskubide bat, interes bera erakusten genduela.

A.— Kanpoko partaideak ere izan dira, zer aportazio ekarri dezakete?

E.K.— Jardunaldi hauek antolatzen hasi garenean pentsatu genuen on litzakeela konparatzea gure esperientzia inguruko esperientzia zenbaitekin eta horregatik gonbidatu genuen bi katalan, eta bata da Enric Moreu-Rey, guztiz ezaguna, «Societat d'Onomastica»ko idazkari nagusia eta gero beste aldetik Galiziakoak, horiek eman dute beren ikuspuntu guztiz interesgarria. Gero Okzitania aldetik ere etorri dira zenbait, Okzitanian ez

dute ikusten posible izan daitekeen halako normalkuntza bidea han. Eta gero badago alderdi bat hemen ukitu dena eta dirudiena axola gutxi zaigula eta da euskal emigrazioarena.

A.— Beste alderdi batzuetan, katalunian adibidez, toponimi ikasketak aurreratuagoak dira, esperientzia horrek lagundu diezazueke?

E.K.— Pentsatu behar da «Societat d'Onomastica»k ia bete dituela zazpi urte, badutela han aldizkari bat, oso bizia eta egiten dituztela urtean behin bilkurak. Eta gainerakoan kartografian ere oso aurrera doaz, bai toponimia txikian baita toponimia haundian ere.

Esperientzia horrek lagundu dezake, nola bildu, zer bildu eta hori gero nola normalizatu. Arazo horretaz informazio ugari bat eman dute.

A.— Zer gertatzen da zuek ematen dituzuen izenak erabiltzen ez direnean?

E.K.— Eman dezagun «Orria», «Roncesvalles». Nonbait esaten da «Orria», paper zahar zaharretan aurkitzen duzu «Orrierreaga» edo halako zerbait. Eta gero badago tartean halako literatur forma bat, «Orreaga», eta azken finean da hautapen kontua, eta ez da beti erraza.

A.— Zer eragin dauka politikak toponimian?

E.K.— Euskaltzaindiari gehienetan eskatzen zaio bere eritzia, baina eritzi hori ez

da beti jarraitzen. Eta hori gertatzen da ere, batzutan, kaleen izenekin. Guk ez dugu erabakitzen zein izen jarri behar den, guk esaten dugu zein leku izen zegoen hor eta testigantza zaharrak. Politikoei, agintariei dute azken hitza, apaizek bezala.

A.— Zeuk eman zenuen hitzaldi bat jardunaldi horietan, zein izan da bere gaia?

E.K.— Nere hitzaldia izan da «Arabaren egin diren toponimi bilketa eta ikerketen gainean». Eta hori buruz egin nuen halako historia txiki bat, bilketa lanean nor aritu diren eta gero ikerketak nork egiten dituzten. Gero aipatu nituen bigarren partean Arabako toponimian aurkitzen diren zenbait arazo. Eman dezagun «Araba» eta hor aipatu nuen Juan de Vitoriak XVI mendean esaten duena: «*Los naturales le llaman Araba*». Gero «Gasteiz» izena, etimologia oso eztabaidatua izan da eta oso pozgarria da baduela zerikusia «gazte» izenarekin.

Gero aipatu nituen beste zenbait arazo, hiri toponimia, kale izenak eta abar.

Beste zenbait problema ere aipatu nituen, normalean ukitzen ez diren problemak, alegia, hotel, denda eta tabernen izenak. Hori ere onomastika da, eta erdi toponimnia, zeren gelditzen zaren tabernaren izena azken finean toponimioa edo leku izena bihurtzen bait da. Benetan tristegarria da ikustea zer gertatzen den, koloniza-

tuak gaude denda, pub eta tabernen kontuan. Kalera irtetzen baldin bazara euskal izen ugari ikusten duzu baina erdal izenak askoz ere ugariago dira gaur egun. Norbaitek kafetegi, denda edo halako zerbait irekitzen baldin badu, mesedez, begira dezala non irekitzen duen.

Beraz problema asko dauka eta horrela bukatu nuen, alegia, «desideratum» bat bota nuen, ia egiten den benetan lana, bilketa lana, ikerketa lana eta gero ia zaintzen ditugun leku izenak eta ia saiatzen garen biltzean eta ikerketan orain arte bildu eta ikertu ez ditugun izenak, alegia, aipatu ditudanak, hotelak, ostatuak, dendak... Eta hortaz badaude modak baina gehienetan euskara atera da galtzaile.

**Pablo R.
de ARETXABALETA**

Anuntxi Arana sineste zaharretan aztarrika

ANUNTXI ARANA

BIDARRAIKO
ARPEKO SAINDUA
ITO ETA SINESTA ZAHARRAK

8

LOGIAREN EUSKAL BILDUMA (AEB)
BARANDIARAN JOXEMIEL

**Bi liburu ditu
jadanik
idatzia
Anuntxi
Aranak Ipar
Euskadiko
mitologia eta
sineste
zaharren
inguruan.**

Laster plaza-
ratzekotan
du hirugarrena, «Ipar Eus-
kal Herriko ipuin eta legen-
dak» lanaren bigarren zatia
izango dena. Baionan topa-
tu dugu, berez arabatarra
den emakume gaztea.

ARGIA.— Bigarren libu-
rua kaleratu duzula-eta
gatoz zure bila.

Anuntxi Arana.— Egia
esan ez dira osoki eneak,
baina esplikaturko dizut. Le-
hendabizikoa, «Ipar Euskal
Herriko ipuinak eta legen-
dak» abenduan argitaratu
zen, Haranburu argitaldaria-
ren «Antropologia» sailean,
eta horrek argitasun pittin
bat behar du.

1875etik 1885a artean lau
artikulu argitaratu ziren
Paueko aldizkari batean,
«Bulletin de la Société des
Ciénces, Lettres et Arts de
Pau» delakoan. Horietan Ipar
Euskal Herriko ipuinak ager-
tzen dira, Jean François Cer-
quand izeneko batek bil-
duak. Gizon hori Bordaleko
akademiako inspektorra zen
Pauen, eta haren pean zi-
tuan Amikuze, Garazi eta
Zuberoako errient edo maisu
guztiak. Errient guztiei eska-
tu zien entzuten zituizten
ipuin guztiak idatz zituzten,
entzun bezala, eta berari bi-
dal diezazkioten.

**A.— Garai hartarako ha-
rrigarri ere egiten da.**

A.A.— Esan behar da or-

duan entzute handia zuela
Tylor eboluzionistak, beste
hainbatek bezala, eta aski
modan zen zaharkeriak bila-
tzea. Euskal Herrian ordu-
koak ziren Julien Vinson, eta
jende horiek.

Hala ere, esan behar da
Cerquand-en metodoa aski
modernoa zela: ipuinak en-
tzun ahala, diktatu gisa, har-
tzeko agintzen zien errien-
tei. Ikusten da beti ez zela
hola egin, batzuk landuak di-
rela nabari da.

Gaur egun oso liburutegi
gutxitan aurki daitekeen bil-
duma hartan akats bat na-
barmena da: ortografia ere-
durik batere ez dute, eta
idazle bakoitzak berak deriz-
kion gisan ipintzen du. Nere
lan bat, beraz, ortografia ba-
teratzea izan da. Zalantza
ugari izan dut, askotan ez ze-
nekien-eta garbi zein erizpi-
deri jarraitu. Azkenean ne-
rea jarraitu dut, eta testuak
batere aldatu gabe eman di-
tut gaurko ortografiak, ipuin
bakoitzaren bukaeran hizte-
gi ttipi bat ere ipiniz.

**A.— Paueko boletin ho-
rretan pentsatzekoa da
ipuinak frantsesera itzu-
liak emanen direla...**

A.A.— Cerquanden lana bi
partetan osatua zen. Batetik
itzulpena frantsesez, eta ho-
rri ematen zion garrantziarik
handiena hain zuzen, ipui-
nen bidez euskal antropolo-
gia eta mitologia ikertu nahi
zitu elako. Harentzat funtsez-
koa zen jendeak ezagut ze-
zan gure mitologia, eta itzul-
penen ondoan sekulako nota

piloa ipintzen du, beste mito-
logiekin gurearen pasarteak
alderatuz, hainbat autoreen
aipamenez... eta eraskin gisa
eskaintzen zuen jatorrizko
bertsioa, euskarazkoa. Notei
nik hainbeste garrantzia ez
diet eman, eta laburpenetan
ipini ditut.

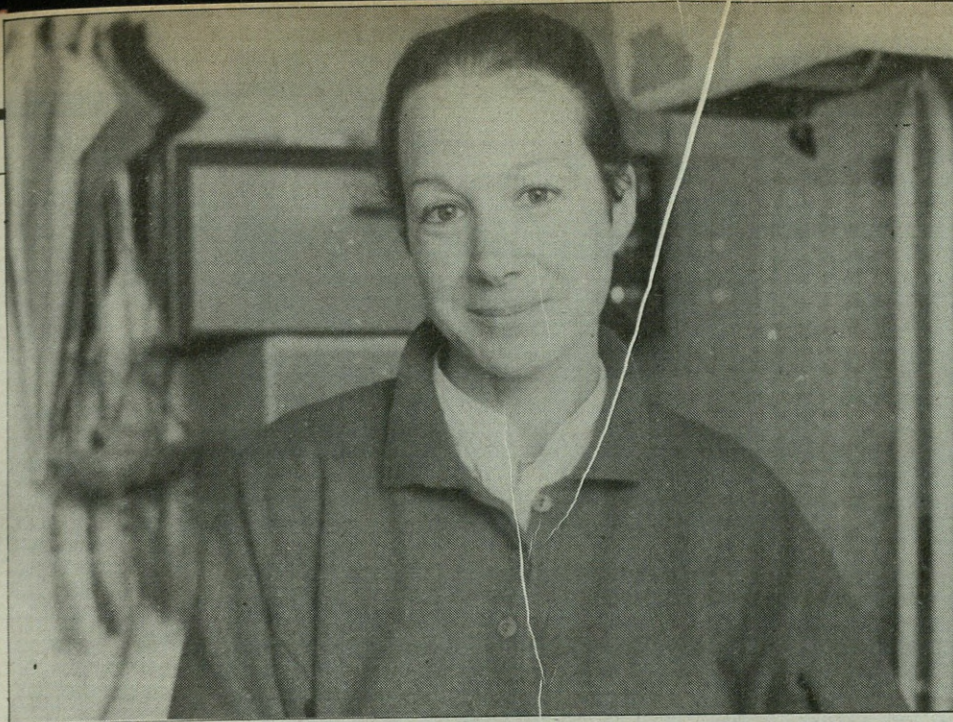
Ipuin horiek sailkatu ere
egin ditut, zeren hamar urte-
tan zehar bilduz doan ipui-
nak Cerquandek heldu-arau
argitaratzen ditu. Beraz, la-
minei buruzko ipuinak elka-
rrekin ipini ditut, basajaunei
buruzkoak beste sail batean,
eta hola.

**A.— Eta zenbat izango
dira denetara?**

A.A.— Cerquandek 117
ematen ditu, baina denek ez
dute beren euskarazko pa-
sartea, eta azkenean 110ean
geratu dira. Frantsesez hu-
tsik zeudenak batzuk labur-
tuta eman ditut, euskaraz.
Esan behar da Cerquanden
bilduma hori osatzen dute-
nak direla Euskal Herrian
bildu diren lehen ipuinak.

**A.— Zu ez zara uniber-
tsitateko irakasle eta hola-
korik, nola iritsi zara lan
honetara?**

A.A.— Ez nabil, ez, uni-
bertsitari giroetan. Esan be-
har dut orain hiru urte egin
nuela «Harpeko Saindua» de-
lakoari buruzko lana, urte
hasieran honetan argitaratua
izan dena. Euskaltzaindiaren
«B» mailako titulua eskura-
tzeko lan bat egin behar da,
eta horretarako Ipar Euskal
Herriko mitologia arakatzen

ari nintzela aurkitu nituen ipuin horiek.

«Txertoa»ko Luis Jimenez Aberasturik bazekien holako gauzetan nenbilela, eta proposatu zidan ea ez ote nuen bilduma bat egin nahi lparaldeko ipuinekin, egile ezberdinenak batuz, Barandiaranenak, Barbierrenak, etabar. Baina Cerquandenak biltzea hobeki izanen zela pentsatu nuen, jende gutxi ezagutzen zituelako.

A.— Aizu, eta zergatik ez dituzu ipuinak euskara batuan argitaratu?

A.A.— Iruditzen zitzaidan ipuin horiek monumentu batzuk direla, ikutzen baldin badituzu nolabaiteko bandalismo bat egiten duzu. Askok gainera ez dira orijinalak, Hegoaldeko bildumetan ere antzekoak aurkitu daitezkeelako, eta duten xarma neurri handi batean duten euskarak ematen die. Beste batzuk, alda, orijinalak dira, edo nik bederen beste inon ez ditut aurkitu.

Esan dezadan, dena den, bi tomatan argitaratzekoak direla ipuin guzti horiek, eta lehendabizikoa dira Euskal Herriko pertsonaieetatik urrun direnak, eta Europako tradizioan zerikusia dutenak.

A.— Zerk harritu zaitu gehien ipuin guzti horien artean?

A.A.— Batetik narrazio teknikan agertzen duten biluztasuna, aho tradizioa ipuinek duten biluztasun hori, funtsezkoena kontatzen dute, floricurari gabe. Beste alde batetik, Euskal Herriko antzinako bizimodua ere adierazten dute. Eguneroko bizimodua esplikatzen duten

agiri etnografiko batzuk dira.

Bada ipuin bat bi ahizpaz mintzo dena, bata zintzoa eta bestea oso gaiztoa. Zintzoa oso ederra da eta eskilarapean uzten dute, eta dio ipuinak gaiztoa sukaldera eramaten zutela. Sukaldea zen etxearen zentroa, eta gure mentalitatean ez litzateke horrela, gure «Mari Errauskin» beti sukaldean da, gaisoa, lanean... eta besteak saloian. Holako gauzak.

A.— Zure beste liburua «Harpeko Saindua» da, arestian esaten zenigunez «zureago» kontsideratu dezakezuna. Hegoaldean Harpeko Saindua ez genuen ezagutzen.

A.A.— Bon, Bidarra herrian bada harpe bat, eta harpean bada saindu bat. Mendira pasatzerakoan handik pasatzen zara, bide aski inportante bat pasatzen bait da, eta han ikusten dituzu loreak, argizariak, errosarioak, haur jantziak, mokasak edo sudurzapiak... eta «zer demontre ote dago hemen?».

Diploma bat eskuratzeko lan bat egin behar nuen, eta Harpeko Sainduaz egitea pentsatu nuen, zer den, zergatik doan jendea bertara eta abar. Magnetofono hartu, Bidarra joan eta han zaharrei galdezka hasi, zeren zorritzarrez zaharrekin egin behar dira gauza horiek, gazteek ez bait dakite kasik ezer.

Han bada harrizko saindu bat, sainduari ura dario eta ur horrek negalak eta ezemak sendatzen ditu. Hori turista liburuetan ere agertzen

da. Lehen fertilitatearekin ere zerikusia ematen zitzaien, eta ezkonberri asko haruntza joaten omen zen, gero haur ederrak egin nahiz.

A.— Baina harria zer da, bertan forma horretan sortua, ala kanpotik ekarritako irudi bat ala...

A.A.— Sinestedunek esaten dizute neska gazte baten gorputz petrifikatu bat dela, sinisterik ez dutenak esango dizute estalagmita bat dela. Baina eskultura ez da, harri antropomorfo bat da, pertsona itxura du orohar, baina bururik gabe.

Eta jendeengana jo nuen, galdezka, ea sendatutako jenderik ezagutzen zuten, edo zigorturik... zeren sainduak zigorrak ere ematen bait ditu, trufariei. Oso normalea da, zigorraren artean, behetik edo kakaeria, baita mendian zangoa haustea ere, edo abere edo kabaletan eritasuna. Bada zigor bat behin gertatu omen dena, eta oso polita: hango sosa ohostu zituen emakume bati ez dakit zerk, batzuek diote deabru bat izan zela baina dena dela ere Sainduak igorritako zerbaitek, aztala edo opoa eraman zion, supazterean zegoela, ekaitz gau batez.

A.— Eta nor da mese-deak bezala zigorrak ere banatzen dituen Saindu hori?

A.A.— Tradizioak dionez, jende goputzaren irudia duen harri hori neska artzain bat zela, eta mendian zegoela egun batean desagertu egin zela. Hori Barandiaranek ere bildua dauka.

Bilatu zuten, baina aurkitu gabe, eta denbora askoren buruan hotsak entzun omen ziren harpe horretan, argiak ere ikusi zirelarik, eta biharra monean haruntza joanez, jendeek aurkitu zuten galdu-tako neska harri hori bilakatu zela.

A.— Jende asko joaten al da Harpeko Sainduarengana?

A.A.— Lehen askoz gehiago joaten omen zen, baina oraindik ere asko joaten da. Ni pasa naizen guztietan ia beti aurkitu dut norbait, poltsa eta botilekin ura hartzen. Inguruko herrietatik joaten da jendea, Baztan aldetik ere bai, Baionatik, Pauetik... Duela urte batzuk «Paris-Match»en edo propaganda agertu zen, eta turista asko etorri zen. Kontatu didate hemendik Ameriketara joandako jendeak eskatzen dietela familiartekoei horko ura bidal diezaieten. Eta nik Bidarrain elkarrizketatutako guztiek ezagutzen zuten sendatutako norbait edo zigortutako norbait.

A.— Gauza horiek kontatzeko jendea errez ireki al zaizu?

A.A.— Esan behar da bidarraitar batekin egin ditutela elkarrizketak, eta izotza berehala hausten zen. Dena dela, sineste hori jendeak oso agerian du, ez du ezkutatzen, jendeak loreak eramaten ditu, ur bila joaten da, askotan inguruko baserriren batean galdegin behar du Saindua non den... lotsarik ez du, eta zertan edukirik ere ez du gainera.

Zaharrek, bestalde, ikusten dute ixtorio horiek nori kontaturik ez dutela. Gazteek trufa egiten diete, ez diete sinesten, zaharrak konturatzen dira gauza horiek bukatzen ari direla, inork ez dituelako entzun nahi.

P.Z.

Nafarroako Bertsolari Txapelketan, bigarren saioa

Lekunberrin, Alkatek jaso zuen mailarik altuena

**400-500
pertsona bildu
ziren
Lekunberrin
bigarren
kanporaketa
hau ikusteko
asmoz. Bertako
Jaian-Jai
pilotalekua izan
zen
kanporaketaren
eszenatokia.**

Gau eskolak
eta Udalak
poliki hornitu zuten frontoia,
estradoa eta apaingarriak ez
ezik berogailu edo estufa ba-
tzuk jarri zizkigutela. Esker-

tzekoa detailea, zeren orain
zazpi egun Lesakan elurra ari
bazuen, atzo ere Lekunberrin
elurra ondoan genuen eta gi-
roa hotza zen.

Publikoak gozatu zuen

Joan den igandean parte
hartu zuten bertsolariak
hauek ziren: Martikorena, Es-
tanis Perurena goizuetarra,
Fagoaga, Alkat eta Ezponda
iparraldekoak, Azpillaga
errezildar-irunearra, Madaria-
ga, Jaso eta Argiñarena lehe-
na.

Lana haxe zen: Hiruna
bertso zortziko handian ofi-
zioan eta beste hainbeste
zortziko txikian. Gero, gar-

tzelako gaia: «Udaberrian,
ilargi betea dagoen gau ba-
tean, bakarrik zaude». Hau
zen hiru bertso egiteko gaia,
librean. Nahiko ongi aritu zi-
ren bertsolariak eta publikoa
dexente berotu zen, prime-
rako giroa sortu zelarik.

Bederatzi bertsolari zeu-
denez, ofizioan hirunaka ari-
tu ziren Argiñarena, Mada-
riaga eta Jaso lehen eta Al-
kat, Ezponda eta Azpillaga
gero. Lehen hirukoteak hau-
xe zuen ofizioa: Argiñarena
izeba neskazarra zen, gi-
zonik nahi ez zuena etxean.
Madariaga iloba, ezkontzeko
prest zegoena izeba kontra
egon arren, eta Jaso iloba-
ren senargaia. Gai klasikoa,
Madariaga eta Jasori batez
ere oso ongi egokitzen zi-
tzaiena. Publikoak gozatu
zuen.

Fagoaga eta Madariaga
aritu ziren ofizioan ere gai
honekin: Fagoaga turista
euskalduna zen eta Madaria-
ga Afrikako beltza. Gai bi-
txia zen eta, agian, etekina
ematen ahal zuena, behar
bezala heldu ezker. Behar
bada ez zuten horretan ge-
hiegi asmatu. Gaiaren alde-
tik, beraz, denetarik izan
zen, baina askotan, gaia be-
ra baino gehiago bertsola-
riak ongi heltzen diona izat-
en da.

Jaso, bertsolaririk mundialena

Perurenak ederki kantatu
zuen gartzelakoan eta Uda-
lak ematen zuen saria (kopa
ederra) jaso zuen. Alkat, Ar-
giñarena, Azpillaga eta Ez-
ponda besteen gainetik ibili
ziren, gero puntuazioan ikusi
zen bezala. Azpillaga gaz-

teak prestaketa ona eta aberatsa erakutsi zuen; ohizko ez den sei puntuko doinuaren aritu zen gartzelako gaian eta poliki aritu zen arratsalde guztian.

Alkat eta Ezponda aurten ere finalean ikusiko ditugu, seguruenak. Gartzelako gai lirikoak ongi etorri zitzaizkion hauei.

Eta azken komentarioa Jaso eta Madariagarentzat, beteranoenak eta farre egiteko gogoia ezpainetan jarri zutenak. Beraientzat izan ziren txalorik handienak, merezimendu osoz. Jaso, bertsolaririk mundialena dugu; janzke-raz, dotoreena, umore han-

dikoa eta kantatzeko garaian espektakularra. Guzti hau gutxi balitz, beste rekord bat ere badu: hamar zortzi silabatako puntuetan silabarik gehien sar deza-keen bertsolaria bera da.

Giroa ari da erakusten antolatzaileek asmatu zutela aurtengo txapelketa aurrera eramatea erabaki zutenean. Datorrena, Heletan.

Bukatu baino lehen klasifikazioa emango dugu: Ernest Alkat, 460 puntu; Joxe Migel Argiñarena, 453,5 puntu; Bernardo Azpillaga, 450,5; Dominique Ezponda, 448 puntu.

JA

Txapelketa, nafar bertso giroa piztearren

Hainbat bertsozalek harriturik ikusi omen zuen 1986.eko Nafarroako Bertsolari Txapelketa iragartzen zuen txartela. Nola ba, Euskadikoa bukatu berria dagoelarik, Nafarroakoa? Hori eta beste hainbat gauza jakitearren Bertsolarien Lagunen Elkarteko partaidea den Lontxo Aburuzarengana jo genuen hitz pare bat egiteko, eta horretan hitz egin genuen berri ematera gatozkizue.

Pasa den urteko Nafarroako Txapelketa bukatu eta berehala hasi ziren Euskadiko Txapelketarako kanporaketa saioak, eliminatokiak, hain zuzen. Ordurako Nafarroan Txapelketa egin berria zegoen eta bertsolariek erabaki zuten egindako Nafarroako Txapelketak berak emanko zuela Euskadikoan parte hartzeko sailkapena. Beraz, 1985.eko Txapelketan mailarik handiena agertutako bertsolariak pasako ziren Euskadi mailara, Xanpun lapurtarra (aurrean Euskadiko Txapelketaren semifinalera iritsitakoa) talde horren barruan zegoelarik.

Euskadiko Txapelketa guztioak dakigun arrakastarekin burutu da eta orain badator Nafarroakoa. Izan ere, Euskadikoan agertu zi-

ren bertsolari nafarrek ez zuten gainerako guztiek erakutsi zuten maila erakutsi, eta, hori dela eta, bidezkoa iruditzen zaie Nafarroako Bertsolari Elkartekoei Nafarroakoa aurten ere antolatzea: «Kontutan hartzekoa duk hemen maila bajuxeagoa dela, eta, al-diz, Nafarroako Txapelketak laguntzen duela hemengo giroa berpizteko. Urtean zehar egiten ez diren saioek uzten duten hutsu-nea betetzera zetorrek Txapelketa hau. Hori dela eta, nahiz Euskadikoa egin berria izan, Nafarroakoak bere helburua betetzen duela pentsatu diagu, eta, hortaz, aurrera jo diagu», dio Aburuzak.

Zertan datzan maila diferentzia hori berehala galdetu dugu. «Iparraldekoak dira Nafarroa mailan onene-

tarikoak. Hala ere, Gipuzkoako edo Bizkaiko bertsolariak ohituago zegoen gaurko gaiei egokitzen. Saio gehiago egiten dik eta ariketa gehiago ere bai. Plaza gehiago egiten dik, eta jakin dik garai honetan eman den berrikuntzari egokitzen. Nafarroakoa, aldiz, bere betiko txokoa aritzen duk eta ez dik horrenbeste bertsolaritza lantzen, hortik zetorrek desfasea! Bestalde, hemengo gazte jendeak Euskadiko maila ikusita atzera jo dik piska bat. Dena den, desfasea dagoen edo ez dagoen guri ez zaiguk hainbeste inporta, gu hemen bertsolaritza indartu behar delakoan gaudek. Alde horretatik ez zaiguk hainbeste inporta txapel-dun zein ateratzen den. Ez duk hainbeste norgehiagoka ibiltzea, ibiltzea bera duk helburu nagusi». Ikuspuntu zuzena dirudi gure elkarrizketatuak mahai gainean paratzen duena.

Aurtengoa nola izango den

Aurten lau kanporaketa izango dira finala baino lehen. Lehenbizikoa apirilak 6an Lesakan, 5etan, bigarrena apirilak 13an Lekunberrin, 5etan, eta hirugarrena apirilak 20an Heletan, 4etan. Hiru saio hauek pasata, maiatzak 4an izango da finala, Donezteben, arratsaldeko 5etan, «Txapelketarekin beti nahi izan diagu bertsolaritza Nafarroako bazter guztietara zabaltzea. Horregatik beti aukeratu dizkiagu toki diferenteak saioak egiteko. Aurreko urteetan finalak Sunbilan, Garazin eta Leitzan izan dituk, eta kanporaketa saioak Arnegin, Elizondon, Iruñean, Etxarrin eta beste hainbat tokitaraino zabaltu dizkiagu zaletasuna indartu nahiean. Aurten ez zekiagu epaimahikoek eliminatorki bakoitzaren puntuaketa emango ote duten zuzenean edo saioa bukatua, edo, orain arte egin den bezala, hiru kanporaketak bukatutakoan finalera pasatu direnen zerrenda emango ote duten. Erabaki gabe zegoek».

Puntuak ematearen ardurak, gaiak jartzearena bezala, epaimahikoen esku gelditzen da. Epaimahaiari

Bujanda, Izeta eta Urroz daude Hegoaldetik, eta Itzain, Larre eta Santos Iparraldetik. Garrantzi handiko auzia, gaiak aukeratu eta bertsolarien lana neurtzearena. «Gaia askotan ez duk hain inportantea, gai berria aterata ere bertsolari klasi-koak bide klasikoetik helduko zioke, eta berritzailea saiatuko duk bide berria urratzen. Gaijartzailea Dionisio Mujika dugu, lesakarra. Inportantea duk gaijartzailea bere tokian egoten jakitea».

Gazte eta zahar, Iparraldeko zein Hegoaldeko, eskolatua nahiz eskolatu gabea, klasikoa nola berritzailea, denetarik bada parte-hartzaileen artean. «Presupostua 900.000 pezetakoa duk. Nafarroako Gobernuak, CANek, CAMEk eta Lankide Aurrezki Kutxak emandako laguntzekin beteiko diagu gastua. Ezer atzerako bagenu beti ere saio gehiago egiteko eta antolatzeko aprobetxatuko genikek».

Hor dago, beraz, Txapelketa. Helburua Nafarroa euskaldun oraindik motel honetan giroa berpiztea dela beti kontutan harturik, ikusiko dugu nor gertatzen den irabazle. Iparraldekoek aukera handia dutela ematen du. Baina agian, Hegoaldeak, eta bereziki hiriburutik sortzen ari den haize berriak zer esanik izan lezake.

JA

ELHUYAR . Zientzia eta teknika

EZ GELDITU

AZALEAN

ZATOZ MUINERA

Elhuyar. Zientzia eta Teknika 80 orrialdetan zientziaren garapenaz informatuta egoteko behar duzun guztia bi hilabete behin. Bi hilabetero.

- **Astronomia** sailean *Jesus Arregi* ren eskutik unibertso mugaezinaren zorabioan murgilduko gara. Gainera, jira-biraka dauzkagun sateliteak zertan ari diren ezagutuko dugu.

- **Landuz egiten da zientzia** sailean *Jose Ramon Aizpuruak* etxean egiteko saio interesgarriak proposatuko dizkigu.

- **Osasuna** delakoan *Jabier Agirrek* aholku eta gomendioak emango dizkigu osasuntsu mantentzeko.

- **Jolas Matematikoak** izenekoan *Jesus Mari Goñi* eta *Juanito Etxeberriak* burua berotzeko problemak proposatuko dizkigute.

- Zure etxeko ordenadorearekin zer egin ez badakizu *Jesus Mari Iturriotzek* **etxeko ordenadorea** sailean zer egin planteiatuko dizu.

Gainera, liburuak, berriak, informazioa... eta interes biziko gaiak sakon eta modu ulergarri tratatuak.

bi hilabete behin zure eskutan

Elhuyar. Zientzia eta Teknika aldizkaria jaso nahi dut. Urtean honen sei ale jasoko ditut gainera doan "Elhuyar" aldizkariaren bi ale.

Izena.....

Helbidea.....Lanbidea:

Hiria.....Telefonia:

Ordainketa:

Errenboltoz

Kontu-korrontea k/k zenbakia:.....Bankua:.....

Urtebeterako 2.000 pta. Euskal Herria eta Frantzia

bi urterako 3.900 pta.

hiru urterako 5.800 pta.

urtebeterako 2.500 pta. beste herrietan.

BERTSOLARI KLASIKOA?

Argi dago bertsolari famatu horiek [Azpilaga, Joxe Lizaso beraren aita] ni baino hobeagoak direla, eta horrela aitortu behar dut. Nire lehen ikasgaiak nire aitak irakatsitakoak dira. Nik beti edan dut klasikoan iturrietatik, baina beste maila batean esan beharra daukat Amuriza eta Lopategiren lana izugarritzkoa izan dela, heurei esker bertsolaritzarekiko harrera gero eta hobeagoa baita jendearen aldetik. (...) Egia da klasikoan iturrietatik edan dudala, baina, halere, baditut ere bertsolaritzan eman den berrikuntza sakonaren eraginak".

Sebastian Lizaso, «Euzkadi», 236. zbka., 86-IV-3

IKASTOLAK

Hezkuntzak ere emaitz onak emateko organizazio eta funtzionamendu ona eskatzen du gaurregun. Dohantasuna eta kalitatea dira gure kezka orain. Hori da gure borrokaren eta gure azterketaren helburua. Itsumenik, setakeriarik eta harrokeriarik gabe plazaratzen ditugu gure nahiak. Arretaz entzungo zaizkigulakoan plazaratzen ditugu, gainera".

Antonio Campos, «Deia», 86-IV-10

ETB-EUSKARA

Kontutan hartu behar da telebistaren ikuslego potentziala ehun bada, euskara hitzegiten dutenak ehuneko 20a baino ez direla. Horrek esan nahi du ehuneko 20ko audientzia edukitzeko, euskaldun guztiak egon behar luketela telebistari begira, eta hori ez da inon gertatzen eta hemen gutxiago. Espainiako telebistaren audientzia ehuneko 40koa da, beraz hori hemen aplikatuta ETB ikusiko luketenak, uste dut, ehuneko 9a dela. Eta ez dakit bidezkoa den edo zer puntutaraino den bidezko ehuneko 100ak ordaintzen duen dirua ehuneko 9arentzat bakarrik erabiltzea".

Bigen Zupiria, «Aizu!», 45. zbka., 86ko apirila

JULIO CARO BAROJA

Julio Caro Baroja ez gaitu konprenitzen. Halaxe dio martxoaren 14ean egunkari batetan argitaratutako artikulu batek. (...) Euskal Herriaren benetako lotura eta zurkaitz nagusia euskara dela sinesten dugunok ez dugu agian geure burua ondo ulertuko, baina erraz konprenitzen dugu euskararik gabeko lanabes moldakaitzeekin gurera datorrenak gure barnera sartzeko abildaderik ez izatea. Lehengo kanta zaharrak zionaren antzera, «alperrik izango da señorito fina». Euskararik gabe dela, D. Julio dela beste edozein Dr. edo Lic. belarrimotz, oso kanpotar gutxi izango da aurrerantzean ere erdararen bidez herri hau ulertuko duenik".

Boni Urkizu, «Habe», 84. zbka., 86-IV-1

ANTZERKIA

Euskal antzerkigintzan orain arte eman dako pausuak zizakadura modukoak izan dira. Duda bari, euskal teatroaren etorkizuna kalitatearen hobekuntzan datza. Musika arloan gertatu den bezala, hasieran testigutza politiko baten islada zen, baina gero hobetu egin da kalitateko exijentzia bategatik. Beraz, geurea kalitatearen aldeko apustu bat da".

Patxo Telleria («Maskarada taldea»), «Enseiukarrean», 1. zbka., 1986ko udaberria

txutxumutxuka

Sabin

«Abuztuaren 15eko bazkalondoa» katalanez

«LA SOBRETAULA DEL 15 D'AGOST» izango da Joxe Austin Arrietak orain arte kaleratu duen nobela bakarrak katalanera izulpean eramango duen izenburua. Aurki agertuko omen da, «El País»en edizio katalanek agertu duenez, eta Columna argitaletxearen esku joango da argitaratze-ardura. Aipatu «El País»eko informazio horretan, Joxe Austinek bere izenaren beste bertsio berri bat jaso du: «Xose Austin». Ez da marka txarra.

Jaurlaritzan ez daude pozik Bertsolari Txapelketarekin

«EUKADI» ALDIZKARIAK hai-zatu duen esamesaren arabera, Eusko Jaurlaritzan ez omen dira oso pozik geratu Bertsolari Txapelketa Nagusiak eraman duen norabidearekin, nonbait «tirabira

gogorak» izan direlarik. «Euskaltzaindia ere nahiko minduta dabil dirudienez», gehitzen du astekariak. Geroa guztiz politizatua agertu izan dela omen da prolema nagusia, eta badirudi aurrerantzean instituzioek baldintza gogorragoak jarri nahi izango dituztela subentzioak banatzeko garaian.

Seaskak egun gorriak ditu

BADIRA NONBAIT FRANTSES KULTUR MINISTRARI BERRIAREN deklarapenak, Adour Irratiak jasoak eta Seaskari erreferentzia eginez. Herrialde bakoitzaren berezitasuna defendatzearen alde agertu da, eta baita ere euskaraz ikasi nahi dutenentzat euskal ikastetxeak egon daitezkeen ere nahi lukeela esan ei du, hori bai, argi utziz eskola horiek ez diotela trabarik egin behar gazteen geroari, «gazteak biziari lotuko» zaizkiolarik. «Frantziar lege bat bada. Lege hori aplikatuko dugu, lege osoa eta legea bakarrik», izan zen Alliot anderearen sententzia soila.

atrebentzia ez bada

Primabera-beranokoa

BIZIKLETAK bezala, look gehienak ere udarako izan ohi dira. Laster, marketingeroen spot publizitario eta aldizkari enperifollatuek flashez beteko dizkigute berriro ere begiak, kokoteko ganbarek gainezka egin arte. Eta gero, bulebarretan paseatzeko maniki bihurtuko gara ia konturatuta gabe (!). To primabera-beranokoa!

Baina ez da hori dena. Bai zera! Okerrena, dagoeneko inor ezin daitekeela estereotipotatik libratu. Koadrozko atorra badaramazu nola bertsolari txapelketara txaketa desenfadatu agertu arren ere. Honezkero, nahiz eta bilutsik kaleratu, denetarikoz zurrumurruak entzungo dituzu pasadakoan: lotsagabe-zikina, nudista-pitekanthropikoa, ekologista-erradikala, marikoi-alena. Bakoitzari bere tipologia omen dagokio, eta ez du bueltadeojarik aintzinako kontu honek!

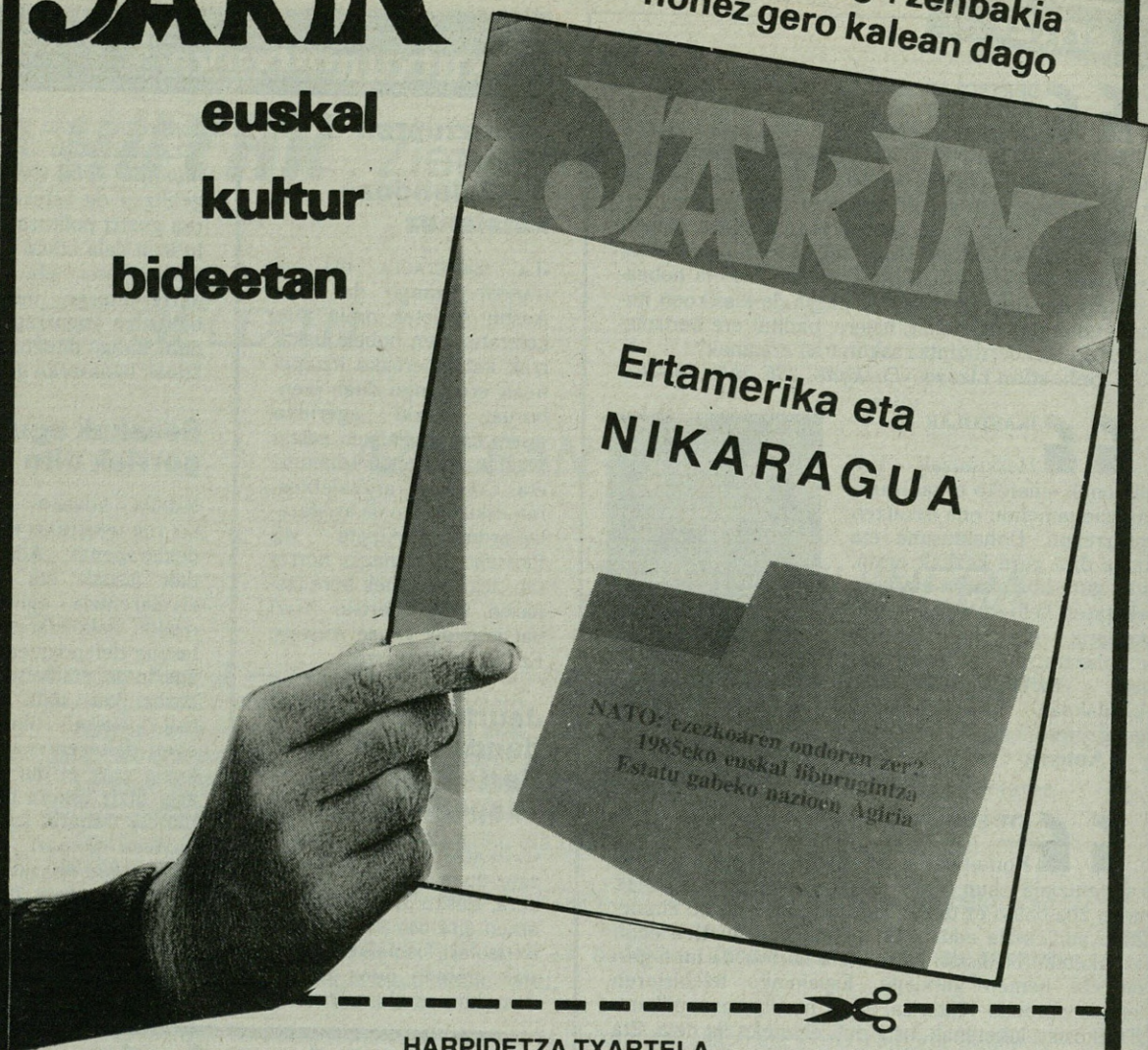
Imaginaren industriak beste era batera pentsatzen erakutsi digu, iparramerikar zineak txintxo eta gaiztoen binomioarekin egin duen gisa beran. Gaur egun, hainbeste imajina hain denbora gutxian asimilatu eta aztertu behar ditugunean, sailkapen aprioristikoka jotzen dugu. Jadanik, edukiak baino, formak dira klasifikagaiak. Eta inoiz edango ez duzun ardoaren botilako etiketa izatera igaro zara. Seriean fabrikaturiko etiketa ibiltaria.

Violet ITHURRI

JAKIN

**euskal
kultur
bideetan**

38 . zenbakia
honez gero kalean dago

HARPIDETZA TXARTELA

JAKIN aldizkariaren harpidedun egin nahi dut:

Izena

Kalea Herria

Gurutze (+) baten bidez adierazten dudana erantzun egingo dut urteko ordainketa (2.000 pta.)

☐ txeki bidez ☐ renboltoz ☐ nire Banku kontuaren bidez (bete beheko zati hau)

Banco o Caja de Ahorros Banku edo Aurrezki Kutxa

N.º de cuenta / Kontuaren zenbakia

Sucursal / Sukurtsala

Titular de la cuenta / Kontuaren jabea

Entitate horretako nire kontuan zorpetu itzazue, mesedez, JAKINek nire izenean aurkez diezazkizuen erreziboak. Agur.

Sírvanse adeudar en mi cuenta con esa entidad los recibos que a mi nombre les sean presentados por JAKIN. Atentamente.

Firmado / Zinatzailea

Domicilio / Helpidea

JAKIN - Ategorrieta hirib., 23 - DONOSTIA (13)

HARPIDEDUN EGIN ZAITEZ!

Herriminez Mertxeri

Herri honetan sortu ninduten
gauak eguna bezala,
amak latzoan gorde ninduen
oraino haurño nintzela,
goitik mendiez inguraturik
behe aldetik kresal,
ez jakin arren ohartu nintzen
gurea euskara zela.

Amarengandik irentsi nuen
sakoneko herri grina,
gazte nintzela hausnartu ere
nahiari darion mina,
zapaldutako herri ororen
egarri eta ezina!
Erats ditzagun hodei ilunak
betor zohardi urdina!

Erraietatik jalgi zaitzaidan
askatasun irrintzia,
honetan gero ipini nuen
neure ahalmen guztia,
erabakia gogorra baina
maitasunez zen jantzia,
garai haietan eman bait nion
herriari garrantzia.

Gatazkazale bihurtu behar,
hau histuraren etsia!
egunen batez lehertuko ote
itomenezko hesia,
badakikegu horretarako
bidea zein den hertsia,
jakin bezate, kontura bitez
auzia dela bizia.

Gure odolak hazia dakar
loratuko da zelaia,
lili gorriez estaliko da
gure aberri alaia,
presta ditzagun bihotz zabalez
lur joria eta alaia,
lurra goldatuz sortuko dugu
geroaren atalaia.

Atzoko lanak, gaurko borrokak
dakarkigu esperantza,
aurrera goaz ezin ukatu
ez egin otoi zalantza,
halako batez izango dugu
gure alderantz balantza,
egun horretan ernalduko da
gure herriko baratza.

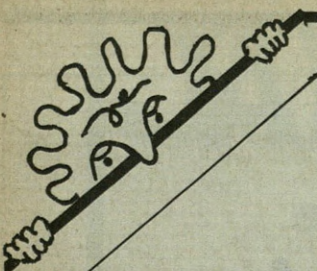
Lau haizetara hedatu dute
harritzeko albistea,
herriagatik borrokatzea
bihutut dela tristea,
nola behar da mantendu bada
gure euskaldun jitea,
aldaketarik gogorragorik
lanak behar sinistea!

Zabal leihoak esperantzari
gaindi dadin samindura,
bestela ere jasangogor da
batasunaren haustura,
zaticatzea aintzinatik da
euskaldunon ohitura,
elkar gaitezen gaurkoz bederen
goazen batera gudura.

Etorkizuna gurea dela
zin dagizuet bihotzez,
bete ditzagun, ordua dugu!
geure burua amets ez,
askatasuna atarian da
eskura dezagun hotsez,
eratu gogor, lortuko dugu
era batez ala bertzez.

Ikus ezazu mendi gainean
ireki zure begiak,
eguzkiaren lehen izpiek
laztanduz mendi hegiak,
Ama Naturak berotzen ditu
euskararen probintziak,
askatasunez, berdintasunez
jantziak dira zazpiak!!

ATXIKI

jo... adarra

JATETXEAN

Sartzen da koadrila bat Bilboko jate-
txerik garestienetako batetan, eta buka-
tutakoan ordaindu gabe joaten dira. ir-
teerako atean nagusiak harrapatzen di-
tu eta esaten dio bati:

- Barkatu, baina ez duzue ordaindu.
- Lasai, barkatuta zaude.

ONDO ZAPALDUTA

Zilindro edo apisonadora horietako
batek gizon bat zapaltzen du. Hartzen
dute eta korrika eta presaka hospitale-
ko larrialdi-geletara eramaten dute.
Handik bi ordutara bere emaztea azal-
tzen da.

- Mesedez, non dago zilindroak ha-
rrapatu duena?
- Bai, 15-16 eta 17. geletan.

SALTZAILE BERRIA

Supermerkatu handi batetan saltzaile
berri bat hartu nahi dute. Neska gazte
bat aurkezten da eta nagusiak esaten
dio:

— Beno, zer nolako saltzaile klasea
zaren ikus dezagun proba batzuk egin
beharko dituzu egunotan. Lehenengoz,
jostailuen sailean jarriko zara.

Hurrengo egunean, joatailu guztiak
salduta. nagusia zeharo harrituta ze-
goen.

— Ez dut sekula horrelako saltzaile-
rik ikusi.

— Badakizu. Saltzen hasten zara, be-
rotu eta behin martxa hartuz gero, gel-
dituko nauenik ez dago.

— Beno, orduan bihar, jantzien sai-
lean jarriko zaitut. badugu azkan ha-
mar urteotan saltzerik izan ez dugun
trajea. Txaketa berdea, beso horiak eta
galtza gorriak borobil beltzeekin. Hori
saltzen baduzu lanpostua zurea da.

Biharamonea, nagusia ea trajea saldu
duen ikustera doa, eta trajea salduta.

— Baina hau ezin liteke. Zuk senitar-
tekoren bati saldu diozu.

— Ez, ez. Bezero arrunt bati saldu
diot.

— Eta zer esan du?

— Ezer ez.

— Ezer ez?

— Ez, berak ez, baina itsu-txakurrak
ia kozka egin dit.

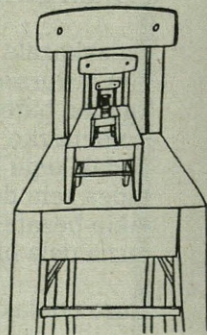
KOTXE BERRIA

Mirenek kotxe berria erosi zuen. Es-
trenatzeko hartu eta bidai bat antola-
tzen du Bergaratik Bilbora. Bidean doa-
zela gupila zulatu egin zaiola soma-
tzen du eta esaten dio bere mutilari:

— Kepa. Gelditu egin behar diagu.
Hik atera ezak katua.

Eta kotxetaz ezer ulertzen ez zuen
honek erantzuten dio:

— Engainatu zaituzte berriro. Hain
berria eta saguak kotxean.

argi ibili mari pili

Mundu guztiak ezagutzen ditu Ihaute-
riak, eta ez gara gehiegi luzatuko beraie-
taz mintzatzen. Dena dela, jakingo duzue
zenbait lekutan sariak banatzen direla.
Oraingo honetan epai-mahaiekoak galdu-
ta daude, moztortutakoak total eginda
presentatu bait dira. Lagundu pixka bat
eta asmatu bakoitzaren izena, disfrazta,
adina eta edanikoa.

- 1.—PATTARRA edatenduena HARITZ
baino zaharragoa da.
- 2.— INUDEz jantzitakoa eta MADDI
datorren hilabetea ezkonduko dira.
- 3.— ARDOaren poderioz mozkortu
denak 26 urte ditu.
- 4.— UNAI TXIMUz moztortu da, eta
ESKIMALAekin atera da txaranga.
- 5.— IJITOA gazteena da, 20 urte bes-
terik ez!
- 6.— 24 urte dituenak ez du KALI-
MOTXOrik probatu ere egin.
- 7.— AMANDO eta ELIXABETE anai
arrebak dira.

- 8.— ARRANTZALEz jantzi dena ez da
zaharrena, ez bait ditu 30 urte.
- 9.— ESKIMALAk PATXARANzaleak
baino urtebete bat gehiago du.
- 10.— ELIXABETEren anaiak TXAN-
PAINA (ala kaba esan behar) edan du.
- 11.— HARITZek 21 urte ditu.
- 12.— ARRANTZALEA PATTARzalea
baino zaharragoa da.
- 13.— ELIXABETE eta ARDOA edan
duena etxera joan dira mozkor moz-
kor eginda.

30	TXANPAINA	INUDEA	AMANDO
26	ARDOA	ARRANTZALEA	MADDI
24	PATTARRA	TXIMUA	UNAI
21	KALIMOTXOA	ESKIMALA	HARITZ
20	PATXARANA	IJITOA	ELIXABETE

osasunaren arduraz

Minbiziaren soluzio baten bila

BIRUSEI lotuak dauden minbiziak gero eta ugariagoak dira mundu osoan eta gaur egun egiten diren aurrikuspenen arabera hemendik hamabost bat urtera minbizi hauek tumore guztien ia erdia suposatzen irits daitezke, hau da, sei pertsonatatik bat minbizi-mota honek erasango luke, egungo progresioa mantentzen baldin bada.

Arrisku hau prebenitu eta nola-bait ekidin nahiz, ikertzaileek ezin dute bakarka lanik egin. Behar-beharrezkoa da lankidetzaren batean aritzea. Zentzu honetan ulertu behar da Martinikan mundu osoko jakintsurik ospetsuenek egin duten bilera. Hamasei herri-tako 70 kancerologok eztabaidatu dituzte HIESen birusak sortutako tumoreak (dagoeneko 20.000 pertsonak gora dira eritasun honen erasak), umetoki-lepoko minbiziak (papiloma birusari egotzen zaizkionak, urtero 300.000 kasutik gora) eta beste hainbat.

Birus hauen eta zenbait minbizi-motaren arteko erlazioa konplexua da oso, faktore bat baino gehiago bait daude jokoan: aurre-joera genetikoak, gorputz bakoitzaren defentsa-ahalmena, bizio-ohiturak (tabakoa, alkohola, elikadura, higiena...) eta ingurunea.

Ikertzaileek berek esan dute ez dela berehalako soluziorik aterako sinposio honetatik. Hala ere baikor agertu dira diagnostikoko metodo berriei, eta minbizia sortertzeko gai diren infekzioen prebentzioari buruz, puntu hauek aurrepauso garrantzizkoen prebentzioari buruz, puntu hauek aurrepauso garrantzizkoak berehala lortzeko esperantza handiak bait daude.

Xabier AGIRRE

a ze flasha!

Etixerako lanak gogoan

GEZURRA badirudi ere gaur egungo argazkia da aurrean daukazuena. Bistan da probetxu ederra ateratu gure argazkilariak Londonera egindako bidaiari. Iraganeko edo etorkizuneko birra batetan betetzen ahalegintzen ziren pub hartako pertsonak erakutsi ondoren, Eton-eko ikastaro batetik mutikoak ateratzen ikusi ditugu.

Tristeza da irudia eskolatik saltatu ateratzen zen edonorentzat. Pozik ateratzen zen edonorentzat.

Begiratu mutiko horien aurpegiak. Ikusi ere ez dira egiten. Etorkizunaren zama daramate gainean eta lurrera baino ezin begiratu. Zangoen aurretik dagoen ezer ikusteko ere ez dira gauza izango halako batean.

Eskola orduak amaitu eta liburuak karriatzen doaz etxean ere lanean jarraitzeko. Lepoa alkondaran preso. Burua astuntasunaz makur. Bekokia ilun.

Beste kasta bat dira. Ingelesen etorkizuna erabakitzea bere esku izango dueneko kasta.

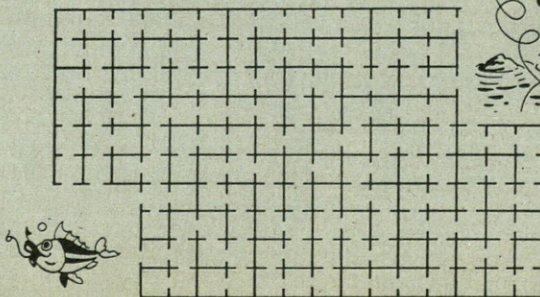
Etorkizun horrek izan dezakeen kolorea ez da oso zaila antzematen mutikoen muturrerara begiratu gero. Iluna baino beltza ere izango dela iragarri daiteke. Mundu guzira beraiek ezagutu edo irentsi dutena bezalakoa izan dadin ahaleginduko dira noski. Ahalegintzen ez badira ere ez zaie bere kabuz beste ezer aterako.

Garai batetan inperio izandako herri horren kondarrak baino ez dira izango ingelesito hauek. Egin ahal izango dituzten txikizioak arrazoiaren izenean justifikatuko dituzte. Thatcher andereak badu segidarik mutiko hauetan!

Martin ARANA

zaila da arrantzan aritzea

Zer bide jarraitu behar du arrantzaleak arraina eskuratu ahal izateko?

Antiinperialistak, «un paso al frente»

ORRIALDE hau betetzea falta zizaien ARGIAren edizio honi Reaganek Muamer Kadafiren Tripoli bonbaz gortu duen goizalde horretan. Astekariaren orrialde guztiak daude, hau ezik, inprimagailuaren plaza piezatsuan sartu aurretiko kaperan. Libian, gauzak horrela, bonba hotsak, burrunbak, hasi besterik ez dira egin. Gurea bukatzeaz, hangoa hasiberri.

Astebete luze besterik ez da etxe honetako idazgintzan lankide diren bi orain gerraren burrunbak jotzen duen lurralde berri horretan egon zirenetik. Zein hurbil ibili zineten, Biskarro. Gauzak ikusi ondoren, Kadafiren orbitan kokatuko gaituenik ez da faltako.

Gure lankideek Tripolin jasotako inpresio eta informazioak ekarri dizkizue hiru kapitulutan. Han gertatutakoetatik susma zitekeen orain gertatutakorik.

ESPERO zen. Eritzi publiko osoak espero zuen beldurtzen zuen horri. Eta orain zer? Ondorio neurtuak zituen operazioa omen zen. Hobe horrela. Eta, kasurik txarrean, idazki hau bukatu orduko hirugarren gerra mundialaren martxak bere seinalea entzuna balu? Katastrofistak garelara? Reaganek du hitza.

Gertatutakoaren ondoren Kadafiren teoriak eta politikak jaso zitzakeen kritika guztiak urtu dira bonba, zementu hautsi, ladrillo birrindu eta Alaren aldeko erreguen artean. Iraganak galdu egin du bere garrantzia eraso horren atzetik estaltzen den ustelkeria kriminal guztiaren alde. Esate baterako, oraindik astebete, Margaret Thatcherren Gobernuak gaitzetsi egin zuen, desaproposa zela baino beste argudiorekin ez bazen ere, Seigarren Flotaren lehen eraso Sidrako Golkoan. Egun batzuen bueltan, Britainia Handia izenaz ezagutzen den lurrezko abioiuntzi erraldoi hori prestatu dio western aktore merkeari bere arma hegaldun mortiferoak bidali eta estaltzeko. Nork uler. Edo, hobeto esanda, orain bai gauzak bere lekuan.

ETA, jankeen orbitako Gobernu europearren ridikulua? Libiakoa soluzionatzeko elkarrizketa politiko ponpoxoetan zeuden bitartean atzetik abioi bonbatsuak bidali? Bi gauza, behintzat, argi geratu dira. Bat, europearren artean beti egongo dela kontinenteko interesak, denek ere kapitalarenak badira, traizionatzeko prest jankeen alde, orain Thatcherrek egin bezala. Bi, non gelditzen dira OTANeko konpromezu hoietan Pentagonokoei ezartzen zaizkien kontsulta eta gainerako kondizionamenduak? Ai OTANi buruzko erreferendum hori Libiakoaren ondoren gertatu izan balitz! Eta, otutzen zaio bati, fetxatan bata

bestearengandik hain hurbil ibiltzeak kasualitateari arrazoia kenduko balio? Baina, gehiago, oraindik. Zein balio dardukate amerikarrek egiten diren tratuak? Libiarekiko eraso basati honek ez al ditu paper busti bilakatzen? Zein kredibilitate merezi du jankeen hitzak? Zer dio berrogeita hamar estatu horietako herriak, populazioak? Ramboren sindromeak jota egongo ote dira?

Hainbat eta hainbat galdera, astearte honetatik aurrerako egunak beharko dituztenak erantzuna lortzeko. Baina galdera guztiak ez dira «Sam Osaba»ri buruzkoak. Eta orain, Kadafik zer? Erantzungo al dio desafio honi? Ba al du horretarako kapazitate militarrik? Eta ez badu, zertan geratzen da imajinatzen zitzaion poderio militar hori? Espektatiba eta ahalmenen arteko proportziorik ez al zegoen?

BESTE galdera bat ere bai, hau Sobiet Batasunari buruz. Gorbaxovek bazekiela, diote, eraso horren berri, gertatu aurretik. Zergatik ez galerazi bonbaketa? Edo, zergatik ez abisatu gutxienez?

Gauzak horrela, Irandarrek Kadafi apoiatuko dute, dudarik ez. Siria, Yemen... eta gainerako mundu arabiar osoak ere bai, Egiptok ezik. Seguru. Reaganen alde, orde, nor aterako da? Kanada atera da bakarrik, lerro hauek gauzaten diren unean behintzat. Batenbat gehiago ere egongo da, nork duda.

Argi daukatenak antiinperialistak dira. Gara. Jankien erreinuari fronte egiten dion lider bat, saldar bat, beste bat, sortu zaio Reagani. Liderren ohizko harrotasun eta ausardia nahikoz hornitutako bakarra dagerigu munduan. Alaren eskutik bada ere une honetan min egiten dion bakarra denez, bihoakio gure arnasa. Panfletoaren lezera kondenatuko gaituenik ez da faltako. Baina halako kasuak irixten direnean, hautatu egin behar da. Larrialdiek permititu bakarrik ez, agindu egiten dute halako lizentzien erabilpena. Jankien inperioaren aurka gaude-noi «un paso al frente» eskatzen zaigun une horietako batetan gaude. Nola uko egin.

X. ARONDO

GURE KREDITUEKIN GAK

"Arazorik ez"

Denerako, denentzat.

Gipuzkoako Aurrezki Kutxa Probintzialak Kreditu-aukera handi bat eskaintzen dizu. Gauza guztietarako kredituak. Eta guztientzat.

Kredituak, beharrizan handi eta txikiei erantzuteko. Ilusio asko bete

ahal izateko. Apuroren batetik ateratzeko ere bai.

Badakizu ba. Arazoren bat daukazunean, zatoz Gipuzkoako Kutxara. Zure arazoa erabakita geratuko da.

Altzariak, etxe-tresnak eta kontsumoko edozein ondasun erosteko eta 36 hilabetetan ordaintzeko.

Kotxe bat erosteko eta berori ibiliz ordaintzeko, 48 hilabeteren buruan.

Etxebizitza bat erosteko edo oraingo zure etxebizitzan konponketak egiteko.

GALDE EZAZU GURE EDOZEIN SUKURTSALETAN

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA
GIPUZKOAKO AURREZKI KUTXA PROBINTZIALA

Eros ezazu

ZEURE ETXEA

LAN KIDE AURREZKIAREN HIPOTEKA-KREDITU BATEZ

Etxebizitza baten beharrean bazera, edo-eta darabiltzuna eskuratu nahiez bazabiltz, oraintxe duzu garaia: Eska ezazu Hipoteka-Kreditu bat Lan Kide Aurrezkian. Egiazko balioaren %70taraino finantzatzeko dizugu zure erosketa, interesik txikien eta baldintzarik hoberenetan. **Edo % 100taraino gure Erakundearen osoko Finantzaketa Planera biltzen bazera** eta jakina, legeak eskaintzen dituen abantaila fiskal guztiak eskuratuko dituzu.

Zatoz bisitatzeraz eta esaiguzu zure asmoen berri. Eta konta ezazu gurekin.

Oraintxe da garaia

CAJA LABORAL POPULAR

LAN KIDE AURREZKIA

Euskadiko Kutxa

ETXEBIZITZA EROSI EDO BESTE BEHARRIZANETARAKO HIPOTEKAZKO KREDITUAK GURE BEZEROENTZAKO. PERTSONA FISIKO EDO JURIDIKOENTZAKO BEREN NEGOZIOTARAKO. ETXAGILEENTZAKO: HITZARMEN DESBERDINAK ERAKUNDE PUBLIKOekin. KONTSULTA EZAZU.